

Inprobable

INSTITUTE OF HISTORY

Monographs
Volume 61

**BIBLIOGRAPHY OF
ACADEMICIAN
SIMA ĆIRKOVIĆ**

Editor-in-chief

Srđan Rudić
Director of the Institute of History

Belgrade
2011

ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ

Посебна издања
књига 61

**БИБЛИОГРАФИЈА
АКАДЕМИКА
СИМЕ ЋИРКОВИЋА**

Главни и одговорни уредник

Срђан Рудић
директор Историјског института

Београд
2011

Рецензенти:
академик Десанка Ковачевић Којић
проф. др Ђуро Тошић

Објављивање ове књиге финансијски је помогло

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	9
БИБЛИОГРАФИЈА АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА	15
ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР РАДОВА АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА	103
РЕГИСТАР НАСЛОВА РАДОВА АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА	123

Ову библиографију посвећујемо успомени
на професора Симу Ћирковића

ПРЕДГОВОР

Ова библиографија садржи попис радова Симе М. Ћирковића (1929–2009), професора Универзитета у Београду и члана Српске академије наука и уметности, Европске академије за историју, као и других учених друштава, објављених у штампаном или електронском облику од 1953. године до данас.

Пошто приказује само објављено ауторско дело у ужем смислу, библиографија не обухвата одређене аспекте рада професора Ћирковића (или их приказује само делимично) као што су преводилачки, редакторски, приређивачки, уреднички, библиографски, менторски, рецензентски, затим рад на изради елабората научних пројеката, сценарија и текстова за телевизијске образовне емисије итд. Исто тако, не приказује знатан број саопштења поднетих на научним скуповима у земљи и иностранству, од којих су нека писана и пре више од двадесет година нпр. за скупове у организацији *École Pratique des Hautes Études en Sciences Sociales* у Паризу, *London School of Slavonic and East European Studies*, *Central European University* у Будимпешти, *Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen* и других угледних институција, а која нису штампана јер су изостали зборници реферата тих скупова. У библиографији се не наводи ни изванредан број рукописних радова из разних периода стваралаштва професора Ћирковића. У овој прилици не можемо пропустити да споменемо ни професоров допринос изради „Реперторија извора за историју средњег века” (*Repertorium Fontium Historiae Medii Aevi*), који нисмо могли приказати у библиографији зато што ауторство у Реперторију није индивидуално назначено.

За будуће целовито сагледавање дела професора Ћирковића корисно је рећи, наводећи само неке од података који се не могу видети из библиографије, да је он своје прве стручне радове написао као студент, 1950. и 1951. на подстицаје свога учитеља професора Михаила Динића, као и да је у студентским данима објављивао прилоге публицистичког карактера у студентској штампи; да је број прилога које је написао за енциклопедијска издања већи од објављеног, а да су неки енциклопедијски текстови синтетичког карактера штампани у знатно скраћеном облику; да је још као млад научник превео више студија Константина Јиречека за

планирану (али неостварену) трећу књигу Јиречековог зборника, а да је у последњој деценији живота превео преглед средњовековне историје Балкана професора Динића из Кембричке историје средњег века; да је у својим четрдесетим годинама обавио темељну стручну редакцију српског превода дела *Средњовековна цивилизација западне Европе* Жака Ле Гофа, а у позним годинама редакцију превода дела *Балкански светови: Прва и последња Европа и Између Истока и Запада : Балкански и средоземни светови* Трајана Стојановића и *Историја и друштвена теорија* Питера Берка; да је при изради првих пет књига другог издања Енциклопедије Југославије уређивао текстове из струке, а при изради шесте био главни уредник Енциклопедије за Србију; да је био уредник и редактор још необјављеног колективног дела о историји Сомбора итд. Важно је, на крају, поменути и професорова скрипта за предмет „Увод у историјске студије“, која, иако никада нису ауторизована и претворена у званичан уџбеник, већ деценијама користе студенти историје на Филозофском факултету у Београду.

*

Радови су првенствено уређени хронолошки, по годинама публикавања, а означени су бројевима, у континуитету. Приређивачи су одлучили да се у одређивању редоследа радова у оквиру годишта не руководе формалистичким критеријима, већ да их уреде према значају, обиму и тематици. У начелу, на прво место су стављене монографије (посебна издања) и поглавља у важнијим књигама, као и школски приручници, а затим су, разврстани по темама, наведени чланци и расправе објављени у научним часописима или зборницима радова. Следе чланци-одреднице у енциклопедијама и лексиконима, затим предговори и поговори књигама других аутора, прикази, критике и написи о другим историчарима или њиховим делима. На крају сваког годишта налазе се чланци објављени у дневној и недељној штампи, најпре они о темама из круга ауторове научне делатности, а затим и они у којима се професор Ћирковић освртао на питања која су снажно заокупљала јавно мњење у Југославији и Србији осамдесетих и деведесетих година прошлог века. У потоњу групу сврстани су и интервјуи,¹ штампани у књигама, часописима

¹ Наслови не само интервјуа, него и ауторских чланака професора Ћирковића објављених у дневној и недељној штампи углавном су редакцијски и у већини случајева нису дело Симе Ћирковића. Код таквих радова, где год је било могуће, у анонсу је дат ауторов наслов или опис садржине текста.

или новинама, међу њима и они у којима је професор Ћирковић говорио о себи, своме раду и животу. Ова последња група текстова први пут се, мада вероватно не у потпуности, приказује у овој библиографији.

Од наведеног принципа разврставања одступило се само онда кад је у оквиру поједине године требало приказати доприносе у капиталним лексикографским делима као што су *Енциклопедија српске историографије* и *Лексикон српског средњег века*, за које је професор Ћирковић написао близу 200 чланака-одредница.

Где год је било могуће, стриктно се поштовао принцип године издања, тако да је, кад су у питању радови објављени у серијским публикацијама, приоритет даван години изласка из штампе, а не годишту односно тому публикације. На почетку библиографије, дате су скраћенице за часописе у којима је професор Ћирковић више пута објављивао своје радове.

Радови су уношени у виду упрошћеног облика модерне библиографске јединице. За сваки рад дати су подаци о наслову, публикацији у којој је објављен, издавачу (уколико се не подразумева), месту и години издања и страницама. Где је било потребно дата су имена коаутора, уредника публикације, суиздавача, ознаке о издању, а свуда где постоји резиме на страном језику дат је и његов наслов (у угластим заградама). Допунска обавештења дата су или у оквиру саме јединице у угластим заградама (најчешће о врсти рада), или у виду анонса штампаних ситнијим слогом у посебном пасусу увученом у односу на основни текст. Поновљена издања, било идентична првобитном или измењена, наведена су као посебне библиографске јединице, при чему је у анонсу назначена веза с ранијим издањем. Изузетак су фототипски преснимљена издања, као и поновљена издања синтетичких дела и уџбеника објављена од истих издавача – она су приказана под редним бројем изворног издања. Прегледне унакрсне референце примењене су само код радова прештампаних у два збиркама – *Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана* (1997) и *О историографији и методологији* (2007). Уз такве радове је, у истом пасусу, масним словима штампан одговарајући скраћени наслов збирке (*Работници*, односно *О историографији*) и уз њега дат редни број рада у оквиру исте. С друге стране, у рубрикама посвећеним поменутиим збиркама (№ 478 и № 617) дати су бројеви који упућују на првобитна издања у њима прештампаних радова. Код радова прештампаних у изводу, дате су упутнице на интегрална издања. Уколико је превод рада на страни језик штампан у истој публикацији с верзијом на српском језику, то је назначено у анонсу. Радови који су предати у штампу, али још нису објављени, пописани су на крају библиографије.

Ради лакшег препознавања структуре обимног и комплексног дела професора Ћирковића, као и оријентације у његовом будућем коришћењу, библиографију смо снабдели предметним и регистром наслова објављених радова. Бројеви уз одреднице у регистрима упућују на **редни број рада**, а не на страницу библиографије.

*

Грађа за ову библиографију, што укључује и информације у анонсама, прикупљена је на основу података из до сада објављених библиографија академика Симе Ћирковића (чији списак наводимо у наставку текста), општих и стручних библиографија, електронске међубиблиотечке базе COBISS, ауторове рукописне заоставштине, као и на основу личних сазнања приређивача. Највећу захвалност дугујемо колеги Александру Јаковљевићу из Библиографског одељења Народне библиотеке Србије, који нам је омогућио коришћење фонда ове библиотечке установе и који је саветима и вишесатним претрагама публикација умногоме допринео квалитету и обиму ове библиографије.

Нема сумње да су поједини штампани радови из монументалног опуса професора Ћирковића промакли пажњи приређивача. Надамо се да ће у наредним годинама ти пропусти моћи бити исправљени у виду пригодне допуне.

Приређивачи

**ОБЈАВЉЕНЕ БИБЛИОГРАФИЈЕ
АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА**

Сима Ћирковић : дописни члан // Годишњак САНУ 79 (1972), Београд 1975, 751–756.

Сима Ћирковић : дописни члан // Годишњак САНУ 84 (1977), Београд 1978, 485–487.

Сима Ћирковић : редовни члан // Годишњак САНУ 90 (1983), Београд 1984, 379–384.

Сима Ћирковић : редовни члан // Годишњак САНУ 97 (1990), Београд 1991, 379–384.

Bibliografija akademika Sime Ćirkovića // Kosovska bitka kao istorijski problem / S. Ćirković. – Novi Sad : VANU, 1992, 33–51. – (Akademske besede ; 37)

Sima M. Ćirković : redovni profesor // Bibliografija nastavnika i saradnika Filozofskog fakulteta u Beogradu. Knjiga I. – Beograd : Filozofski fakultet, 1995, 201–220.

Сима Ћирковић : редовни члан / Гордана Радојчић-Костић // Годишњак САНУ 105 (1998), Београд 1999, 591–601.

Библиографија радова академика Симе Ћирковића / Ђорђе Бубало // ЗРВИ 41 (2004) 11–53.

Исто // ССА 3 (2004) XIX–LXIII.

Сима Ћирковић : редовни члан / Гордана Радојчић-Костић // Годишњак САНУ 114 (2007), Београд 2008, 483–496.

Библиографија радова академика Симе Ћирковића објављених 2005–2010. године : (са допунама за раздобље 1962–2004) / Ђорђе Бубало // ССА 9 (2010) XVII–XXXI.

БИБЛИОГРАФИЈА АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА

Скраћенице

VIG	Војноисторијски гласник
Годишњак ДИ БиХ/ Godišnjak DI BiH	Годишњак Друштва историчара Босне и Херцеговине
ГПБ	Грађа о прошлости Босне
Зборник МСИ	Зборник Матице српске за историју
Зборник МСЛУ	Зборник Матице српске за ликовне уметности
ЗРВИ	Зборник радова Византолошког института
ЗФФБ	Зборник Филозофског факултета у Београду
ИГ	Историјски гласник
ИЗ	Историјски записи
ИЧ	Историјски часопис
ЛЃ	Југословенски историјски часопис
ЛМС	Летопис Матице српске
ПКЈИФ	Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор
ССА	Стари српски архив
ХЗ	Хиландарски зборник

1953.

1. *Две године босанске историје (1414 и 1415)* // ИГ 3–4 (1953) 29–42.
[Résumé: Deux années de l'histoire de Bosnie]

1954.

2. *Властела и краљеви у Босни после 1463. године* // ИГ 3 (1954) 123–131.

1955.

3. *Pasquire se marrédhanjeve sërbo-shquiptare prej ardhjes se slavëve deri ne fund të shekullit XV* // Përparimi 7–8 (1955) 435–449; 1 (1956) 12–26.

Преглед српско-албанских односа од досељења Словена до краја XV века.

1956.

4. *Јеврејски данак у византијским земљама* // ЗРВИ 4 (1956) 141–147.
[Zusammenfassung: Spuren der Judensteuer in den byzantinischen Ländern]

5. *Осумњичене повеље деспота Стефана и кнегиње Милице* // ИЧ 6 (1956) 139–152. [Zusammenfassung: Über die Authentizität einigen Urkunden der Fürstin Milica und des Despoten Stefan Lazarević]

6. *A. Benac – D. Sergejevski – Đ. Mazalić, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1955, 191 str* : [приказ] // ИГ 2 (1956) 94–97.

7. *B. Saria, Die Entwicklung des altserbischen Münzwesens, Südostforschungen XIII (1954) 22–61* : [приказ] // ИГ 2 (1956) 112–113.

8. *Dix Années d'Historiographie Yougoslave 1945–1955, Beograd 1955, 686 str* : [приказ] // ИЧ 6 (1956) 215–216.

1957.

9. *M. Vego, Naselja bosanske srednjevjekovne države, Sarajevo 1957, 184 str. sa jednom kartom* : [приказ] // ИГ 3–4 (1957) 131–135.

1958.

10. *Остаци старије друштвене структуре у босанском феудалном друштву* // ИГ 3–4 (1958) 155–164. [Zusammenfassung: Überreste der älteren Gesellschaftsstruktur im bosnischen Feudalismus]

Саопштење прочитано у Секцији за средњи век на II конгресу историчара Југославије, 24. новембра 1958. у Загребу.

11. *О најстаријим турским златницима* // ЗРВИ 5 (1958) 71–75. [Résumé: Sur les plus anciennes pièces d'or turques]

12. *Старинар, нова серија III–IV, 1952–1953; V–VI, 1954–1955* : [приказ] // ИГ 1 (1958) 196–198.

13. *О једној „научној заблуди“* : [критика] // НИИ 369 (26. јануар 1958)

Поводом новинског чланка Марка Вега „Стећци не воде порекло од богумила“, објављеног у НИИ-у 12. јануара 1958.

1959.

14. *Srednjevekovna srpska država : izabrani izvori*. – Zagreb : Školska knjiga, 1959. – 125 str. – (Na izvorima historije ; 9)

15. *Arhivski dokument* // Iz arhivistike : priručnik za službenike arhiva. – Beograd : Državni arhiv NR Srbije, 1959, 92–104.

16. *Vojna enciklopedija 2, Borda–Enc.* – Beograd : Redakcija Vojne enciklopedije, 1959. – [Одреднице:] *Bosna i Hercegovina / istorija / od formiranja do propasti bosanske feudalne države*, 16–19; *Dušan, 672–673*.

17. *Пет стотина година од пада средњовековне српске државе* // Политика (21. јун 1959) 13. Култура – уметност III, 116, [1].

1960.

18. *Преглед историје југословенских народа. I део* : (од најстаријих времена до 1848. године). – Београд : Завод за издавање уџбеника НР Србије, 1960, 22–23, 27–38, 44–47, 58–67, 70–84, 99–110; 1963². [Поглавља:] *Словенци и Хрвати у борби с Францима, 22–24; Покрштавање Јужних*

Словена, 28–30; *Развитак хрватске државе*, 30–34; *Срби и Македонци у борби против Византије и Бугара*, 34–38; *Државно уређење*, 39–40; *Развитак градске привреде*, 48–49; *Рударство*, 49–51; *Словеначке земље под страном влашћу*, 62–65; *Црквене организације у југословенским земљама*, 65–69; *Српско друштво у XIV веку*, 74–76; *Србија као велика сила на Балканском полуострву (II)*, 77–82; *Успон босанске феудалне државе*, 83–87; *Распадање Душанове државе*, 87–89; *Пад Србије, Босне и Црне Горе под турску власт*, 103–107; *Хрватска у другој половини XV века*, 108–109; *Хрватска и Словенија у борби против Турака*, 109–110; *Српски деспоти у јужној Угарској*, 110.

19. „Срби и Турци” Стојана Новаковића // Срби и Турци XIV и XV века : историјске студије о првим борбама с најездом турском пре и после Боја на Косову / Стојан Новаковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1960, 5–13.

20. *Допуне и објашњења* // Срби и Турци XIV и XV века : историјске студије о првим борбама с најездом турском пре и после Боја на Косову / Стојан Новаковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1960, 433–470.

21. *Један прилог о бану Кулину* // ИЧ 9–10 (1959) 1960, 71–77. [Zusammenfassung: Ein Beitrag über den bosnischen Banus Kulin]

22. *Војна енциклопедија 3, Ене–Истоčno*. – Београд : Редакција Војне енциклопедије, 1960. – [Одреднице:] *Herceg*, 552; *Hranić Sandalj*, 623.

23. *Енциклопедија Југославије 4, Hil–Југос*. – Загреб : Лексикografsки завод FNRJ, 1960. – [Одреднице:] *Jakšić Dmitar*, 451; *Jazigi*, 475; *Jerina*, 486.

24. Б. Радојковић, *Разматрања о деоном владању и деоним кнежевинама*, ИЧ 8 (1958) 1–25 : [приказ] // ИГ 1–2 (1960) 195–198.

25. *Kosáry Domokos, Bevezetés a Magyar történelem forrásaiba és irodalmába (Увод у мађарске историјске изворе и литературу), I, Budapest 1951. p. 480; II, Budapest 1954. p. 638* : [приказ] // ИЧ 11 (1960) 275–276.

26. *Mályusz Elemér, Zsigmondkori oklevéltár I (1387–1399), Budapest 1951. p. XVI+ 795; II/1 (1400–1406), Budapest 1956. p. XXV+ 658; II/2 (1407–1410), Budapest 1958. p. VI+ 630* : [приказ] // ИЧ 11 (1960) 276–279.

27. *Библиографија радова проф. Михаила Динића* // ЗРВИ 6 (1960) 229–236.

1961.

28. *Идеја светског царства код Константина из Островице* // ЗРВИ 7 (1961) 141–145. [Zusammenfassung: Der Weltreichsgedanke bei Konstantin aus Ostrovica]

29. *Један помен соћа на Пелопонезу* // ЗРВИ 7 (1961) 147–151. [Zusammenfassung: Eine Erwähnung der Abgabe „Soće” auf der Peloponnes]

30. *Георгије Острогорски, Историја Византије, СКЗ, Београд 1959, 582 стр.* : [приказ] // Historijski pregled 1 (1961) 51–52.

31. *Константин Михаиловић из Островице, Јаничарове успомене или Турска хроника, превод и предговор Борђа Живановића, Споменик САН СВИ, н. с. 9 (1959) XLVII + 170 + 7* : [приказ] // ПКЈИФ 27, 1–2 (1961) 123–127.

1962.

32. *Историја људског друштва и културе од XII до XVIII века* : за ученике II разреда гимназије друштвено-језичког смера. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1962. – 289 стр., 1964², 1966³, 1968⁴, 1970⁵, 1971⁶, 1972⁷, 1973⁷, 1974⁸, 1975⁹, 1976¹⁰, 1977¹¹.

33. *„Верна служба” и „вјера господска”* // ЗФФБ 6–2 (1962) 95–112. [Zusammenfassung: „Verna služba” (treuer Dienst) und „vjera gospodska” (das Treuwort des Herren)]. *Работници*, № 17.

34. *О „Баковачком уговору”* // ИГ 1–4 (1962) 3–10.

35. *Enciklopedija Jugoslavije 5, Jugos–Mak.* – Zagreb : Leksikografski zavod FNRJ, 1962. – [Одреднице:] *Kalojan*, 181; *Kanjižaji Đorđe*, 189; *Kaznac*, 233–234; *Kaznačina*, 234; *Kefalija*, 234; *Kovačević Ljubomir*, 355; *Laskaris Mihail*, 473; *Lazarević Stefan*, 500–501; *Lazarević Vuk*, 501; *Logotet*, 547.

36. *Desanka Kovačević, Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni, Naučno društvo NR Bosne i Hercegovine. Djela XVIII, Odjeljenje istorijsko-filoloških nauka 13, Sarajevo 1961, 216 str.* : [приказ] // ЈИЧ 2 (1962) 96–103.

1963.

37. *Вести Броља да Лавело као извор за историју Босне и Дубровника* // ИЧ 12–13 (1961–1962) 1963, 167–188. [Zusammenfassung: Berichte des Broglio da Lavello als Quellen zur Geschichte von Bosnien und Ragusa]
38. „Четвртина” // ЗФФБ 7–1 (Споменица Виктора Новака) (1963) 273–276. [Zusammenfassung: Viertel (ius quarti)]
39. *А. Бабић, Босански херетици, Сарајево 1963, 176 стр.* : [приказ] // Годишњак ДИ БиХ 14 (1963) 288–292.
40. *Zbornik radova Vizantološkog instituta 8–1, 8–2, Mélanges Georges Ostrogorsky* : [белешка] // ЈИЧ 3 (1963) 154.
41. *Симпозијум историčара у Риму* // ЈИЧ 2 (1963) 157.
Приказ симпозијума „Хришћански исток у историји цивилизације”, одржаног у Риму и Фиренци 31. марта – 4. априла 1963. Вид. № 47.

1964.

42. *Историја средњовековне босанске државе*. – Београд : Српска књижевна задруга, 1964. – 415 стр.
43. *Херцег Стефан Вукчић Косача и његово доба*. – Београд : САНУ, 1964. – 309 стр. – (Посебна издања САНУ ; CCCLXXVI. Одељење друштвених наука ; 48). [Zusammenfassung: Der Herzog Stefan Vukčić Kosača und seine Zeit, 281–292]
Докторска дисертација С. Ђирковића, одбрањена на Филозофском факултету у Београду 6. јуна 1957.
44. *Istoria societății și culturii omenеști (de la sec. al XII-lea pînă la sec. al XVIII-lea)* : Manual pentru elevii clasei a II-a liceu. – Panciova : Editura Libertatea, 1964. – 227 str. – Novi Sad : Pokrajinski завод за izdavanje udžbenika, 1973². – 283 str.
Превод рада № 32.
45. *Historia e shoqnisë dhe kulturës njerëzore prej shekullit të XII deri në shekullin e XVII* : për klasën e II gjimnaz, drejtimi shoqnorogjuhësor. – Beograd : Zavod za udžbenike, 1964, 1966². – Priština, 1969³, 1972³, 1977⁴.
Превод рада № 32.

46. *Сугуби венац (Прилог историји краљевства у Босни) // ЗФФБ 8–1 (Споменица Михаила Динића) (1964) 343–370. [Zusammenfassung: Sugubi venac (Die doppelte Krone)]. **Работници**, № 15.*

47. *Die bosnische Kirche // Atti del Convegno internazionale sul tema „L’Oriente christiano nella storia della civiltà (Roma 31. marzo – 3. aprile 1963; Firenze 4. aprile 1963)”. – Roma : Accademia nazionale dei Lincei, 1964, 547–575. – (Atti dei Convegni ; 361. Quaderno 62)*

48. *Enciklopedija Leksikografskog zavoda 7, Sind–Žv. – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1964. – [Одредница] *Srbi / istorija do 1918*, 132–140.*

49. *Библиографија радова Михаила Динића / Раде Михаљчић, С. Ћирковић // ЗФФБ 8–1 (Споменица Михаила Динића) (1964) 1–8.*

50. *Nikola Radojčić (29. VIII 1882 – 12. XI 1964) : [некролог] // ЛИС 4 (1964) 158–159.*

1965.

51. *Az emberi társadalom és kultúra története a XII. századtól a XVIII. századig : A gimnázium II osztálya számára. – Subotica : Minerva, 1965. – 302 str. – Novi Sad : Pokrajinski zavod za izdavanje udžbenika, 1969², 1972³.*

Превод рада № 32.

52. *Србија краља Уроша // Седам стотина година Сопоћана. – Београд : Одбор за прославу, 1965, VII–XII.*

53. *La Serbie du roi Uros / Sept siècles de Sopoćani. – Belgrade : Comité d’organisation, 1965, VII–XII.*

Превод рада № 52.

54. *„Село” Стојана Новаковића // Село / Стојан Новаковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1965, 7–12.*

55. *Допуне и објашњења // Село / Стојан Новаковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1965, 221–235.*

56. *Enciklopedija Jugoslavije 6, Maklj–Put.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1965. – [Одреднице:] *Makušev Viktor Vasiljevič*, 2; *Marczali Henrik*, 12; *Meropah*, 76–77; *Metoh*, 92–93; *Mijatović Čedomilj*, 102–103; *Mirča Jon*, 130; *Pravoslavna crkva / srednji vek*, 589–590.

57. *Historiographie Yougoslave 1955–1965 / Rédacteur en chef Jorjo Tadić.* – Belgrade : Fédération des sociétés historiques de Yougoslavie, 1965. – [Поглавља:] *Moyen âge : Serbie (l’histoire de l’historiographie, les sources, les sciences historiques auxilliaires)*, 81–87; *Bosnie*, 103–112.

58. *Györffy György, Az arpad–kori magyarország történeti földrajza. Abaujvár, Arad, Arva, Bács, Baranya, Barrs, Békés, Bereg, Beszterce, Bihar, Bodrog, Borsod, Brassó, Csanádes Csongrad megye, Budapest 1963, 910, ca 15 карата у прилогу :* [приказ] // ИЧ 14–15 (1963–1965) 1965, 550–551.

59. *Zbornik za likovne umetnosti 1, Novi Sad 1965 :* [приказ] // ЛИЧ 3 (1965) 150.

60. *Драгоцено дело Стојана Новаковића :* (педесет година од смрти знаменитог и свестраног научника) // Борба (21. фебруар 1965) 10. Наука – култура – уметност.

61. *Педагог и научник* // Борба (25. јул 1965) 12. Наука – култура – уметност.
О Михаилу Динићу.

62. *Опита стваралачка атмосфера је снажан подстицај млађим истраживачима* // Политика (17. јануар 1965) 20. Култура – уметност IX, 401, [6].

Разговор поводом изласка из штампе *Историје средњовековне босанске државе.*

1966.

63. *Средњи век* // Краљево и околина. – Београд : Књижевне новине, 1966, 106–112.

64. *G. Ostrogorski, Serska oblast posle Dušanove smrti, Posebna izdanja Vizantološkog instituta SANU 9, Beograd 1965, 171 str. :* [приказ] // ЛИЧ 3–4 (1966) 140–145.

1967.

65. *Istorija za drugi razred gimnazije*. – Sarajevo : Zavod za izdavanje udžbenika BiH, 1967. – 206 str., 1969², 1971³, 1973⁴. – Sarajevo : Svjetlost, 1976⁵, 1977⁶, 1977⁷, 1979⁸, 1980⁹.

66. *Serbien im XIII Jahrhundert // L' Art byzantin du XIIIe siècle : Symposium de Sopoćani, 1965 / éd. Vojislav J. Đurić*. – Beograd : Filozofski fakultet, Odeljenje za istoriju umetnosti, 1967, 117–123.

67. *Третирање феудализма у настави историје // Настава историје : зборник стручно-методских радова*. – Београд : Младо поколење, 1967, 42–52.

68. *Увод // Маглич. Средњовековни град у клисури Ибра / Јован Милићевић*. – Београд : Књижевне новине, 1967, 9–11. – (Средњовековни градови у Југославији ; 1)

69. *G. Ostrogorski, Serska oblast posle Dušanove smrti, Posebna izdanja Vizantološkog instituta SANU 9, Beograd 1965, 171 : [приказ] // Byzantinische Zeitschrift 60 (1967) 112–114*.

70. *Откривање непознатог : Ј. Калић-Мијушковић, Београд у средњем веку, СКЗ, Београд 1967 : [приказ] // Политика (15. октобар 1967) 16. Култура – уметност XI, 539, [2]*.

1968.

71. *Голубац у средњем веку*. – Пожаревац : издање часописа „Браничево”, 1968. – 35 стр.

Незнатно допуњен текст дипломског рада С. Ђирковића, одбрањеног на Филозофском факултету у Београду јуна 1952.

72. *Коментари // Краљевство Словена / Мавро Орбин*. – Београд : Српска књижевна задруга, 1968, 293–377.

73. *Извори Мавра Орбина // Краљевство Словена / Мавро Орбин*. – Београд : Српска књижевна задруга, Београд 1968, 379–428.

74. *Војводина – знаменитости и лепоте* / уредник Михаило Малетић. – Београд : Књижевне новине, 1968. [Поглавља:] *Територија Војводине у средњем веку*, 207–226; *Бач*, 436–437.

75. *Byzanz und sein Erbe // Einheit und Vielfalt der europäischen Kultur : Vorträge und Diskussionbeiträge des VI Internationalen Seminars / Hrsg. von Jozsef Varga.* – Wien : EuropaHaus, 1968, 63–72.

76. *Почтени витез Прибислав Вукотић // ЗФФБ 10–1* (Споменица Васе Чубриловића) (1968) 259–276. [Zusammenfassung: Der ehrbare Ritter Pribislav Vukotić]

77. *Enciklopedija Jugoslavije 7, R–Srbija.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1968. – [Одреднице:] *Sasi*, 143–144; *Sava II*, 147; *Sava III*, 147; *Sava IV*, 147; *Sebar*, 174; *Segedinski mir*, 175; *Simonida*, 197; *Sklavinije*, 209; *Sokalnik*, 426; *Sorkočević Paskoje (Pasqualis Junii de Sorgo)*, 436; *Srbi / etnički razvoj*, 505–506; *Srbi / od doseljenja do 1459*, 512–518.

78. *О раду на јединственом програму из историје за основне школе у СР Србији // Настава историје 4* (1967–1968) 1–6.

1969.

79. *Православна црква у средњовековној српској држави // Српска православна црква 1219–1969 : споменица о 750-годишњици аутокефалности.* – Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, 1969, 35–51. **Работници**, № 11.

80. *Civitas Sancti Demetrii* : [поглавље у књизи] // Сремска Митровица / уредник Радомир Прица. – Сремска Митровица : Скупштина општине : Музеј Срема, 1969, 59–71. [Résumé; Summary: Civitas Sancti Demetrii]

81. *Моравска Србија у историји српског народа // Багдала 118* (јануар 1969) 8–9.
Извод из саопштења на научном скупу о моравској школи, одржаном у Ресави 1968. Вид. № 115.

82. *Đurađ Kastriot Skenderbeg i Bosna // Simpoziumi per Skenderbeun = Simpozijum o Skenderbegu* : (9–12 мај 1968) / уредник Idriz Ajeti. – Приштина : Instituti albanologjik, 1969, 51–56.

83. *M. Šunjić, Dalmacija u XV stoljeću, Sarajevo 1967, 301 str.* : [приказ] // ЛС 3 (1969) 78–82.

1970.

84. *Зета у држави Немањића* : [поглавље у књизи] // Историја Црне Горе. Књига II. Том 1. – Титоград : Редакција за историју Црне Горе, 1970, 3–93.
Фототипско издање : Подгорица : Историјски институт Црне Горе : Побједа, 2006.

85. *Доба Балшића* : [поглавље у књизи] // Историја Црне Горе. Књига II. Том 2. – Титоград : Редакција за историју Црне Горе, 1970, 3–48.
Фототипско издање : Подгорица : Историјски институт Црне Горе : Побједа, 2006.

86. *Средњи век* // Шабац у прошлости I / уредник Станоје Филиповић. – Шабац : Историјски архив, 1970, 83–114.

87. *Смедерево – престоница српске Деспотовине* // Ослобођење градова у Србији од Турака 1862–1867. год. : зборник радова приказаних на научном скупу САНУ, одржаном од 22. до 24. маја 1967. год. у Београду поводом прославе 100-годишњице ослобођења градова / уредник Васа Чубриловић. – Београд : САНУ, 1970, 61–69. [Résumé: Smederevo capitale du Despotat serbe]

88. *Удава* // ЗФФБ 11–1 (Споменица Јорја Тадића) (1970) 345–351. [Zusammenfassung: „Udava”]

89. *Rasciani regales Владислава I Јагелонца* // Зборник МСИ 1 (1970) 79–82.

90. *Прилози за историју Ковина у средњем веку* // Зборник МСИ 1 (1970) 83–86.

91. *О деспоту Вуку Гргуревећу* // Зборник МСЛУ 6 (1970) 281–290.
Реферат на научном скупу посвећеном 500-годишњици Николајевске цркве у Старом Сланкамену, одржаном 27. маја 1970.

92. *Zdravstvene prilike u srednjovjekovnoj bosanskoj državi* / Desanka Kovačević-Kojić, S. Ćirković // Acta historica medicinae, pharmaciae, veterinae 10–2 (1970) 93–98. [Résumé: Conditions médical dans l’Etat bosniaque du Moyen âge]
Саопштење на Првом конгресу за историју здравствене културе Југославије, одржаном у Сарајеву 1–3. октобра 1970.

93. *Rumunske kneževine i njihova borba za samostalnost (XIII–XV vek)* // Prilozi za istoriju Rumuna. – Novi Sad : Zavod za unapređenje opšteg i stručnog obrazovanja SAP Vojvodine, 1970, 3–16. – (Savremeno obrazovanje ; 3)

94. *Проблеми модерне историјске синтезе*. – Београд : [Републичка заједница културе], 1970, 51–59. **О историографији**, № 18.

Публикација, штампана заједно са В. Чубриловић, Историја Срба : тезе за писање ове историје, служила је као подлога за расправу о пројекту „Историје српског народа”.

95. *Vojna enciklopedija 1, Abadon–Brčko*. – Београд : Редакција Војне енциклопедије, 1970², 1978³. – [Одредница] *Bosna i Hercegovina / istorija / od formiranja do propasti bosanske feudalne države, 763–766*.

Вид. № 16.

96. *Основни проблеми наставе историје у средњој школи* // Актуелна питања наставе историје. – Београд : Научна књига, 1970, 9–20.

97. *B. Karácsonyi, Chronica Hungaro-polonica, Pars I (Textus cum varietate lectionum), Acta Universitatis Segediensis, Szeged 1969, 69 pp* : [приказ] // Зборник МСИ 1 (1970) 173–174.

98. *Akademik profesor dr Mihailo Dinić (23. IV 1899 – 12. V 1970)* : [некролог] / S. Ćirković, Slobodan Đorđević // *Acta historica medicinae, pharmaciae, veterinae* X, 1 (1970) 163–164.

99. *Аутор значајних научних дела и уважени педагог : поводом смрти академика Михаила Динића* // Политика (30. мај 1970) 14. Култура – уметност XIV, 773, [4].

1971.

100. *Прва повеља краља Стефана Дечанског Дубровнику* // ПКЈИФ 37, 3–4 (1971) 208–212.

101. *Димитрије Кидон о косовском боју* // ЗРВИ 13 (1971) 213–219. [Zusammenfassung: Demetrios Kydones über die Schlacht am Amselfelde (Kosovo polje)]

102. *Деспот Бураж Бранковић и угарско-турски преговори 1454. године* // Глас САНУ CCLXXX. Одељење друштвених наука 15 (1971) 103–112. [Zusammenfassung: Despot Georg Branković und die Verhandlungen zwischen Ungarn und der Türken im J. 1454]

103. *О деспоту Вуку Гргуровићу* // Стари Сланкамен : прилози монографији. – Нови Сад : Матица српска, 1971, 15–24.
№ 91.

104. *Једна босанска краљевска пресуда* // Годишњак ДИ БиХ 19 (1970–1971) 9–18. [Zusammenfassung: Eine Königliche Gerichtsurkunde aus Bosnien]

105. *Zdravstvene prilike u srednjovjekovnoj Bosni* / Desanka Kovačević-Kojić, S. Ćirković // Prvi kongres za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Sarajevo 1–3. oktobra 1970. / uredila Vera Gavrilović. – Beograd : Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, 1971, 161–165.
№ 92.

106. *Istorija i društvene nauke* // Treći program Radio Beograda (proleće 1971) 306–319. **О историографији**, № 25.
Реферат на научном скупу Трећег програма Радио Београда „Историја и друге науке”, одржаном 22–24. марта 1971.

107. *Udžbenici nacionalnih istorija* // Treći program Radio Beograda (zima 1971) 9–12.
Реферат на састанку представника Повјесног друштва Хрватске и Друштва историчара СР Србије, одржаном у Загребу 10–11. децембра 1970.

108. *Enciklopedija Jugoslavije 8, Srbija–Ž.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1971. – [Одреднице:] *Srećković Pantelija*, 107; *Stanak*, 121; *Sulejman I*, 215; *Sveta Gora*, 223–224; *Szilágyi Mihály (Mihailo Silađi)*, 227; *Tata*, 320; *Tomka-Szaszky Ivan*, 352; *Topije (Thopia)*, 355; *Turóczy (Thuróczy) János*, 389; *Uroš I*, 435; *Vladislav*, 513; *Vladislav II*, 513–514; *Vlastimir*, 518; *Vojinovići*, 522; *Vojislav (Stefan Vojislav)*, 522; *Vojvoda* / u srednjovekovnoj srpskoj državi, 530; *Vukan*, 552; *Župa* / u Srbiji, 651–652.

109. *Vojna enciklopedija 2, Brdo–Foa.* – Beograd : Redakcija Vojne enciklopedije, 1971², 1978³. – [Одредница] *Dušan*, 585–586.
Вид. № 16.

110. *Михаило Динић као историчар* // Споменица посвећена преминулом академику Михаилу Динићу. – Београд : САНУ, 1971, 21–26. – (Посебна издања САНУ ; CDXLI. Споменице ; 48). *О историографији*, № 15.

111. *Библиографија радова академика Михаила Динића* // Споменица посвећена преминулом академику Михаилу Динићу. – Београд : САНУ, 1971, 29–37. – (Посебна издања САНУ ; CDXLI. Споменице ; 48)

Вид. № 27 и № 49.

1972.

112. *Istorija Jugoslavije / Ivan Božić, S. Ćirković, Milorad Ekmečić, Vladimir Dedijer.* – Београд : Prosveta, 1972, 1973², 1973³. – [Поглавља:] *Antička baština na tlu Jugoslavije*, 7–15; *Sloveni na Balkanskom poluostrvu*, 16–23; *Južni Sloveni između Vizantijskog i Franačkog carstva*, 24–32; *Polet i pad slovenskih država na Balkanskom poluostrvu*, 33–44; *Ustaljivanje granica*, 45–54; *Uspon privrede*, 55–60; *Društva u formiranju*, 61–68; *Opadanje Osmanlijskog carstva i počeci Istočnog pitanja*, 169–178; *Južni Sloveni u Habsburškoj monarhiji u periodu apsolutističkih reformi*, 179–188; *Prodor baroka*, 189–195.

113. *История людского друштва и култури (од XII до XVIII вику)* : за школярох II класи гимназиї друштвено-язичного напряму. – Нови Сад : Покрајински завод за издавање уџбеника, 1972. – 352 стр.

Превод рада № 32.

114. *Србија кроз векове* : [поглавље у књизи] // Богатства и лепоте Србије. – Београд : Експорт-прес, 1972, 1–12.

115. *Моравска Србија у историји српског народа* // Моравска школа и њено доба : научни скуп у Ресави 1968. / уредник Војислав Ј. Ђурић. – Београд : Филозофски факултет, Одељење за историју уметности, 1972, 101–109. [Zusammenfassung: Morava Serbien in der Geschichte des serbische Volkes]

116. *Mitsko, legendarno i naučno u istorijskoj svesti* // Treći program Radio Beograda (proleće 1972) 247–255.

Реферат на научном скупу Трећег програма Радио Београда „Функција историјске свести”, одржаном 8–10. маја 1972.

117. *Reforma univerzitetske nastave* // Treći program Radio Beograda (leto 1972) 9–14.

118. *Vojna enciklopedija 3, Foča–Jajce*. – Beograd : Redakcija Vojne enciklopedije, 1972², 1978³. – [Одреднице:] *Herceg*, 422; *Hranić Sandalj*, 498.

Вид. № 22.

119. *Srednjovekovna Bosna u delu Ante Babića* : [предговор] // *Iz istorije srednjovekovne Bosne* / Anto Babić. – Sarajevo : Svjetlost, 1972, 5–8.

1973.

120. *Dejiny spoločnosti a kultúry (12. až 18. storočie)* : pre 2. ročník gymnázia humanistickej vetvy. – Novi Sad : Pokrajinski zavod za izdavanje udžbenika, 1973. – 375 str.

Превод рада № 32.

121. *Odjeci rittersko-dvorjanske kulture u Bosni krajem srednjeg veka* // *Radovi sa simpozijuma „Srednjovekovna Bosna i evropska kultura”* / urednik Fikret Ibrahimpašić. – Zenica : Muzej grada, 1973, 33–40. [Zusammenfassung: *Widerhalle der ritterlich-höfischen Kultur im spätmittelalterlichen Bosnien*]. **Работници**, № 27.

Скуп одржан и Зеници 2–5. октобра 1971.

122. *За сузбијање ауторитарности школе се непрестано ваља борити* : [интервју] // *Просветни преглед* 28 [1043] (19. септембар 1973) 3

123. *Atlas istoric, coordinator Ş. Pascu, autori: Arbore V., Berciu D., Cupşa I., Florescu R., Giurescu G. C., Mureşan C., Pall F., Pascu Ş., Tudor D., Zorin Z., Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti 1971. p. 199* : [приказ] // *Зборник МСИ* 7 (1973) 220–221.

124. *Милко Кос (1892–1972). In memoriam* // *Гласник САНУ* 24, 1 (1972) 1973, 9–11.

1974.

125. *A History of Yugoslavia* / Ivan Božić, S. Ćirković, Milorad Ekmečić, Vladimir Dedijer ; translator Kordija Kveder. – New York : McGraw Hill Book

Co., [1974]. – [Поглавља:] *The Legacy of Antiquity in Yugoslavia*, 4–17; *The Slavs in the Balkan Peninsula*, 18–26; *The South Slavs between the Byzantine and Frankish Empires*, 27–37; *The Upsurge and Decline of the Slavic States in the Balkan Peninsula*, 38–52; *Stabilization of Boundaries*, 53–64; *Economic Development*, 65–72; *Society in Formation*, 73–81; *The Decline of the Ottoman Empire and the Inception of the Eastern Question*, 216–226; *The South Slavs in the Hapsburg Monarchy during the Period of Absolutist Reforms*, 227–239; *The Assertion of the Baroque*, 240–248.

Превод дела *Istorija Jugoslavije*. Вид. № 112.

126. *Писменост и образовање у средњовековној српској држави* : [поглавље у књизи] // *Историја школа и образовања код Срба I* / уредник Едиб Хасанагић. – Београд : Историјски музеј СР Србије, 1974, 9–30. **Работници**, № 24.

127. *Мере у средњовековној српској држави* : [поглавље у књизи] // *Мере на тлу Србије кроз векове* / уредник Петар Миљанић. – Београд : САНУ, 1974, 41–64. – (Галерија САНУ: Каталог изложбе ; 23). **Работници**, № 8.
На француском: *Les mesures dans l'état médiéval serbe*, 65–90.

128. *Студеничка повеља и студеничко властелинство* // ЗФФБ 12–1 (Споменица Георгија Острогорског) (1974) 311–319. [Zusammenfassung: Gründungsurkunde und Grundherrschaft des Klosters Studenica]

129. *Русаика господа* // ИЧ 21 (1974) 5–17. [Zusammenfassung: Rusaška gospoda (Die bosnischen Landesherren)]. **Работници**, № 16.

130. *Iz istorije Mađara. Staleška država i pokušaj centralizacije (XV–XVI vek)* // *Godišnjak Društva istoričara Vojvodine* (1974) 51–61.

131. *Vlaška, Moldavija i Erdelj prema Osmanskom carstvu u XVI i XVII veku* // *Zbornik predavanja iz istorije : priručnik za nastavnike*. – Београд : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1974, 109–118.

132. *Encyclopaedia Britannica XVII*. – Chicago 1974¹⁵. – [Одредница] *Stefan Dušan*, 664–665.

133. *Despot Georg Branković und die Verhandlungen zwischen Ungarn und der Türken im J. 1454* // *Bulletin de l'Académie serbe de sciences et des arts LIII*. *Classe des sciences sociales* 12 (1974) 47.

Резиме рада № 102.

134. *Reč čitaocu* : [предговор] // Srednjovekovna civilizacija zapadne Evrope / Jacques Le Goff ; prevela Dobrila Stošić ; stručna redakcija S. Ćirković. – Beograd : Izdavački zavod „Jugoslavija”, 1974, 15–16.

135. *Предговор* / Мехмед Беговић, С. Ћирковић // Речник наших старих мера у току векова IV / Милан Влајинац. – Београд : САНУ, 1974, IX–X. – (Посебна издања САНУ ; CDLXXII. Одељење друштвених наука ; 74)

1975.

136. *Meeting Points of Great Civilizations around 1300. The East and the West in South–East Europe* // XIV International Congress of Historical Sciences, San Francisco, August 22–29, 1975, 1–14.

Није штампан зборник конгресних реферата, већ само појединачна саопштења.

137. *Susreti velikih civilizacija oko 1300. Istok i Zapad u jugoistočnoj Evropi* // ЈЛС 1–2 (1975) 11–18. *Работници*, № 21.

Превод рада № 136.

138. *У оквирима Угарске* // Шајкашка : историја 1 / уредник Славко Гавриловић. – Нови Сад : Матица српска : Војвођански музеј, 1975, 97–110.

139. *Метролошки одломак Горичког зборника* // ЗРВИ 16 (1975) 183–189. [Zusammenfassung: Ein altserbisches metrologisches Fragment aus dem Jahre 1441/42]

140. *Serbia and Montenegro. Historiography, Sources and Related Historical Sciences* : // The Historiography of Yugoslavia 1965–1975 / ed. Dragoslav Janković. – Beograd : The Association of Yugoslav Historical Societies, 1975, 72–78.

141. *Bosnia in the Middle Ages* / Pavo Živković, S. Ćirković // The Historiography of Yugoslavia 1965–1975 / ed. Dragoslav Janković. – Beograd : The Association of Yugoslav Historical Societies, 1975, 95–100.

1976.

142. *Црна Гора од досељавања Словена до пада под Турке* : [поглавље у књизи] // Црна Гора / уредник Димитрије Вујовић. – Београд : Књижевне новине, 1976, 122–175.

143. *Проблеми изучавања етничких односа у средњем веку* // Прилози Института за историју 11–12 (Сарајево 1975–1976) 267–270.

Напомена: Овај рад и радови № 144 и 145 представљају саопштење и дискусију аутора на научном састанку „Проблеми етничког развитка у Босни и Херцеговини”, одржаном у АНУБиХ 19. новембра и 8. децембра 1975.

144. *О језику и отаџбини у босанском средњем веку* // Прилози Института за историју 11–12 (Сарајево 1975–1976) 271–273.

145. *Једно методолошко упозорење* // Прилози Института за историју 11–12 (Сарајево 1975–1976) 302–303.

146. *Дубровачка ковница и производња сребра у Србији и Босни* // ИГ 1–2 (1976) 91–98. [Summary: The Mint of Ragusa and the Production of Silver in Serbia and Bosnia]

147. *Пријеполје у средњем веку* // Сеоски дани Сретена Вукосављевића 3 (1976) 211–223.

148. *Socijalna istorija: susret sociologije i istorije* // Sociološki pregled 1–3 (1976) 47–50. **О историографији**, № 26.

Саопштење у оквиру расправе на тему „Социологија и историја”, на годишњем стручном састанку Социолошког друштва Србије, 25. априла 1975.

149. *Десетогодишњи резултати историографије о средњовековној Босни* / Паво Живковић, С. Ђирковић // Преглед 66–5 (Сарајево 1976) 561–568.

Превод рада № 141, допуњен новијим библиографским јединицама.

150. *Анто Бабић (1899–1974). In memoriam* // Годишњак САНУ 81 (1974) 1976, 243–245.

151. *Са Симом Ђирковићем* // Домети 3, 6 (1976) 7–17.

Разговор о животу, школовању и темама из историографије.

1977.

152. *S'bor. Zur Geschichte der Standesversammlungen bei den Südslaven // Osteuropa in Geschichte und Gegenwart : Festschrift für Günther Stökl zum 60. Geburtstag / Herausgegeben von Hans Lemberg, Peter Nitsche und Erwin Oberländer. – Köln : Böhlau, 1977, 58–64. Работници*, № 18.

153. *Mere u srednjovekovnom rudarstvu Srbije i Bosne* // Zbornik Historijskog zavoda JAZU 8 (1977) 133–141. [Zusammenfassung: Masse und Gewichte im mittelalterlichen Bergbau Serbiens und Bosniens]. **Работници**, № 8 (као део рада „Мерење и мере у средњовековној Србији”).

154. *O jednom shvatanju i jednoj „kritici” Istorije Crne Gore* / S. Ćirković, Jovan Kovačević, Ivan Božić // ЈИЧ 1–2 (1977) 107–128.

Поводом чланка Д. Живковића, „Најновија историја црногорског народа“, Стварање (1977) 929–973. Текст С. Ћирковића је на стр. 107–123.

155. *Марко Костренчић (21. март 1884 – 19. мај 1976) : In memoriam* // Годишњак САНУ 83 (1976) 1977, 285–286.

1978.

156. *Историјска читанка за VI разред основне школе* / Раде Михаљчић, Љубо Спаравало, С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1978. – 103 стр., 1979², 1981³, 1983⁴, 1985⁵.

157. *Историјска читанка за VI клас* / Раде Михалчич, Љубо Спаравало, С. Чиркович. – 1. изд. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1978, 1979.

Превод рада № 156.

158. *Сеоска општина код Срба у средњем веку* // Сеоски дани Сретена Вукосављевића 5 (1978) 81–88. [Zusammenfassung: Die Dorfgemeinde im mittelalterlichen Serbien]. **Работници**, № 19.

159. *Једно столеће историјско-географских истраживања средњовековне Србије* : [предговор] // Српске земље у средњем веку : историјско-географске студије / Михаило Динић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1978, 9–30. **О историографији**, № 16.

160. *Методолошки проблеми проучавања средњовековне српске историје* // ИГ 1–2 (1978) 63–68. **О историографији**, № 19.

Саопштење на саветовању „Питања теорије и метода у истраживању историје“, одржаном 9. децембра 1977. у Београду, у организацији Друштва историчара Србије и Марксистичког центра ЦК СК Србије.

161. *Diskusija* : [учесник С. Ћирковић] // ИГ 1–2 (1978) 88.
У склопу саветовања „Питања теорије и метода у истраживању историје“, одржаног 9. децембра 1977. у Београду, у организацији Друштва историчара Србије и Марксистичког центра ЦК СК Србије.
162. *Академик Георгије Острогорски у југословенској историографији* // ЗРВИ 18 (Recordationem et memoriam Georgii Ostrogorsky) (1978) 278–281.
Саопштење на Комеморативном скупу, одржаном 24. фебруара 1977.
163. *Белешка о писцу* // Српске земље у средњем веку : историјско-географске студије / Михаило Динић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1978, 441–443.
164. *Предговор* // Кнез и деспот Стефан Лазаревић / Миодраг Пурковић. – Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, 1978, 5–6.
165. *Иван Божих* (23. април 1915 – 20. август 1977) : [некролог] // Годишњак САНУ 84 (1977) 1978, 510–511.

1979.

166. *La Serbia medioevale tra Oriente ed Occidente* // Le aree omogenee della civiltà rupestre nell'ambito dell'Impero Bizantino: La Serbia : Atti del quarto Convegno internazionale di studio sulla civiltà rupestre medioevale nel Mezzogiorno d'Italia, Taranto – Fasano, 19–23 settembre 1977 / a cura di Cosimo Damiano Fonseca. – Galatina : Congedo Editore, 1979, 49–58. – (Università degli studi di Lecce : Saggi e Ricerche ; 4). *Работници*, № 22.
167. *Проблеми биографије светог Саве* // Сава Немањић – Свети Сава : историја и предање : међународни научни скуп, децембар 1976 / уредник Војислав Ђурић. – Београд : САНУ, 1979, 7–13. – (Научни скупови САНУ ; VII. Председништво ; 1). [Résumé: Difficultés à établir la biographie de saint Sava]. *О историографији*, № 20.
168. *Dubrovčani kao preduzetnici u rudarstvu Srbije i Bosne* // Acta historico-oconomica Iugoslaviae 6–1 (1979) 1–20. [Zusammenfassung: Die Ragusaner als Unternehmer im mittelalterlichen Bergbau Serbiens und Bosniens]. *Работници*, № 7.

169. *Поклад краља Вукашина* // ЗФФБ 14–1 (Споменица Фрање Баришића) (1979) 153–163. [Résumé: Le dépot de roi Vukašin]
170. *Зетско приморје у делу Ивана Божића* : [предговор] // Немирно Поморје XV века / Иван Божић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1979, VII–XI.
171. *Белешка о писцу* // Немирно Поморје XV века / Иван Божић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1979, 413–415.
172. *Светозар Радојчић у српској историографији о средњем веку* // Зборник МСЛУ 15 (Споменица Светозара Радојчића) (1979) 9–13.
173. *Светозар Радојчић (27. мај 1909 – 20. октобар 1978)* : [некролог] // Годишњак САНУ 85 (1978) 1979, 533–537.
174. *Михаи Берза (Mihai Berza) (23. август 1907 – 5. октобар 1978)* : [некролог] // Годишњак САНУ 85 (1978) 1979, 549–550.

1980.

175. *Кратак преглед историје САНУ* // Српска академија наука и уметности : историјат, устројство, делатност / уредник Милутин Гарашанин. – Београд : САНУ, 1980, 5–19, 1986², 9–27.
176. *A Short Review of the Serbian Academy of Sciences and Arts History* // The Serbian Academy of Sciences and Arts : History, Organization, Activity / ed. Milutin Garašanin. – Belgrade : SASA, 1980, 5–21.
Превод рада № 175.
177. *Die Bedeutung Jirečeks für die Geschichte der Serben und der Kroaten* // Konstantin Jireček, sein Leben, schöpferisches Wirken und sein wissenschaftliches Erbe : Vorträge und Diskussionen der am 30.–31. Oktober 1979 veranstalteten wissenschaftlich-theoretischen Konferenz. – Wien 1980, 51–60; [Diskussion: 61–71]. – (Mitteilungen des Bulgarischen Forschungsinstitutes in Österreich, Jahrg. 3, Bd. 2 (1980). **О историографији**, № 13.
178. *Lexikon des Mittelalters 1, Aachen–Bettelordenskirchen*. – München und Zürich : Artemis Verlag, 1980; Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одредница] *Bauer, Bauerntum* / Südosteuropa, 1601–1603.

179. *Enciklopedija Jugoslavije I, A–Biz.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1980². – [Одреднице:] *Akademija / Srbija*, 58–64; *Angelina Branković*, 151; *Angelović Mahmut-paša*, 151.

У оквиру накнадно штампане измењене верзије енциклопедијске одреднице „Албанско-југославенски (југословенски) односи”, достављене 1984. у виду сепарата претплатницима Енциклопедије, штампан је чланак С. Ћирковића *Албанско-југославенски (југословенски) односи / политички и привредни односи / рано раздобље*, стр. 1.

1981.

180. *Историја српског народа I. Од најстаријих времена до маричке битке (1371)* / уредник С. Ћирковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1981, 1994², 2000³. – [Поглавља:] *Образовање српске државе*, 141–155; *Србија између Византијског царства и Бугарске*, 156–169; *Осамостаљивање и успон дукљанске државе*, 180–196; *Унутрашње и спољне кризе у време Немањиних наследника*, 263–272; *Српске и поморске земље краља Уроша I*, 341–356; *Унутрашње борбе почетком XIV века*, 449–461; *Унутрашња политика краља Милутина*, 462–475; *Владавина Стефана Уроша III Дечанског*, 496–510; *Освајања и одолевања: Душанова политика 1346–1355* / С. Ћирковић, Раде Михаљчић, 541–556.

181. *The Production of Gold, Silver and Copper in the Central Parts of the Balkans from the 13th to the 16th Century* : [поглавље у књизи] // *Precious Metals in the Age of Expansion : Papers of the XIVth International Congress of the Historical Sciences* / ed. Hermann Kellenbenz. – Stuttgart : Klett–Cotta, 1981, 41–69. – (Beiträge zur Wirtschaftsgeschichte ; Bd. 2). **Работници**, № 5.

Рад написан на позив Председништва Комисије за економску историју XIV међународног конгреса историчара у Сан Франциску 1975.

182. *Раваничка хрисовуља* // Манастир Раваница 1381–1981 : споменица о шестој стогодишњици. – Сење : Манастир Раваница, 1981, 69–82.

183. *Београд под краљем Душаном?* // Зборник Историјског музеја Србије 17–18 (посвећен Едибу Хасанагићу) (1981) 37–45. [Summary: Belgrade under King Dušan?]

184. *Рад Мите Костића на средњовековној историји* // Зборник МСИ 24 (посвећен Мити Костићу) (1981) 7–9.

185. *Говор проф. др Симе Ђирковића на отварању изложбе „Оружје и опрема средњовековног ратника у Србији” 22. IX 1980* // Зборник Историјског музеја Србије 17–18 (посвећен Едибу Хасанагићу) (1981) 266–268. *Работници*, № 20 (као уводни део).

186. *Прилог дискусији о плану научног рада 1981–1985* // Саветовање о основним елементима научне политике у СР Србији одржано 20. новембра 1980. у Београду. – Београд : САНУ, 1981, 11–12.

187. *Повест народа а не државе* // Политика (3. октобар 1981) 9–10. Култура – уметност – наука III, 115, [1].

Разговор поводом изласка из штампе прве књиге *Историје српског народа*.

1982.

188. *Историја српског народа II. Доба борби за очување и обнову државе (1371–1537)* / уредник Јованка Калић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1982, 1994², 2000³. – [Поглавља:] *Године криза и превирања*, 47–63; *Противречности балканске политике*, 230–240; *Кретања према северу*, 314–329; *Српска властела у борби за обнову Деспотовине*, 373–389; *Пад Босне и покушаји отпора турском освајању*, 390–402; *Српски живаљ на новим огњиштима*, 431–444; *Последњи Бранковићи*, 445–464; *Срби у одбрани угарских граница*, 465–478; *Последњи деспоти*, 479–490.

189. *Прошлост / Средњи век* : [поглавље у књизи] // Социјалистичка Република Србија I / уредник Михаило Малетић. – Београд : Књижевне новине, 1982, 549–580.

190. *Actes serbes* // Actes de Lavra IV. Études historiques – Actes serbes – Compléments et Index / Paul Lemerle, André Guillou, Nicolas Svoronos, Denise Papachryssanthou, avec la collaboration de S. Ćirković. – Paris : Paul Lethielleux, 1982, 177–200. – (Archives de l’Athos ; XI)

191. *Actes serbes; Index des actes serbes* // Actes de Saint-Pantéléèmôn. Édition diplomatique / Paul Lemerle, Gilbert Dagrón, S. Ćirković. – Paris : Paul Lethielleux, 1982, 157–191, 225–233. – (Archives de l’Athos ; XII)

192. *Глосе Срећковићевог јеванђеља и учење Босанске цркве* // Богомилството на Балканот во светлината на најновите истражувања : материјали од симпозиумот одржан во Скопје на 30, 31 мај и 1 јуни 1978 година / уредници

Љубен Лапе, Алојз Бенац, С. Ћирковић. – Скопље : МАНУ ; [Београд] : САНУ ; [Сарајево] : АНУБиХ, 1982, 207–222. [Zusammenfassung: Die Glossen des bosnischen Evangeliums aus der Handschriftensammlung Srećković's und die Lehre der bosnischen Kirche]

193. *Хрељин поклон Хиландару* // ЗРВИ 21 (1982) 103–117. [Summary: Hrelja's Gift to Hilandar]

194. *Традиције и историја традиција у делу Стојана Новаковића* : [предговор] // Историја и традиција : изабрани радови / Стојан Новаковић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1982, VII–XX. **О историографији**, № 12.

195. *Допуне и објашњења* // Историја и традиција : изабрани радови / Стојан Новаковић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1982, 435–478.

196. *Уз прву књигу Старих српских записа и натписа* : [поговор] // Стари српски записи и натписи I / Љубомир Стојановић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : САНУ : Народна библиотека Србије ; Нови Сад : Матица српска, 1982, 3–61 [допунска пагинација]. – (Фототипска издања ; књ. 4)

197. *Enciklopedija Jugoslavije 2, Bje–Crn.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1982². – [Одреднице:] *Božji sud* / u Srbiji, 391; *Branković Đorđe*, političar i istoričar, 402–403; *Brankovići / Đurađ*, srpski despot, 404.

198. *Проблеми језика у настави историје* // ИГ 1–2 (1982) 129–134.

199. *Мишљење проф. Симе Ћирковића о Андрићевом докторату* // Свеске Задужбине Иве Андрића 1 (1982) 247–249.

200. *Теорије о етногенези, мода или нешто друго?* // Борба (27. јун 1982) 12.
Разговор о квазиисторијским приступима проблематици настајања нација.

201. *Чија је наша прошлост* // НИИ 1646 (18. јул 1982) 25–28.
Разговор поводом доделе Седмојулске награде.

1983.

202. *L'Économie naturelle et la production marchande aux XIIIe–XVe siècles dans les régions actuelles de la Yougoslavie* / Десанка Ковачевић-Којић, С. Турковић // *Balkanica* 13–14 (у част Радована Самарџића) (1982–1983) 45–56. **Работници**, № 2.

Кореферат на IV међународном конгресу балканолога у Анкари, августа 1979.

203. *Sviluppo e arretratezza nella penisola balcanica fra il XIII e il XVI secolo* // *Sviluppo e sottosviluppo in Europa e fuori d'Europa dal secolo XIII alla Rivoluzione industriale : Atti della Decima Settimana di Studi : 7–12 aprile 1978* / a cura di Annalisa Guarducci. – Firenze : Le Monnier, 1983, 291–311. – (Pubblicazioni – Istituto Internazionale di Storia Economica „Francesco Datini” – Prato ; 10). **Работници**, № 1.

204. *Две српске повеље за Лавру* // ХЗ 5 (1983) 91–100. [Zusammenfassung: Zwei serbische Urkunden für die Lawra des Hl. Athanasios]

205. *Почеци Шајкаша* // Пловидба на Дунаву и његовим притокама кроз векове : зборник радова са међународног научног скупа одржаног 5. и 6. јуна 1979. године / уредник Васа Чубриловић. – Београд : САНУ, 1983, 129–137. – (Научни скупови САНУ ; XV. Одељење историјских наука ; књ. 3). [Zusammenfassung: Die Tschaikistenanfänge]

206. *Lexikon des Mittelalters 2, Bettlerwesen – Codex von Valencia*. – München und Zürich : Artemis Verlag, 1983. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Bevölkerung* / Byzantinisches Reich und Südosteuropa, 20–21; *Bosnien*, 472–477; *Braničevo*, 572; *Branimir*, 572; *Brankovići*, 572–573; *Budimir*, 903–904; *Burg* / Serben und Kroaten, 984–986; *Bürger, Bürgertum* / Südosteuropa / I Zentrale und westliche Balkanhalbinsel, 1036–1038.

207. *Енциклопедија Југославије 1, А–Бју*. – Загреб : Југославенски лексикографски завод, 1983². – [Одреднице:] *Академија* / Србија, 46–52; *Албанско-југословенски (југославенски) односи* / политички и привредни односи / рано раздобље, 67; *Ангелина Бранковић*, 134; *Ангеловић Махмуд-паша*, 134.

208. *Enciklopedija Jugoslavije 1 (izdaja v slovenskem jeziku), А–Biz*. – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1983². – [Одреднице:] *Akademija* / Srbija, 66–72; *Albansko-jugoslovanski odnosi* / politični in gospodarski odnosi / zgodnje obdobje, 96–97; *Angelina Branković*, 164; *Angelović Mahmud-paša*, 164.

209. *Енциклопедија на Југославија 1 (на македонски јазик), А-Био.* – Загреб : Југославенски лексикографски завод, 1983². – [Одреднице:] *Академија / Србија*, 105–112; *Албанско-југословенски односи / политичките и стопанските односи / ран период*, 127–128; *Ангелина Бранковиќ*, 199; *Ангеловиќ Махмут-паша*, 200.

210. *Уводна реч академика Симе Ђирковића приликом отварања изложбе „Грнчарство у Србији”* [у Галерији САНУ] // Гласник Етнографског музеја у Београду 47 (1983) 225–227.

211. *Д. Богдановић – В. Ј. Ђурић – Д. Медаковић, Хиландар, Београд 1978.* : [приказ] // Зограф '11' (14) (1983) 75–76.

1984.

212. 《南斯拉夫史》 / 伊万 博日奇, 西马 契尔科维奇, 米洛拉德 埃克梅契奇, 弗拉迪米尔 德迪耶尔. –北京: 商务 印书馆, 1984 年 = *Nánsīlā fū shǐ / Yīwàn Bóriqì, Xīmǎ Qìěrkēwéiqì, Mǐluòlādé Aīkèméiqìqì, Fúlādímǐěr Dédíyēěr.* – Běijīng : Shāngwù yìnshūguǎn, 1984. – [Поглавља:] *南斯拉夫疆土上的古代遗迹*, 5–15; *巴尔干半島的斯拉夫人*, 16–26; *拜占庭帝国和法兰克帝国之间的南部斯拉夫人*, 27–39; *巴尔干半島斯拉夫诸国的崛起和衰亡*, 40–57; *边界的确立*, 58–71; *经济的发展*, 72–80; *社会在形成之中*, 81–90; *奥斯曼帝国的衰败和东方问题的发端*, 238–252; *专制政体改革时期哈布斯堡君主国内的南部斯拉夫人*, 253–266; *巴罗科的传播*, 267–278.

Превод дела *Istorija Jugoslavije*. Вид. № 112.

213. *Средњи вијек* : [поглавље у књизи] // Бар – град под Румијом. – Бар : Избор, 1984, 9–39.

214. *Enciklopedija Jugoslavije 3, Crn–Đ.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1984². – [Одреднице:] *Ćesar (kesar)*, 322–323, *Daće (dažbine)* / Srbija, 357; *Derbendžije*, 423; *Dijak* / u srednjovekovnoj Srbiji, 444; *Dinić Mihailo*, 462–463; *Diplomacija (diplomacija)* / Srbija / srednji vek, 469–470; *Diplomatika* / Srbija, 476–477; *Dojčin Petar*, 505; *Dvorske službe* / Srbija / srednjovekovna država, 712.

215. *Enciklopedia e Jugollavisë 1* [botimi në gjuhën shqipe], *A–Bib.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1984². – [Одреднице:] *Akademia* / Serbia, 61–67; *Angelina Branković*, 157; *Angelloviq Mahmut-pasha*, 157.

216. *Agostino Pertusi, Martino Segono di Novo Brdo vescovo di Dulcigno. Un umanista serbo-dalmata del tardo Quattrocento. Vita e opere, Istituto storico italiano per il medio evo, Studi storici fasc. 128–130, Roma 1981* : [приказ] // ПКЈИФ 46, 1–4 (1980) 1984, 125–129.

217. *Историја српског народа* // Завичај 281 (фебруар 1984) 18–19.

Разговор о колективном делу „Историја српског народа”.

218. *Свака нација изграђује своју културу* // Побједа (24. април 1984) 7.

Одговор на полемички напис Сава Брковића, „Наука и надгласавања“, објављен у Побједи 10. априла 1984.

219. *Поштење као политика* // НИН 1762 (7. октобар 1984) 28–29.

Одговор на анкету „Како треба писати нашу историју за свет?”.

220. *Иван Меитровић и САНУ* // Политика (18. август 1984) 9. Култура – уметност – наука VI, 260, [1].

221. *Sima Ćirković // Моје уверење / Petar Živadinović. – Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1984, 124–149.*

Текст разговора С. Ђирковића са П. Живадиновићем у телевизијској емисији Радио-телевизије Београд.

1985.

222. *Прошлост* : [поглавље у књизи] // Социјалистичка Република Србија / уредник Коста Ракић. – Београд : Југословенска ревија, 1985, 38–108.

223. *Средњовековна прошлост данашњег Косова* // ЗФФБ 15–1 (Споменица Ивана Божића) (1985) 151–166. [Zusammenfassung: Das Territorium des SA Gebietes von Kosovo im Mittelalter]

224. *Von der Ketzerbewegung zur Landeskirche: Die „Bosnische Kirche”* // Rapports I, Comité international des sciences historiques, XVIe Congrès des sciences historiques, Stuttgart du 25 août du 1er septembre 1985 / rédaction August Nitsche. – Stuttgart : Le comité, 1985, 355–357.

225. *Mauro Orbini: his Life and his Work* : [предговор] // Mauro Orbini, Il Regno degli Slavi, Pesaro 1601, Nachdruck besorgt von Sima Ćirković und Peter Rehder. – München : Verlag Otto Sagner, 1985, 7–23. – (Sagners slavistische Sammlung ; 9). **О историографију**, № 3.

226. [Савременост и историјска свест] // Марксистичка мисао 2, Београд 1985, 46–50.

Текст насловљен са *Сима Ђирковић* у форми прилога са научног скупа „Савременост и историјска свест“, одржаног 9. јануара 1985. у организацији редакције Марксистичке мисли и Секције за науку Марксистичког центра ЦК СК Србије. Аутор је рукопис овог рада насловио: „Историјска свест и прави и лажни континуитет“.

227. *Енциклопедија Југославије 2, Бла–Вод*. – Загреб : Југославенски лексикографски завод, 1985². – [Одреднице:] *Божји суд* / у Србији, 35; *Бранковић Борђе*, 385–386; *Бранковићи* / *Ђурађ*, српски деспот, 388–389; *Велбуждска битка*, 633; *Велики жупан*, 640; *Вишесав*, 734; *Владислав, српски краљ*, 739; *Владислав II*, 740; *Властимир*, 749.

228. *Enciklopedija Jugoslavije 2 (izdaja v slovenskem jeziku), Biz–Čaš*. – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1985². – [Одреднице:] *Božja sodba* / v Srbiji, 429; *Branković Đorđe*, 439–440; *Brankovići* / *Đurađ*, srbski despot, 441–442.

229. *Енциклопедија на Југославија 2 (на македонски јазик), Био–Вип*. – Загреб : Југославенски лексикографски завод, 1985². – [Одреднице:] *Божји суд* / во Србија, 62; *Бранковиќ Ѓорѓе*, 426; *Бранковиќевци* / *Ђураѓ*, 428–429; *Велбуждска битка*, 676; *Велики жупан*, 683.

230. *Jugosláv Enciklopédia 1 (magyar nyelvű), А–Вос*. – Záhgráb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1985². – [Одреднице:] *Akadémia* / Szerb SZK, 102–109; *Albán–jugosláv kapcsolatok* / Politikai és gazdasági kapcsolatok / Korai időszak, 120–121; *Angelina Brankovics*, 223; *Angelosz Mahmud pasa*, 225.

231. *Увод* // Социјалистичка Република Србија / уредник Коста Ракић. – Београд : Југославенска ревија, 1985, 6–8.

232. *У огледалу историје* // Вечерње новости (13. август 1985) 21.
Разговор о улози св. Саве у српској историји.

233. *Агресивни дилетанти* // НИН 1813 (29. септембар 1985) 30–31.

234. *Неуки реформатори науке* // Недељна Борба (19–20. октобар 1985) 13.
О политички инспирисаним покушајима тумачења етногенезе.

1986.

235. *Студеница* / С. Ђирковић, Војислав Кораћ, Гордана Бабић. – Београд : Југословенска ревија, 1986, 10–20, 90–94, 146–153, 180–187.

236. *Studenica Monastery* / S. Ćirković, Vojislav Korać, Gordana Babić ; translated by Madge Phillips Tomašević. – Belgrade : Jugoslovenska revija, 1986, 10–21, 90–95, 146–153, 180–187.

Превод дела Студеница. Вид. № 235.

237. *Le Monastère de Studenica* / S. Ćirković, Vojislav Korać, Gordana Babić ; traduit par Mara Kordić. – Belgrade : Jugoslovenska revija, 1986, 10–21, 90–95, 146–153, 180–187.

Превод дела Студеница. Вид. № 235.

238. *Историјска читанка за VI разред основне школе* / Раде Михаљчић, Љубо Спаравало, С. Ђирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Нови Сад : Завод за издавање уџбеника, 1986. – 104 стр., 1987², 1988³, 1989⁴, 1990⁵, 1991⁶.

Вид. № 156.

239. *Dejepisná čítanka pre 6. ročník základnej školy* / Rade Mihaljčić, Ljubo Sparavalo, S. Ćirković. – [1. izd.]. – Novi Sad : Zavod za izdavanje udžbenika ; Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, 1986. – 117 str.

Превод рада № 238.

240. *Историјна читанка за VI класу основне школе* / Р. Михаљчић, Љубо Спаравало, С. Ђирковић. – [1. изд.] – Нови Сад : Завод за издавање уџбеника ; Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1986. – 118 стр.

Превод рада № 238.

241. *Lecturi istorice pentru clasa a VI-a a școlii elementare* / Rade Mihaljčić, Ljubo Sparavalo, S. Ćirković. – [1. izd.]. – Novi Sad : Zavod za izdavanje udžbenika ; Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, 1986. – 117 str.

Превод рада № 238.

242. *Történelmi olvasókönyv az általános iskolák 6. osztálya számára* / Rade Mihaljčić, Ljubo Sparavalo, S. Ćirković. – [1. izd.]. – Novi Sad : Zavod za izdavanje udžbenika ; Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, 1986. – 119 str.

Превод рада № 238.

243. *Jugoslavenske zemlje* : [допуне за југословенско издање] / Bogo Grafenauer, S. Ćirković, Rene Lovrenčić, Rade Petrović // *The Times Atlas svjetske povijesti* / urednik Geoffrey Barraclough. – Ljubljana – Zagreb : Cankarjeva založba, 1986, 1986², 1987³, 1988⁴, 1989⁵, 296–315.

С. Ђирковић аутор је карата на стр. 302, 303, 304.

244. *Die östlichen Teile Jugoslawiens 1350–1650* : [поглавље у књизи] // *Europäische Wirtschafts- und Sozialgeschichte vom ausgehenden Mittelalter bis zur Mitte des 17. Jahrhunderts* / unter Mitarb. von Norbert Augermann... hrsg von Hermann Kellenbenz. – Stuttgart : Klett-Cotta, 1986, 1149–1165. (Handbuch der europäischen Wirtschafts- und Sozialgeschichte ; Bd. 3)

245. *Византијски извори за историју народа Југославије VI* / уредници Фрањо Баришић, Божидар Ферјанчић. – Београд : Византолошки институт, 1986, 145–223, 307–353. – (Посебна издања ; 18)

Избор, превод и коментар из списка Нићифора Григоре и Јована Кантакузина до 1341. године.

246. *Владарски двори око језера на Косову* // Зборник МСЛУ 20 (Споменица Војислава Кораћа) (1984) 1986, 67–83. [Résumé: Palais princiers autour de l'ancien lac de Kossovo]

247. *Штип у XIV веку* // Зборник на трудови посветени на академикот Михаило Апостолски по повод 75-годишнината од животот. – Скопје : МАНУ, 1986, 25–37. [Summary: Štip in the 14th Century]

248. *Lexikon des Mittelalters 3, Codex Wintoniensis – Erziehungs- und Bildungswesen*. – München und Zürich : Artemis Verlag, 1986. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Danilo II*, 542–543; *Dardanien (Dardania)*, 571; *Debar*, 611; *Desa*, 714; 2. *Desislava*, 729–730; *Domentijan*, 1179–1180.

249. *Enciklopedija Jugoslavije 4, E–Hrv.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1986². – [Одреднице:] *Golubac* / u srednjem veku, 427; *Grb* / Srbija, 561–562; *Grujić Radoslav*, 623; *Heraldika* / Srbija, 689–690; *Hrisovulje*, 744.

250. *Ludwig Steindorf, Die Dalmatinischen Städte im 12. Jahrhundert. Studien zu ihrer politischen Stellung und gesellschaftlichen Entwicklung*, Böhlau Verlag, Köln–Wien 1984, 194 str. : [приказ] // ИГ 1 (1986) 147–148.

251. *У трагању за изгубљеном реалношћу* // Књижевна реч 280 (10. јун 1986) 1, 25–26.

Разговор о темама из српске медијевистике.

252. *Логика, информација и устав* // НИИ 1858 (10. август 1986) 17–18.

Прилог јавној расправи поводом спорова о Енциклопедији Југославије.

253. *Veran istoriji* // Akademici / Miloš M. Marković. – Beograd : Naučna knjiga, 1986, 275–279.

Разговор о животу и раду.

1987.

254. *Bosanska crkva u bosanskoj državi* : [поглавље у књизи] // Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine I : Društvo i privreda srednjovjekovne bosanske države / ur. Borivoj Čović, Desanka Kovačević-Kojić, Enver Redžić. – Sarajevo : ANUBiH, 1987, 195–254. – (Posebna izdanja ANUBiH ; LXXIX. Odjeljenje društvenih nauka ; 17). [Summary: The Bosnian Church in the Bosnian State]

255. *Unfulfilled Autonomy: Urban Society in Serbia and Bosnia* // Urban Society of Eastern Europe in Premodern Times / edited by Bariša Krekić. – Berkeley : Los Angeles : London : University of California Press, 1987, 158–184. **Работници**, № 14.

Саопштење на научном скупу о урбаном друштву источне Европе у предмодерно доба, одржаном на University of California, Los Angeles, марта 1983.

256. *Милешева и Босна* // Милешева у историји српског народа : међународни научни скуп поводом седам и по векова постојања, јуни 1985 / уредник Војислав Ј. Ђурић. – Београд : САНУ, 1987, 137–143. – (Научни скупови САНУ ; XXXVIII. Одељење историјских наука 6). [Résumé: Mileševa et la Bosnie]

257. *Procesi istorijskog približavanja i ujedinjenja naroda i narodnosti Jugoslavije kao polje istraživanja* // Horizontet e historisë (Horizonti istorije) 11 (1987) 31–46. [Summary: Processes of Historical Rapprochement and Unification of Nations and Nationalities of Yugoslavia as a Field of Research].

На албанском: Proceset e afrimit historik dhe të bashkimit të kombeve e të kombësive të Jugosllavisë si fushë kërkimesh, 47–61. Реферат на IX конгресу југословенских историчара у Приштини.

258. *Преглед историје Академије и учених друштава у Србији* : [поглавље у књизи] // Српска академија наука и уметности 1886–1986 / уредник Дејан Медаковић. – Београд : САНУ, 1987, 15–96. – (Галерија САНУ ; 59).

На енглеском: A Historical Review of the Academy and Learned Societies in Serbia, 155–191.

259. *Средњовековна прошлост данашњег Косова* // Задужбине Косова : споменици и знамења српског народа / уредник Атанасије Јевтић. – Призрен : Епархија рашко-призренска ; Београд : Богословски факултет, 1987, 553–557.

№ 223, прештампан без напомена.

260. *О Косовском боју, 1389* // Задужбине Косова : споменици и знамења српског народа / уредник Атанасије Јевтић. – Призрен : Епархија рашко-призренска ; Београд : Богословски факултет, 1987, 560–562.

Прештампан текст о бици на Косову из № 20.

261. *Косовска битка* // Косовска битка : мит, легенда и стварност / уредник Ратко Пековић. – Београд : Књижевно-издавачка задруга Литера, 1987, 1988², 1989³, 200.

Прештампан текст о бици на Косову из № 20. Вид. № 260.

262. *Сведочење попа Ђурђа Сремца* : [предговор] // Посланица о пропасти Угарског краљевства / Ђурађ Сремац. – Београд : Српска књижевна задруга, 1987, VII–XXVII. **О историографији**, № 2.

263. *Enciklopedija Jugoslavije 3 (izdaja v slovenskem jeziku), Čat–Džu*. – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1987². – [Одреднице:] *Česar (kesar)*, 320; *Dajatve (dače)*, 338; *Denar*, 438–443; *Derbendžije*, 445; *Dijak*, 466; *Dinić Mihailo*, 485; *Diplomacija / Srbija*, 491–492; *Diplomatika / Srbija*, 498–499; *Dojčin Petar*, 550; *Dvorne službe / Srbija / srednjeveška država*, 763.

Одредница Denar, приказ историје новца на тлу Југославије од антике до XIX в., објављена је само на словеначком језику.

264. *Enciklopedia e Jugosllavisë 2 [botimi në gjuhën shqipe], Bib–Çif*. – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1987². – [Одреднице:] *Branković Gjorgje*, 460–461; *Brankovićët / Gjuragji*, 462–463.

265. *Društvo i privreda srednjovekovne bosanske države* : Predgovor / S. Ćirković, Desanka Kovačević-Kojić // Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine I : Društvo i privreda srednjovekovne bosanske države. – Sarajevo : ANUBiH, 1987, 7–9. – (Posebna izdanja ANUBiH ; LXXIX. Odjeljenje društvenih nauka ; 17)

266. *Tragovima balkanskog rudarskog prava* : [предговор] // Kada i kako su nastali despota Stefana zakoni za Novo Brdo / Branislav Đurđev. – Sarajevo : ANUBiH, 1987, 5–8. – (Djela ANUBiH ; LXV. Odjeljenje društvenih nauka ; 37)

267. *O savremenim problemima nastave istorije* // Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja 20 (1987) 49–52.

268. *Фернан Бродел (Fernand Braudel) (24. август 1902 – 27. новембар 1985)* : [некролог] // Годишњак САНУ 93 (1986) 1987, 531–533.

269. *Свети Сава у нашем огледалу* // НИИ 1883 (1. фебруар 1987) 21–22.
Извод из светосавске беседе.

270. *Важна је само истина* // Дневник (11. октобар 1987) 6.
Разговор поводом реферата на IX конгресу југословенских историчара у Приштини. Вид. № 257.

1988.

271. *Историја за други разред усмереног образовања културолошко-језичке, правно-биротехничке, просветне и драмске струке*. – Београд : Завод за издавање уџбеника и наставна средства ; Нови Сад : Завод за издавање уџбеника, 1988. – 181 стр., 1989².

272. *Албанци у огледалу јужнословенских извора* // Илири и Албанци : серија предавања одржаних од 21. маја до 4. јуна 1986. године / уредник Милутин Гарашанин. – Београд : САНУ, 1988, 323–339. – (Научни скупови САНУ ; XXXIX. Одељење историјских наука ; 10).

На француском: *Les Albanais à la lumière des sources historiques des Slaves du Sud*, 341–359.

273. *Starigrad – srednjovekovna Budva* : [предговор] // Pravno uređenje srednjovekovne budvanske komune / Žika Vujukić. – Budva : Istorijski arhiv ; Nikšić : Univerzitetska riječ, 1988, 9–22.

274. *Срби и рани протестантизам* // Зборник МСИ 36 (1987) 1988, 7–25. [Zusammenfassung: Die Serben und der frühe Protestantismus]. *Работници*, № 29.

275. *Procesi istorijskog približavanja i ujedinjenja naroda i narodnosti Jugoslavije kao polje istraživanja* // ЈИЧ 1–2 (1988) 7–16. [Summary: Processes of Historical Rapprochement and Unification of Nations and Nationalities of Yugoslavia as a Field of Research].

№ 257.

276. *Јављање „критичке историографије” на Великој школи и Универзитету* // Универзитет у Београду 1838–1988 : зборник радова / уредници Душан Татић и Ђорђије Ускоковић. – Београд : Универзитет, 1988, 645–654. **О историографији**, № 14.

277. *Enciklopedija Jugoslavije 5, Hrv–Janj.* – Zagreb : Jugoslavenski leksikografski zavod, 1988². – [Одредница] *Jakšić Dmitar*, 757.

278. *Jugosláv Enciklopédia 2 (magyar nyelvű), Bod–Crn.* – Záhgráb : Miroslav Krleža Jugosláv Lexikográfiai Intézet, 1988². – [Одреднице:] *Branković Dorđe*, 373; *Brankovićok (Brankovicsok) / György (Ђурађ)*, 375; *Česar (kesar)*, 593.

279. *Подстицај за критичку рефлексiju. Проф. др Миомир Дашић, Увод у историју са основама помоћних историјских наука, Титогорад 1988.* : [приказ] // Побједа (4. јун 1988) 12.

280. *Беседа о косовском боју* // НИН 1955 (19. јун 1988) 42–43.

Говор одржан 12. јуна 1988. на свечаној Академији посвећеној 600-годишњици битке, у организацији цркве Светог арханђела Гаврила у Земуну.

281. *Бојазни без оправдања* // НИН 1935 (31. јануар 1988) 40.

Одговор на анкету „Постоји ли југословенски културни простор”

282. *Istorijska pozadina „kosovskih problema”* // Duga. Vanredno izdanje : Istina o Kosovu – Odgovori na Kosovsko pitanje Branka Horvata (jul 1988) 6–7.

Прилог дискусији о књизи Бранка Хорвата „Косовско питање”. Извод из опширнијег текста.

283. *Pouke učiteljice života* : [интервју] // Duga 372 (28. мај – 10. јун 1988) 60–62.

1989.

284. *Босна и Византија* // Осамсто година повеље босанског бана Кулина 1189–1989 / уредник Асим Пецо. – Сарајево : АНУБиХ, 1989, 23–36. – (Посебна издања АНУБиХ ; ХС. Одјелење друштвених наука ; 23). [Summary: Bosnia and Byzantium]

285. *Dvor i kultura u srednjovekovnoj bosanskoj državi* // Међународни симпозијум „Bosna i Hercegovina u tokovima istorijskih i kulturnih kretanja u jugoistočnoj Evropi”, Sarajevo, 6–7. oktobar 1988 / urednik Borivoj Čović. – Sarajevo : Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 1989, 61–69. [Résumé: Cour et culture dans l’Etat bosniaque médiéval]. *Работници*, № 26.

286. *Косово и Метохија у средњем веку* : [поглавље у књизи] // Косово и Метохија у српској историји. – Београд : Српска књижевна задруга, 1989, 21–45.

287. *Kosovo und Metochien im Mittelalter* // [поглавље у књизи] // *Kosovo und Metochien in der serbischen Geschichte*. – Lausanne : L’Age d’Homme, 1989, 23–50.

Превод рада № 286.

288. *Колевка Србије* // Косово, прошлост и садашњост / уредник Гордана Филиповић. – Београд : Међународна политика, 1989, 19–29.

289. *The Cradle of Serbia* // *Kosovo, Past and Present* / editor Gordana Filipović. – Belgrade : Review of International Affairs, 1989, 21–38.

Превод рада № 288.

290. *Србија уочи Царства* // Дечани и византијска уметност средином XIV века : међународни научни скуп поводом 650 година манастира Дечана, септембар 1985 / уредник Војислав Ј. Ђурић. – Београд : САНУ, 1989, 3–13. – (Научни скупови САНУ ; XLIX. Одељење историјских наука ; 13. [Résumé: La Serbie à la veille de l’Empire])

291. *Производња, занат, техника у средњовековној српској држави* : [поглавље у књизи] // *Опеке српских средњовековних манастира* / Момчило М. Ристић, С. Тирковић, Војислав Р. Кораћ. – Београд : САНУ, 1989, 1–24. – (Посебна издања САНУ ; DXCVII. Одељење техничких наука ; 32). [Summary: Production, Craft and Technique in the Medieval Serbian State, 101]. *Работници*, № 4.

292. *Цена најамника у југоисточној Европи крајем средњег века* // Војне крајине у југословенским земљама у Новом веку до Карловачког мира 1699 : зборник радова са научног скупа који је одржан 24. и 25. априла 1986 / уредник Васа Чубриловић. – Београд : САНУ, 1989, 9–25. – (Научни скупови САНУ ; XLVIII. Одељење историјских наука ; 12). [Zusammenfassung: Söldner in Südosteuropa am Ende des Mittelalters]. *Работници*, № 20.

На француском № 535.

293. *Južnoslovanske dežele* : [допуне за југословенско издање] / Vogo Grafenauer, S. Ćirković, Rene Lovrenčić, Rade Petrović // *The Times Atlas svetovne zgodovine* / urednik Geoffrey Barraclough. – Ljubljana – Zagreb : Sankarjeva založba : Državna založba Slovenije, 1989, 1992², 296–315.

С. Ћирковић аутор је карата на стр. 302, 303, 304. Вид. № 243.

294. *Le territoire serbe avant la conquête ottomane* // *L'Aventure humaine* (Paris – Milan – New York – Stuttgart, hiver 1989) 7–12.

295. *Косовска битка у светлости нових истраживања* // Српски народ у другој половини XIV и првој половини XV века : зборник радова посвећен шестогодишњици Косовске битке. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1989, 29–41.

296. *O sastavu i snazi Lazarevog tabora na Kosovu* // *VIG* 2 (1989) 151–168. [Summary: On Composition and Strength of Prince Lazar's Camp on Kosovo; Résumé: La composition et la force du camp de Lazar au Kosovo; Резюме: О составе и силе войска Лазаря на Косовом поле]

297. *Mbi fuginë e forcave ushtarake në Betejën e Kosovës* // *Përparimi* 43–3 (1989) 279–285.

Саопштење „Војне снаге у Косовској бици”, поднето на научном скупу о Косовској бици, одржаном у Приштини марта 1989.

298. *Косово поље, 15. јуни 1389* // Битка на Косову 1389. године / уредник Драгослав Срејовић. – Београд : САНУ : Историјски музеј Србије : БИГЗ, 1989, 072–079. – (Галерија САНУ ; 65).

На енглеском: *The Field of Kosovo, 15 June 1389*, 080–090.

299. *Историјски извори о косовском боју* // Битка на Косову 1389. године / уредник Драгослав Срејовић. – Београд : САНУ : Историјски музеј Србије : БИГЗ, 1989, 167–196. – (Галерија САНУ ; 65)

300. *Есфигмен и Србија* : [поглавље у књизи] // Есфигменска повеља деспота Ђурђа / Павле Ивић, Војислав Ј. Ђурић, С. Тирковић. – Београд : Југословенска ревија ; Смедерево : Завод за заштиту споменика културе, 1989, 56–69.

На енглеском: *Esphigmenou and Serbia*, 97–105.

301. *Lexikon des Mittelalters 4, Erzkanzler–Hiddensee*. – München und Zürich : Artemis Verlag, 1989 ; Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Fälschungen / Südosteuropa*, 252–253; *Familie / In der Gesellschaft des Mittelalters / Südosteuropäischer Bereich*, 278–279; *Feudalismus / Südosteuropa*, 418–420; *Finanzwesen,-verwaltung / Südosteuropa*, 457; *Georg (Ђурађ) Branković*, 1277; *Hercegowina*, 2189.

302. *Enciklopedija Jugoslavije 4 (izdaja v slovenskem jeziku), E–Hrv.* – Zagreb 1989². – [Одреднице:] *Golubac / v srednjem veku*, 422; *Grb / Srbija*, 511–512; *Grujić Radoslav*, 563; *Heraldika / Srbija*, 627; *Hrisovulje*, 680–681.

303. *Предговор // Србија у доба Немањића : од кнежевине до царства 1168–1371 / Милош Благојевић*. – Београд : Вајат, 1989, 8–9.

304. *Предговор // Опекe српских средњовековних манастира / Момчило М. Ристић, С. Тирковић, Војислав Р. Кораћ*. – Београд : САНУ, 1989, XI–II–XIV. – (Посебна издања САНУ ; DXCVII. Одељење техничких наука ; 32).

На енглеском: *Preface*, XV–XVI.

305. *Предговор // Битка на Косову 1389. године / уредник Драгослав Срејовић*. – Београд : САНУ : Историјски музеј Србије : БИГЗ, 1989, 7. – (Галерија САНУ ; 65)

306. *Драгоје Живковић, Историја црногорског народа. Од старијег каменог доба до краја средњег вијека, том I, Цетиње 1989, 470* : [критика] // ИЧ 36 (1989) 251–263.

307. *Србобран Милојевић (1957–1989)* : [некролог] // ИЧ 36 (1989) 329–331.

308. *[Дискусија] // Ванредна скупштина Српске академије наука и уметности одржана 18. децембра 1986. године*. – Београд : САНУ, 1989, 81–82.

309. *Косовска битка и Европа* // Политика (28. јун 1989) 5–6.
Извод из реферата поднетог на научном скупу „Косовска битка – историја и традиција”, одржаном у САНУ 22–24. јуна 1989. Вид. № 462.
310. *Перцепција ishoda kosovske bitke* // Naši dani 970, nova serija 40 (Sarajevo, 1989) 40–42.
Извод из реферата поднетог на научном скупу о Косовској бици, одржаном у АНУБиХ у Сарајеву 19. јуна 1989. Вид. № 409.
311. *Шест стотина година доцније* // Косовска народна читанка 1989. / уредник Николај Мрђа. – Шибеник : Далматинска епархија СПЦ, 1989, 9–13. № 280.
312. *Беседа о косовском боју* // Књижевност 88, 1–2 (1989) 74–78. № 280.
313. *Address on the Battle of Kosovo* // Kosovo 1389–1989 : Serbian Literary Quarterly 1–3 (1989) 11–16.
Превод рада № 280.
314. *The Kosovo Field, 15 June 1389* // Завичај – Homeland 344–345 (мај–јун 1989) 20–22.
Превод рада № 298.
315. *Косово поље, 15. јуни 1389* // Задужбина 2, 6 (јун 1989) 1–2. № 298.
316. *Kosovska bitka* // Odjek XLII, 12 (Sarajevo, 15–30. jun 1989) 8.
317. *Živeti sa istorijom. Savremena historiografija o duhu i smislu kosovopoljskog sudara svetova* // Galaksija. Časopis za nauku i vrhunsku tehnologiju 206 (jun 1989) 29–30.
318. *Судбоносни прелом историје* // Политика експрес (28. јун 1989) 15.
О Косовској бици. Извод из № 298.
319. *Историја као поглед на свет* // Комунист 1676 (23. јун 1989) 12–13.
Разговор поводом прославе 600-годишњице Косовске битке.
320. *Чудо без предрасуда* // НИН 2008 (25. јун 1989). Специјални додатак „Видовдан 1389–1989”, II–III.
Разговор о 600-годишњици Косовске битке.

321. *Плодови истраживачких напора* // Политика (25. новембар 1989)
18. Култура – уметност – наука XX, 96, [2].
Говор на отварању изложбе „Битка на Косову 1389. године” у Галерији САНУ.
322. *Оставка и оспорена политика* // НИН 2029 (19. новембар 1989) 45–47.
Разговор поводом оставке на место главног уредника Енциклопедије
Југославије за СР Србију.
323. *Границе, култура, европска интеграција* // НИН 2032 (10. децембар
1989) 42–44.

1990.

324. *Пећка патријаршија* / Војислав Ј. Ђурић, С. М. Тирковић, Војислав
Р. Кораћ. – Београд : Југословенска ревија ; Приштина : Јединство, 1990, 21–25,
71–74, 170–177, 224–235, 242–253, 277–288, 313–318, 330–331, 336–337.
Припремљени су за штампу, али никада нису публиковани преводи књиге на
енглески (The Patriarchate of Peć), француски (Le Patriarcat de Peć) и немачки
језик (Der Patriarchensitz Peć).
325. *Continuité et rupture des hiérarchies: le cas des villes dalmates et de leur
arrière-pays* // Gerarchie economica e gerarchie sociali. Secoli XII–XVIII : Atti
della Dodicesima Settimana di Studi : 18–23 Aprile 1980 / a cura di Annalisa
Guarducci. – Firenze : Le Monnier, 1990, 73–89. – (Pubblicazioni – Istituto
internazionale di Storia Economica „Francesco Datini” ; 12). **Работници**, № 10.
326. *Ragusa e il suo retroterra nel Medio Evo* // Ragusa e il Mediterraneo : ruolo
e funzioni di una Repubblica marinara tra Medioevo ed Età moderna / a cura di
Antonio Di Vittorio. – Bari : Cacucci Editore, 1990, 15–26. – (Università di Bari,
Istituto di storia economica ; 1). **Работници**, № 3.
Саопштење на међународном научном скупу, одржаном 21–22. октобра 1988. у Барију.
327. *Vlaštaci. Stranica iz socijalne istorije* // Godišnjak DI BiH 39 (posvećen
Miloradu Ekmečiću) (1988) 1990, 34–41.
328. *Једна парница сребрничких фрањеваца (Уз јубилеј босанске фрањевачке
провинције)* // Годишњак ДИ БиХ 40–41 (1989–1990) 30–41. [Zusammen-
fassung: Ein Prozess der Franziskaner in Srebrenica].

329. *Le Kosovo-Metohija au Moyen âge* : [поглавље у књизи] // *Le Kosovo-Metohija dans l'histoire serbe*. – Lausanne : L'Age d'Homme, 1990, 21–39.

Превод рада № 286.

330. *Србија уочи битке на Косову* // Косовско-метохијски зборник 1 (1990) 3–20. [Summary: Serbia on the Eve of the Battle of Kosovo]

Саопштење на симпозијуму, одржаном на Универзитету Станфорд маја 1989.

Вид. № 351.

331. *Косовска битка као историјски проблем* // Косовска битка у историографији : округли сто [12. децембра 1989] / уредник Славенко Терзић . – Београд : Историјски институт, 1990, 109–118. – (Зборник радова ; 11). [Summary: The Battle of Kosovo as a Historical Problem]. **О историографији**, № 21.

Излагање на свечаном скупу ВАНУ, одржаном 8. јуна 1989. у Новом Саду у оквиру обележавања шесте стогодишњице Косовске битке.

332. *Старе и нове контроверзе о кнезу Лазару и Србији уочи косовске битке* // Зборник МСИ 42 (1990) 7–17. [Summary: Old and New Controversies about Prince Lazar and Serbia in the Eve of the Kosovo Battle]

333. *Беседа Фрање Рачког сто година касније* // Косовска битка у историографији : округли сто [12. децембра 1989] / уредник Славенко Терзић. – Београд : Историјски институт, 1990, 71–76. – (Зборник радова ; 11). [Summary: Franjo Rački's Speech 100 Years Later]

334. *Сеобе српског народа у краљевину Угарску у XIV и XV веку* // Сеобе српског народа од XIV до XX века : зборник радова посвећен тристагодишњици Велике сеобе Срба. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1990, 37–46.

335. *Enciklopedija Jugoslavije 6, Јар–Кат*. – Zagreb 1990². – [Одреднице:] *Jefrem*, srpski patrijarh, 21; *Jelena*, kći kneza Lazara, 28; *Jerina (Irina)*, 35; *Jevstatije I*, 46; *Jevstatije II*, 46; *Joanikije II*, 96; *Jovan (Joasaf)*, 102; *Jovan V Paleolog*, 102; *Kalić Jovanka*, 652; *Kancelarije, dvorske / Srbija*, 661.

336. *Уводна реч* // Косовска битка у историографији : округли сто [12. децембра 1989] / уредник Славенко Терзић . – Београд : Историјски институт, 1990, 7–8. – (Зборник радова ; 11).

337. Милорад Екмечић, *Стварање Југославије, 1790–1918, I–II, Београд 1988* // ИЧ 37 (1990) 301–304.

Уводна реч у дискусији о књизи групе београдских историчара.

338. *Otkud Srbi na Balkanu* // Svet 203 (24. јануар 1990) 18–21.

Разговор о проблематици настајања балканских народа. Учесници Милутин Гарашанин и С. Ђирковић.

339. *Сеобе српског народа у краљевину Угарску у XIV и XV веку* // Дневник (17. јун 1990) 18. Додатак „Култура – наука – уметност”.

Одломци текста предавања у Архиву Војводине. Извод из № 334.

340. *Путокази из прошлости* // Просветни преглед 1731 (22. мај 1990) 11.

Разговор о проблемима средњег и универзитетског образовања с нарочитим обзиром на наставу историје.

341. *Слепило за вековни сан* // Просветни преглед 1744 (23. октобар 1990) 6.

Разговор о дезидеологизацији наставних програма и уџбеника.

342. *Agresivni diletanti* // Arheo. Glasilo Slovenskega arheološkega društva 10 [broj posvećen temi „Venetovanje. Prispevki k razmerju Veneti–Slovani”] (1990) 54.

Превод рада № 233.

343. *Prošlost se ne može zaboraviti* // Oslobođenje (25. мај 1990) 9.

О културној димензији југословенске кризе с посебним обзиром на БиХ.

344. *Kultura, demokratija i percepcija nacionalnog* // Demokratija danas : nezavisni zbornik za politiku i kulturu 3 (jun 1990) 11–12.

345. *Država građana ili država nacije* // Demokratija danas : nezavisni zbornik za politiku i kulturu 7 (novembar 1990) 50.

346. *Kulturna dimenzija jugoslovenske krize* // Demokratija danas : nezavisni zbornik za politiku i kulturu 8–9 (decembar 1990 – januar 1991) 4–5.

1991.

347. *Историја за II разред гимназије природно-математичког смера*. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Нови Сад : Завод за уџбенике, 1991. – 221 стр. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1992². – 226 стр., 1994³, 1995⁴, 1997⁵, 1999⁶, 2003⁷, 2005⁸, 2010⁹.

348. *Биографија краља Милутина у Улијарској повељи* // Архиепископ Данило II и његово доба : међународни научни скуп поводом 650 година од смрти : децембар 1987 / уредник Војислав Ј. Ђурић. – Београд : САНУ, 1991, 53–67. – (Научни скупови САНУ ; LVIII. Одељење историјских наука ; 17). [Résumé: La Biographie du roi Milutin dans la charte „Uliarska”]

349. *О састанцима цара Андроника III и краља Стефана Душана* // ЗРВИ 29–30 (Иванки Николајевић у знак поштовања и сећања) (1991) 205–212. [Summary: On the Meetings of Andronicus III and Stefan Dušan]

350. *Трагови словенског становништва на тлу Албаније у средњем веку* // Становништво словенског поријекла у Албанији : зборник радова са међународног научног скупа који је одржан у Цетињу 21, 22. и 23. јуна 1990 / уредник Јован Р. Бојовић. – Титоград : Историјски институт СР Црне Горе, 1991, 43–56.

351. *Serbia on the Eve of the Battle of Kosovo* // Kosovo. Legacy of a Medieval Battle / edited by Wayne S. Vucinich, Thomas A. Emmert. – Minneapolis : University of Minnesota Minneapolis, 1991, 1–17. – (Minnesota Mediterranean and East European Monographs ; 1).

На српском № 330.

352. *Сведочење карте* // Србија и суседне земље на старим географским картама / уредник Драгослав Срејовић. – Београд : САНУ, 1991, 11–18. – (Галерија САНУ ; 70). **О историографију**, № 24.

353. *Lexikon des Mittelalters 5, Hiera–Mittel – Lukanien*. – München und Zürich : Artemis Verlag, 1991. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Jajce*, 279; *Jakšići*, 298; *Jelena*, 348; *Johannes Vladimir*, 536–537; *Jovan Uglješa*, 641; *Kanzlei, Kanzler / Südosteuropa*, 928–929; *Konstantin Bodin*, 1380–1381, *Kosače*, 1455; *Kosovo polje*, 1461; *Kotromanići*, 1463; *Kratovo*, 1476; *Kulin*, 1562; *Lazar Branković*, 1774; *Lipljan*, 2004; *Livno*, 2052–2053.

354. *Методологија историјске науке и методика историјске наставе* // Настава историје 1 (1991) 6–15. **О историографију**, № 28.

355. *Il contributo di Agostino Pertusi alla conoscenza del Medioevo balcanico* // Rivista di Bizantinistica VI 1,1 (Atti della Giornata di studio „Agostino Pertusi 1979–1989: l’opera filologica e storiografica”, Bologna, Facoltà di

Lettere e Filosofia della Università di Bologna, 11 aprile 1989) (Bologna 1991) 15–27.

356. [Извод из рецензије] // Лекар доктор Ђорђе Лазић : документи и сећања / Лепосава Кљаић. – Сомбор : Средња медицинска школа „др Ружица Рип“, 1991, 5–6.

357. *Sveti Sava 1990.* // *Vreme* 14 (28. januar 1991) 30–31.

О смислу и начину обележавања дана св. Саве 1990. год.

358. *Prenošenje kraljevstva u Bosnu* // *Odjek XLIV*, 17–18 (Sarajevo, 1–31. oktobar 1991) 8. Prilog „Šest stoljeća od smrti bosanskog kralja Tvrtka I”.

359. *Sabesednik nepostojane muze. Andrej Mitrović: „Raspravljanja sa Klio”, biblioteka „Raskršća”, „Svjetlost”, Sarajevo 1991* : [приказ] // *Borba* (26. decembar 1991). Dodatak „Svet knjige”, VIII.

360. *Окосница знање из разреда* // Просветни преглед 1779 (1. октобар 1991) 13.

Извод из саопштења на XVI југословенском симпозијуму о настави историје.

361. *Употреба историје* // *НИН* 2117 (26. јул 1991) 18–20.

Разговор о савременој историји.

362. *Granice i demokratija* // *Vreme* 42 (12. avgust 1991) 6–7.

363. *Старе и нове границе* // Политика (4. септембар 1991) 14–15.

Разговор о Босни, од њених првобитних граница до разграничења са хришћанским светом.

364. *A History of Bosnian Harmony* // *Jugofax. A Critical Briefing on the Conflict in Yugoslavia* 6 (London, 31 October 1991) 4–5.

О савременој Босни и Херцеговини између Срба и Хрвата.

365. *Ideološke zloupotrebe istorijskih nauka* // *Republika* 34 (15–31. decembar 1991). Dodatak, 7–8.

Излагање у оквиру Београдског антиратног маратона. Одломак ауторове веће необјављене студије.

366. *Rat za buduće jubileje* // *Stav : magazin za politiku i kulturu* 3 (1991) 8–12.

Разговор о савременој историји.

1992.

367. *I Serbi nel medio evo* / traduzione di Lionello Constantini. – Milano : Jaca Book, 1992. – 271 str. – (Corpus Bizantino Slavo). – 1993². – (Grandi stagioni).
На српском № 433.

368. *La Serbie au Moyen âge* / traduit par Dom Willibrord Witters. – Paris : Zodiaque, 1992. – 292 str. – (Les formes de la nuit).

Превод дела *I Serbi nel medio evo*. Вид. № 367. Француско издање не садржи поглавља о економији и друштву, зато што је издавач Zodiaque специјализован за романичку уметност.

369. *Историја за други разред гимназије општег и друштвено–језичког смера*. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Нови Сад : Завод за уџбенике, 1992. – 226 стр. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1994², 1995³, 1996⁴, 1998⁵, 1999⁶, 2000⁷.

370. *Историјска читанка за 6. разред основне школе* / Раде Михаљчић, С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Нови Сад : Завод за издавање уџбеника, 1992. – 118 стр., 1993², 1995³, 1996⁴, 1998⁵, 1999⁶, 2000⁷, 2002⁸.

Вид. № 156 и 238.

371. *Урбанизација као тема српске историје // Социјална структура српских градских насеља (XII–XVIII век) : радови са научног скупа одржаног у Смедереву 23. и 24. новембра 1990. године / уредници Јованка Калић, Милосав Чоловић*. – Смедерево : Музеј ; Београд : Одељење за историју Филозофског факултета, 1992, 9–19. [Résumé: L'urbanisation en tant que thème de l'histoire serbe]. **О историографији**, № 22.

372. *Kosovska bitka kao istorijski problem*. – Novi Sad : VANU, 1992, 15–29. – (Akademske besede ; 37).

№ 331.

У истој књизи: *Uvodna reč akademika Čedomira Popova*, 9–11; *Bibliografija akademika Sime Ćirkovića*, 33–51.

373. *Косовска битка у контексту српске и балканске историје. Фрањо Рачки: Бој на Косову. Узроци и последице // Бој на Косову – старија и новија сазнања / приредио Раде Михаљчић*. – Београд : Књижевне новине, 1992, 361–364.

374. *Димитрије Кидон о косовском боју* // Бој на Косову – старија и новија сазнања / прир. Р. Михаљчић. – Београд : Књижевне новине, 1992, 455–460. № 101, без резимеа.

375. *О кнезу Лазару. Студија Илариона Руварца* // Бој на Косову – старија и новија сазнања / прир. Р. Михаљчић. – Београд : Књижевне новине, 1992, 9–15.

376. *Moravska Srbija u istoriji srpskog naroda* // Catena Mundi. Књ. 1 / [priređio Predrag R. Dragić Kijuk]. – Kraljevo : Ibarske Novosti ; Beograd : Matica Srba i iseljenika Srbije 1992, 446–450.

Извод из № 115, објављен без дозволе и увида аутора.

377. *Андреј Митровић, Расправљања са Клио о историји, историјској свести и историографији, Сарајево 1991, 272 стр.* : [приказ] // ИЧ 38 (1991) 1992, 335–337.

378. *Средњи век – изгубљени, тражени, нађени* [I] // Дневник (11. новембар 1992) 15. Култура – наука – уметност 655, [1]; *Средњи век – изгубљени, тражени, нађени* [II] // Дневник (18. новембар 1992) 14. Култура – наука – уметност 656, [2].

Текст писан за увод у књигу *I Serbi nel medio evo*, који није штампан у књизи.

379. *Светосавска словесност : Студенички типик – Цароставник манастира Студенице* // Побједа (10. октобар 1992) 13.

Излагање на представљању фототипског издања.

380. *Gospodin zemlji srpskoj* // Borba (17. septembar 1992) 12–13. Dodatak „Svet knjige”.

Одломак из рукописа књиге *Срби у средњем веку*.

381. *Говор академика Симе Турковића на отварању изложбе Историјског музеја Србије „Косовска битка 1389. године”* // Зборник историјских музеја Србије 26 (1992) 125–127.

382. *Живи словенски траг* // Побједа (28. март 1992) 11.

Реч на представљању зборника радова међународног научног скупа

„Становништво словенског поријекла у Албанији”, одржаног у Титограду 1991.

383. *Veština istorijskog tumačenja. Dimitri Obolenski: „Vizantijski komonvelt. Istočna Evropa, 500–1453”, prevela Ksenija Todorović, „Prosveta”, BIGZ, Beograd, 1991.* : [приказ] // Borba (10. septembar 1992) 15.

384. *Основа нове историографије: Димитри Оболенски, „Византијски комонвелт”, Београд 1991* : [приказ] // Књижевне новине 838 (15. март 1992) 4.

385. *U svetu modernih nacija zemlja Bosna može biti most koji spaja Srbe i Hrvate // Bosna i Hercegovina ogledalo razuma : izbor članaka, odlomaka i ilustracija / priredio David Atlagić. – Београд : Борба, 1992, 3–5.*

Текст за зборник посвећен погледима и деловању владиних и опозиционих странака у Хрватској, Србији и Босни и Херцеговини, писан на позив листа „Борба”. Сви текстови у зборнику настали су у периоду од октобра 1991. до јануара 1992.

386. *Braniti druge od sebe // Vreme 76 (6. april 1992) 27–29.*

О култивисању толеранције као политичком програму. Део ширег текста.

387. *Народ или аџар [I] // Вечерње новости (29. јул 1992) 18; Моћ и надмоћ [II] // Вечерње новости (30. јул 1992) 18.*

Разговор на тему „Да ли постоји и шта подразумева српски национални интерес?”

388. *Srbija od zabluda i obmana // Друга Србија / urednici Ivan Čolović, Aljoša Mimica. – Београд : Београдски круг : Књиžара Plato : Борба, 1992, 23–25.*

Саопштење у оквиру циклуса предавања у организацији Београдског круга.

389. *Сима Ђирковић // Историчари / Милош Јевтић. – Горњи Милановац : Дечје новине, 1992, 65–94.*

Разговор у емисији „Гост Другог програма” Радио Београда, забележен 8. марта 1986.

1993.

390. *Историја за други разред гимназије општег и друштвено-језичког смјера. – Подгорица : Завод за уџбенике, 1993. – 211 стр.*

391. *Народ Качића Јована Кинама // ЗРВИ 32 (1993) 19–34. [Summary: The Nation of Katzikioi by John Kinnamos]*

Саопштење на Првој југословенској конференцији византолога, одржаној у Задру 19–21. октобра 1990.

392. *Историја Сомбора (одломци: Пролог, Корени) // Домети 72–73 (Сомбор 1993) 73–80.*

Поглавље за књигу групе аутора „Историја Сомбора”.

393. *Историја Сомбора (II), средњовековно раздобље // Домети 74–75 (Сомбор 1993) 7–107.*

Поглавље за књигу групе аутора „Историја Сомбора”.

394. *Traganje za predmetom. Prilog kritičkom ispitivanju temelja istorijske nauke // VIG 1–2 (1993) 149–157. О историографији, № 32.*

395. *Lexikon des Mittelalters 6, Lukasbilder–Plantagenêt. – München und Zürich : Artemis & Winkler Verlag, 1993. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Marica, Schlacht an der*, 286; *Markt / Südosteuropa*, 313; *Maß / Südosteuropa*, 367–368; *Medizin / Südosteuropa*, 464–465; *Michael (Mihajlo), Herrscher von Zeta*, 601; *Morava*, 831–832; *Nelipčiči*, 1087; *Nemanja (Nemanjiden, Nemanjići)*, 1088–1089; *Novo Brdo*, 1312–1313; *Ostoja*, 1539.*

396. *Срби у средњем веку // Источник 6 (1993) 134–136.*

Излагање на представљању књиге *I Serbi nel medio evo* у САНУ 16. фебруара 1993.

397. *Свако време има историју какву заслужује // Војска (18. фебруар 1993) 13–15.*

Разговор о савременој историји и историографији.

398. *Насиље прошлости // НИН 2202 (12. март 1993) 12–14.*

Интервју поводом изласка из штампе књиге *I Serbi nel medio evo*.

399. *Zid carstva nebeskog // Borba (27. avgust 1993) 18.*

Разговор на тему „Србија између Истока и Запада”.

400. *Национални програм : Правдање катастрофалних резултата / [С. Ђирковић учесник у расправи] // Демократија (27. август 1993) 22–23.*

О идеји да се објави критичко издање „Меморандума САНУ“ или документ о националном програму.

401. *Историја се не понавља // Политика (18. септембар 1993) 15. Култура – уметност – наука XXXVII, 25, [1].*

Разговор о улози историје у савременим догађајима.

402. *Интеграције су неминовне : [интервју] // Спона. Недељне независне новине 42 (Минхен 14. октобар 1993) 10–11.*

Разговор о ретроградним историјским процесима на тлу бивше Југославије.

1994.

403. *Српски народ кроз историју. Успони и падови у средњем веку*: [поглавље у књизи] // Историја српске културе. – Горњи Милановац : Дечје новине ; Београд : Удружење издавача и књижара Југославије, 1994, 9–22.

404. *Почеци социјалне хијерархије у Срба* // Годишњак за друштвену историју 3 (1994) 223–235. [Summary: The Rise of the Serbian Social Hierarchy]

405. *Der Hof der serbischen Herrscher: von der Burg zur Residenzstadt // Höfische Kultur in Südosteuropa. Bericht der Kolloquien der Südosteuropa-Kommission 1988 bis 1990 / Herausgegeben von Reinhard Lauer und Hans Georg Majer. – Göttingen : Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, 1994, 74–85. – (Philologisch-historische Klasse, Dritte Folge ; 203). Работници, № 25.*

Саопштење на првом заседању Колоквија у оквиру програма Комисије за Југоисточну Европу Академије наука у Гетингену, одржаном у јуну 1988]

406. *Religious Factor in Forming of Cultural and National Identity // Religion and War : Lectures from the First “Summer School of Inter-Confessional Dialogue and Understanding”, Novi Pazar and Sjenica, August 14 to 27, 1993 / editor Dušan Janjić. – Belgrade : European Movement in Serbia, 1994, 146–160.*

407. *Ђирилско штампарство и култура балканских Словена* // ИЗ 1–2 (1994) 135–139.

Извод из саопштења на међународном научном скупу „Пет вјекова Октоиха“, одржаном на Цетињу 24–25. јуна 1994. Вид. № 464.

408. *Краљ у Душановом законику* // ЗРВИ 33 (1994) 149–164. [Summary: The King in Dušan’s Law Code]

409. *Перцепција исхода Косовске битке* // ИГ 1–2 (1994) 7–14. [Summary: Perception of the Outcome of the Kosovo Battle].

Реферат на научном скупу о Косовској бици, одржаном у АНУБиХ у Сарајеву 19. јуна 1989, проширен укључивањем у међувремену објављене литературе.

410. *„Црна Гора” и проблем српско–угарског граничног подручја* // Ваљево – постанак и успон градског средишта : саопштења са научног скупа поводом шест векова од најстаријег помена Ваљева у историјским изворима, одржаног 8–10. октобра у Ваљеву / уредник Синиша Бранковић. – Ваљево : Народни музеј ; Београд : Одељење за историју Филозофског факултета, 1994, 59–77.

411. *Преломни догађаји на граници две епохе српске историје* // Хришћанска мисао 7–9 (1994) 49–50.

Изговорено на молитвеној свечаности поводом обележавања 400-годишњице спаљивања моштију светога Саве и устанка Срба у Банату, као и мученичког страдања свештенмученика Теодора, епископа вршачког, у Вршцу 28. маја 1994. године. Вид. № 468.

412. *Рајићева Историја и почеци модерне српске историографије* // ЛМС 176, 453, 4 (1994) 528–536. **О историографији**, № 4.

Реч на свечаној седници Матице српске 16. јануара 1994.

413. *Prelomno razdoblje srpske istoriografije* // VIG 1–2 (1994) 277–287. [Summary: Turning Period of Serbian Historiography, 293; Резюме: Переломный период сербской историографии, 295; Résumé: Les tournants de l'historiographie serbe, 297; Zusammenfassung: Entscheidender Zeitabschnitt der serbischen Historiographie, 299]. **О историографији**, № 8.

414. *Вук као историчар српских градова* // Даница : српски народни илустровани календар за годину 1995 (Београд 1994) 135–139. **О историографији**, № 7.

415. *Ubeđenja i kolebanja u savremenoj istoriografiji (Marginalije uz jednu podsticajnu knjigu)* : [Јирген Кока, О историјској науци. Огледи, Београд 1994] // VIG 3 (1994) 173–178. **О историографији**, № 31.

416. *Historiography in Isolation: Serbian Historiography Today* // Helsinki Monitor. Special Issue : Essays from Belgrade and Zagreb 5 (1994) 35–40. **О историографији**, № 27.

417. *Настава историје пред изазовима плурализма* // Историјска наука и настава историје у савременим условима : радови са научног скупа, Подгорица 20. и 21. октобра 1993 / уредник Миомир Дашић. – Подгорица : ЦАНУ, 1994, 243–257. – (Научни скупови ЦАНУ ; 30. Одјелјење друштвених наука ; 14). [Summary: History Teaching Faced with Political Pluralism]. **О историографији**, № 29.

418. *Јелка Ређеп, Косовска легенда, Нови Сад 1995; Раде Михаљчић, Безимени јунак, Нови Сад 1995; Јелка Ређеп – Раде Михаљчић, Бој на Косову у бугаритицама и епским песмама кратког стиха, Нови Сад 1995 : [приказ] // Домети 78–79 (1994) 66–69.*

419. *Зборник радова Византолошког института 29–30 (1991) стр. 300; 31 (1992) стр. 199* : [приказ] // ИГ 1–2 (1993) 1994 154–156.
420. *Доба стварања и доба чувања* // Књижевне новине [број посвећен манастиру Хиландару] 893–894 (1–15. октобар 1994) 18.
421. *Вјесник отпора* // Побједа (15. јануар 1994) 9.
Есеј о историјском значају појаве штампе на Балкану.
422. *Вјесник отпора* // Просвјетни рад 11–12 (15. септембар 1994) 13.
№ 421.
423. *Градови колевке културе у свим временима : реч на промоцији књиге „Ваљево – постанак и успон градског средишта”* // Ревизија „Ваљевац” 6 (октобар 1994) 58–59.
424. *Историјска наука и модернизација* // Политика (15. октобар 1994) 19. Култура – уметност – наука XXXVIII, 80, [1].
Извод из говора на отварању скупа „Србија у модернизацијским процесима XX века”. Вид. № 446.
425. *Из рецензије* // Тестамент Ђурђа Црнојевића : критичко издање са коментаром / Милош Милошевић. – Подгорица : YUGRAFIC ; Цетиње : Централна народна библиотека Републике Црне Горе „Ђурђе Црнојевић”, 1994, 87.
426. *Крај и крах феудалне Србије. Момчило Spremić: „Despot Đurađ Branković i njegovo doba”*, *Srpska književna zadruga, Beograd 1994* : [приказ] // *Borba* (25. октобар 1994). *Svet knjige* : специјални додаток povodom *Sajma knjiga*, VI.
427. *Спомен на арханђела Михаила* // Ревизија „Ваљевац” 7 (новембар 1994) 69.
Белешка о двоструком обележавању арханђела код Срба.
428. *Glas u horu čovečanstva* // *Nedeljna Borba* (12–13. mart 1994). *Dodatak NB*, III.
Одговор на анкету „Шта је српски национални интерес данас”.
429. *Etika informisanja* // *Novinarstvo* 1 (1994) 11–13.
Одговор на анкету „Рат и одговорност новинара”.

430. *Srbi i Hrvati: Kolika je stvarna opterećenost istorijom* // Republika 102 (16–31. oktobar 1994) 23–24.

431. *La Serbie des leurre et des erreurs* // Les temps modernes 570–571 (numéro spécial „Une autre Serbie”) (Paris, janvier–février 1994) 31–33.

Превод рада № 388.

432. *Историја града као људска биографија* // Сомборске новине (18. новембар 1994) 2.

Разговор о раду на Историји Сомбора.

1995.

433. *Срби у средњем веку*. – Београд : Идеа : Глосаријум : Службени гласник, 1995. – 271 стр. – Београд : Идеа ; Сремски Карловци : Каирос, 1997. – Београд : Идеа : Војноиздавачки завод : Маркт систем, 1998². – Београд : Идеа, 2005³.

Српски изворник дела № 367. Год. 1997. књига је штампана три пута (издавач Идеа и три различита суиздавача), али ниједно од тих издања није у импресуму означено као ново (друго, треће односно четврто издање). Ознаку другог издања понело је тек пето издање штампано 1998. године.

434. *Történelem : az általános és a társadalmi-nyelvi gimnáziumok II. osztálya számára* // [fordító Csehák Kálmán]. – [1. izd.]. – Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1995. – 186 str.

Превод дела № 369.

435. *Gli Slavi occidentali e meridionali e l'area balcanica* : [поглавље у књизи] // Storia d'Europa, Vol. III : Il Medioevo (secoli V–XV) / A cura di Gherardo Ortalli . – Torino : Giulio Einaudi Editore, 1995, 539–597. (Grandi opere)

436. *Raises and Falls in Serbian Statehood in the Middle Ages* : [поглавље у књизи] // The History of Serbian Culture / translator Randall A. Major. – Edgware : Porthill Publishers, 1995, 9–22; 1999². – [2. ed., English ed.]. – Beograd : Mrlješ : Verzal Press, 1999.

Превод рада № 403.

437. *Дуалистичка хетеродоксија у улози земаљске цркве: Босанска црква* // Гласник Одјељења друштвених наука ЦАНУ 9 (1995) 7–34. [Summary: Dualistic Heterodoxy in the Role of Temporal Church: Bosnian Church]. *Работници*, № 12.

438. *Улога цркве у старијој историји српског народа* // Настава историје 1 (1995) 7–20. [Summary: The Role of Church in Earlier History of Serbian People]. *Работници*, № 23.

439. *Област кесара Војихне* // ЗРВИ 34 (1995) 175–184. [Summary: The Territory of Caesar Voihna]

440. *Неваде. Непознати утврђени град у Србију* // ИГ 1–2 (1995) 13–22. [Summary: Castrum Nevady. An Unknown Fortress in Serbia]

441. *Kosovska bitka u svetlu najnovijih istraživanja (istoriografski osvrt)* // Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Център за славяно–византијски проучвания „Иван Дуйчев“ 86–5 (1992–1993), 1995, 9–17.

Саопштење прочитано на бугарско–југословенском симпозијуму „600 години от битката на Косово поле (1389–1989)“, 24–26. октобар 1989, Софија.

442. *Lexikon des Mittelalters 7, Planudes – Stadt (Rus’)*. – München : Lexma Verlag, 1995. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Pomorie*, 88; *Pop Dukljanin*, 99–100; *Priština*, 221; *Raška*, 447–448; *Sasi*, 1387; *Sava I*, 1407–1408; *Serbien*, 1777–1781; *Siegel / Südosteuropa / Bulgarien, Serbien, Bosnien*, 1859–1860.

443. *Стојан Новаковић у развоју српске критичке историографије* // Стојан Новаковић – личност и дело : научни скуп поводом 150–годишњице рођења (1842–1992), новембар 1992 / уредник Владимир Стојанчевић. – Београд : САНУ, 1995, 167–172. – (Научни скупови САНУ ; LXXVII. Одељење историјских наука ; 25). [Summary: Stojan Novaković in the Development of Serbian Critical Historiography]. *О историографију*, № 10.

444. *Настава историје пред изазовима плурализма* // Настава историје 2 (1995) 159–172.
№ 417.

445. *Урбанизација као тема српске историје* // Гласник Историјског архива Ваљево 28–29 (1994) 1995, 186–188.

Излагање прочитано 15. септембра 1994. у свечаној сали Ваљевске гимназије на промоцији књиге „Ваљево – постанак и успон градског средишта“. Вид. № 423.

446. *Govor prilikom otvaranja skupa „Srbija u modernizacijskim procesima XX veka”* // Tokovi istorije 1–2 (1993) 1995, 11–14.

447. *Слика драматичног раздобља српске историје: Момчило Спречић, Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба, Београд 1994* : [приказ] // ЛМС 177, 455, 1 (1995) 183–185.

448. *Jan Lešny (1947–1994) : In memoriam* // ИЧ 40–41 (1993–1994) 1995, 394–396.

449. *Recenzija prof. dra Sime Ćirkovića od 5. januara 1987. godine* // Pavao Ritter Vitezović u srpskoj kulturi / Drago Roksanđić // Narodni srpski kalendar za godinu 1995. – Zagreb : SKD Prosvjeta, 1995, 75–76.

О пројекту издавања дела „Serbia illustrata” Pavla Rittera Vitezovića с преводом и коментарима.

450. *Срби и средњи век* [I] // Наше горе лист, год. I, бр. 3 (децембар 1995) 25; *Народни међаши* [II] // Наше горе лист, год. II, бр. 1 (јануар 1996) 27; *Изгубљени и нађени средњи век* [III] // Наше горе лист, год. II, бр. 2 (фебруар 1996).

451. *Јованка Калић, Срби у позном средњем веку, Београд 1994* : [приказ] // Борба (11. мај 1995). Додатак Свет књиге, II.

452. *Веитина тумачења прошлости. Две књиге о дисциплини историје: Франсоа Фире, „Радионица историје”, превод са француског: Ј. Новаковић, Сремски Карловци – Нови Сад 1994; Георг Зимел, „Проблеми филозофије историје”, Сазнајнотеоријска студија, превод с немачког: Д. Гутеша, Сремски Карловци – Нови Сад 1994* : [приказ] // НИИ 2332 (8. септембар 1995) 32–33.

453. *Прошлост потпуније сагледавати* // Борба (17. јануар 1995) 4.

О српско-муслиманским односима у историјској перспективи.

454. *Demokratski ideal kulture juče i danas* // Dijalog (Beograd jesen–zima 1995) 19–20.

Саопштење на скупу о култури у организацији Демократског центра.

455. *Демократски идеал културе* // Дневник (5. март 1995) 13.

№ 454.

456. *Демократски идеал културе јуче и данас* // Књижевне новине 904 (15. март 1995) 10.

№ 454.

457. *Rasprava sa temom: Kultura kao samoodbrana društva i ličnosti* / [С. Ђурковић учесник у расправи] // *Dijalog* (Београд март 1995) 15–103.

1996.

458. *Србија – средние века* / прев. Л. А. Савелјева – Москва : Искусство, 1996. – 271 стр. – (Славјано-византијски свод).

Превод дела *I Serbi nel medio evo*. Вид. № 433.

459. *Historia* : për klasën II të gjimnazit të drejtimit të përgjithshëm dhe atij shoqërorogjuhësor // [përktheu nga serbishtja Selim Ndrecaj]. – [1. izd.]. – Београд : Enti i Teksteve dhe i Mjeteve Mësimore, 1996. – 191 str.

Превод дела № 369.

460. *Srednjovekovna faza u tzv. etnogenezi balkanskih naroda* // *Etnogeneza Hrvata = Ethnogeny of the Croats* / ur. Neven Budak. – Zagreb : Nakladni zavod Matice hrvatske : Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta, 1995 [1996], 28–39. **Работници**, № 9.

Саопштење на међународном научном скупу „Етногенеза и рана повијест Хрвата”, одржаном јануара 1989. на Филозофском факултету у Загребу.

461. *Between Kingdom and Empire: Dušan's State 1346–1355 Reconsidered* // Βυζάντιο και Σερβία κατά τον 14th αιώνα (Byzantium and Serbia in the 14th Century) / ed. Nikolaos Oikonomides. – Athens : Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, 1996, 110–120. – (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών Διεθνή συμπόσια ; 3)

Саопштење на међународном симпозијуму, одржаном 12–14. новембра 1993. у Атини.

462. *Косовска битка у међународном контексту* // Глас САНУ CCCLXXVIII. Одељење историјских наука 9 (1996) 49–69. [Summary: The International Context of the Battle of Kosovo].

Саопштење на научном скупу „Косовска битка – историја и традиција”, одржаном у САНУ 22–24. јуна 1989.

463. *Kraj veka – kraj sveta. Strepnje i iščekivanja kod Srba u vezi sa 7000. godinom* // ЛИЧ 1–2 (1996) 11–24. [Summary: The End of a Century – The End of the World. The Fears and Expectations of the Serbs at the End of the Year 7000]

Реферат на међународном научном скупу са темом „The Year 1000 A.D.” у вези с приближавањем 2000. године, одржаном 17–23. јуна 1996. у Будимпешти у организацији Централноевропског универзитета. Материјали скупа нису објављени.

464. *Ћирилично штампарство и култура балканских Словена* // Пет вјекова Октоиха – прве штампане ћириличке књиге на словенском југу : радови са међународног научног скупа, Цетиње 24–25. јун 1994 / уредници Милосав Бабовић, Мирослав Пантић. – Подгорица : ЦАНУ, 1996, 15–32. – (Научни скупови ЦАНУ ; 37). [Summary: Cyrillic Printing and the Culture of Balkan Slavs]. *Работници*, № 28.
465. *Доба стварања и доба чувања* // Хиландар, велика српска царска лавра, 1198–1998 / приредио Михаило Блечић. – Београд : Миленијум, 1996, 221–227. № 420, прештампан без знања аутора.
466. *О ктитору Каленића* // Зограф ·ЋЃ· (24) (1995) 1996, 61–67. [Summary: The Founder of Kalenić]
467. *Почеци манастира Фенека* / Зоран Симић, Даница Димитријевић, С. Ђирковић // Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе СР Србије 27–28 (1995–1996) 79–94. [Résumé: Les débuts du monastère Fenek]
468. *Устанак банатских Срба* // Рад војвођанских музеја 37–38 (1995–1996) 239–245. [Summary: The Uprising of Serbs in the Banat District]
Прилог намењен за зборник „Устанак Срба у Банату 1594. године”, који није објављен.
469. *Историја Сомбора (III). Смењивање царстава* // Домети 84 (1996) 65–82. Поглавље за књигу групе аутора „Историја Сомбора”.
470. *Преци Немањини и њихова постојбина* // Књижевне новине 937–938 (1–15. октобар 1996) 1, 9.
Извод из реферата поднетог на међународном научном скупу „Стефан Немања – Свети Симеон Мироточиви”, одржаном у САНУ септембра 1996. Вид. № 532.
471. *Images of History: Same Objects, Different Perspectives* // Kosovo – Kosova. Confrontation or Coexistence / general editor Ger Duijzings, co-editors Dušan Janjić, Shkëlzen Maliqi. – Nijmegen : University of Nijmegen, Peace Research Centre : Political Cultural Centre 042, 1996, 24–28.
Саопштење на конференцији Kosovo – Kosova: Confrontation or Coexistence, одржаној 21–25. фебруара 1994. у Амстердаму и Нејмехену.
472. *Историографија као огледало времена. О једној Новаковићевој антиципацији* // Стојану Новаковићу у спомен : о осамдесетогодишњици смрти / уредник Андреј Митровић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1996, 45–57. *О историографији*, № 11.

473. *Јакоб Буркхарт – критички историчар културе* : [поговор] // Разматрања о светској историји / Јакоб Буркхарт ; превео Бранимир Живојиновић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1996, 377–398. *О историографији*, № 30.

474. *О историјској науци, методологији историјске науке и настави историје* : [разговор са мр Милутином Перовићем] // Настава историје 3 (1996) 94–103.

475. *Допринос Гордане Бабић–Ђорђевић познавању српске историје* // Глас САНУ ССCLXXVIII. Одељење историјских наука 9 (1996) 249–251.

476. *Кројење ишчезлог царства* // НИН 2375 (5. јул 1996) 31–32. Специјални додатак „Књига”.

О Византији у светскоисторијској перспективи.

477. *Da li je jugoslovenska katastrofa bila neminovna?* // *Dijalog umesto monologa* 2 (1996) 3–8.

1997.

478. *Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана* / приредио Властимир Ђокић. – Београд : Equilibrium, 1997. – 516 стр. – (Димензије историје ; 1). – *Реч аутора. Пред наслеђем српске медијевистике средином XX века*, 7–17. – [Прештампане су следеће студије:] 1. *Развој и заосталост на Балканском полуострву између XIII и XVI столећа*, 21–36 (превод № 203); 2. *Натурална привреда и тржишна производња између XIII и XV столећа* / С. Ђирковић, Десанка Ковачевић-Којић, 37–46 (превод № 202); 3. *Дубровник и залеђе у средњем веку*, 47–55 (превод № 326); 4. *Производња занат и техника у Србији средњег века*, 56–78 (№ 291); 5. *Производња злата, сребра и бакра у централним областима Балкана до почетка новог века*, 79–103 (превод № 181); 6. *Два закаснела почета у балканском рударству: XV и XVI век*, 104–112 (превод № 525); 7. *Дубровчани као предузетници у рударству Србије и Босне*, 113–134 (№ 168); 8. *Мерење и мере у средњовековној Србији*, 135–168 (№ 127 и 153); 9. *Удео средњег века у формирању етничке карте Балкана*, 171–184 (незнатно допуњен № 460); 10. *Континуитет и прекид међу хијерархијама: приморски градови и њихово залеђе у средњем веку*, 185–196 (превод № 325); 11. *Православна црква у српској држави*, 197–213 (№ 79); 12. *Дуалистичка хетеродоксија у улози земаљске цркве: Босанска црква*, 214–239 (№ 437); 13. *Католичке парохије у средњовековној Србији*,

240–258 [саопштење Comunità cattoliche dell'entroterra balcanico fra Tre e Quattrocento на научном скупу „L'Italia e i paesi jugoslavi alla fine del Medio Evo (secc. XIV–XV secoli)”, одржаном у Београду 7–9. јуна 1984, у сурорганизацији САНУ и Fondazione Giorgio Cini di Venezia; зборник реферата са скупа није објављен]; 14. *Неостварена аутономија: Градско друштво у Србији и Босни*, 259–276 (превод № 255); 15. *Сугуби венац. Прилог историји краљевства у Босни*, 277–305 (№ 46); 16. *Русашка господа. Босански великаши на путу еманципације*, 306–317 (№ 129); 17. „Верна служба” и „вјера господска”. *Везе личне зависности у босанској држави*, 318–335 (№ 33); 18. *СЪБОРЪ. Прилог историји сталешких скупштина код Јужних Словена*, 336–340 (превод № 152); 19. *Сеоска општина код Срба у средњем веку*, 341–348 (№ 158); 20. *Рат и друштво: Најамници и њихова цена*, 349–366 (№ 185 и 292); 21. *Сусрети великих цивилизација око 1300. Исток и Запад у југоисточној Европи*, 369–376 (№ 137); 22. *Средњовековна Србија између Запада и Истока*, 375–384 (превод № 166); 23. *Срби у хришћанској екумени средњег века*, 385–395 (№ 438); 24. *Писменост и образовање у Србији (XIII–XV в.)*, 396–422 (№ 126); 25. *Двор српских владара: Од утврђења до градског насеља*, 423–434 (превод № 405); 26. *Двор и култура у босанској држави*, 435–445 (№ 285); 27. *Одјеци ритерско-дворјанске културе у Босни*, 446–454 (№ 121); 28. *Ђириличко штампарство и култура балканских Словена*, 455–469 (№ 464); 29. *Срби и рани протестантизам*, 470–488 (№ 274).

479. *Енциклопедија српске историографије / приредили С. Ђирковић, Раде Михаљчић. – Београд : Knowledge, 1997. – Предговор (IX–XV). – [Одреднице:] Синтезе: Алекса Ивић, Историја Срба у Војводини од најстаријих времена до оснивања Потиско-поморишке границе, 1703, Књиге Матице српске 50, Нови Сад 1929, 5–7; Историја српског народа I, Београд 1981, II, 1982, III/1, 1993, III/2, 1993, IV/1, 1986, IV/2, 1986, V/1, 1981, V/2, 1981, VI/1, 1983, VI/2, 1983, 13–15. – Важнија издања извора: Споменци на српском језику, 18; Споменци на туђим језицима, 18; Зборник за источњачку историјску и књижевну грађу, 18–19; *Illyricum Sacrum*, 19; Гласник Српског ученог друштва – II одељак, 20; *Acta Bosnae*, 25; Зборник за историју, језик и књижевност српског народа, 25–26; Стари српски записи и натписи, 26–27; Дипломатар о узајамним односима Угарске и Србије 1198–1526, 27–28; *Fontes Rerum Slavorum Meridionalium*, 31; Светосавски зборник, књ. 2: Извори, 32; Грађа за историју Београда – *Monumenta Historiam Belgradi Spectantia*, 32–33; Ситнији списи Ђуре Даничића III. Описи ћирилских рукописа и издања текстова, 36–37. – *Историјска периодика: Acta Iugoslaviae Historica*, 55; *Arkiv za povjestnicu jugoslavensku*, 56–57; *Archiv für slavische Philologie*, 60; Гласник – Службени лист СПЦ, 67; Гласник Југословенског професорског друштва, 72; Годишњак*

Српске академије наука и уметности, Годишњак Српске академије наука, Годишњак Српске краљевске академије, 77–78; Годишњица Николе Чупића, 78; Грађа за проучавање споменика културе Војводине, 78–79; Записки Русскога научног института в Белграде, 80; Зборник Матице српске за ликовне уметности, 82; Зборник Музеја примењене уметности, 82–83; Zbornik Historijskog instituta JAZU u Zagrebu, 84; Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 99; Сборникъ Русскога археологическаго общества въ Королевстве С. Х. С., 101; Споменик САНУ, САН, СКА, 101–102; Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 103; Starohrvatska prosvjeta, 103–104. – *Библиографска средства оријентације*: Општа помоћна средства, 108–113. – *Установе*: Српска академија наука и уметности (Српска академија наука, Српска краљевска академија), 125–127. – *Истраживачи и писци*: Анастасијевић Драгутин, 260–261; Ањичков (Аничков) Евгеније, 264; Бабић Анто, 266–267; Барбулеску (Barbulescu) Илие, 272; Бенац Алојз, 276–277; Богдан (Bogdan) Јоан, 282–283; Божић Иван, 287–288; Борхграв (Borchgrave) Емил, 292; Винавер Вук, 305–306; Вучинић Вејн (Vucinich S. Wayne), 322–323; Гавриловић Славко, 326–327; Графенауер Бого, 332; Григорович Виктор Иванович, 334; Димитријевић Сергије, 350–351; Динић Михаило, 352–353; Енгел (von Engel) Јохан Христијан, 379; Ердџељи (Érdújhelyi) Мењхерт, 381; Зигел (Зигель) Фјодор Фјодорович, 390; Ивић Алекса, 395–396; Игњатовић Јаков, 396–397; Иконоmidис (Oikonomides) Никос, 397; Илић Јордан, 398; Јагић Ватрослав, 401; Јорга (Jorga) Никола, 419–420; Калић (Мијушковић) Јованка, 425; Караџић Вук Стефановић, 428–429; Качановски (Качановский) Владимир, 430–431; Клаић Вјекослав, 435; Кос Милко, 446; Костренчић Марко, 450; Крекић Бариша, 451–452; Крестић Василије, 452–453; Ламански (Ламанский) Владимир Иванович, 460; Леонид архимандрит (Кавелин Лев Александрович), 465–466; Лешни (Lešny) Јан, 466–467; Мавроматис (Mavrommatis) Леонида, 473; Макушев Викентије Васильевич, 477; Маргалић (Margalits) Едуард, 480; Медаковић Дејан, 493–494; Мекензи (Maskenzie) Дејвид, 494; Мијатовић Чедомил, 495–496; Милекер (Milleker) Феликс (Срећко, Vodog), 502; Намисловски (Namyslawski) Владислав, 527; Николић Владимир / Ружа Ђук, С. Ђирковић, 534–535; Новаковић Стојан, 540–542; Оболенски (Obolensky) Димитри, 544; Палъмов (Пальмов) Иван Саввич, 556–557; Папазоглу Фанула, 560–561; Пач (Patsch) Карл, 563; Петровић Ђурђица, 574–575; Петровић Мајкл Боро, 576; Пешти (Pesty) Фриђеш, 580–581; Плашка (Plaschka) Рихард, 583; Поповић Владислав, 590–591; Поповић Д. Љубица, 592–593; Прелог Милан, 598; Радојчић Никола, 607–608; Рајић Јован, 612–614; Рајсвиц (Reiswitz) Јохан, 614; Рачки Фрањо, 619–620; Сариа (Saria) Балдуин, 632; Сентклараји (Szentkláray) Јене, 633–634;

Стојановић Љубомир, 655–656; Стојанчевић Владимир, 657–658; Стојачковић Александар, 658; Стоукс (Stokes) Гејл, 659–660; Сулис (Soulis) Џорџ Христос, 665–666; Талоци (Thallóczy) Лајош, 668–669; Тамбора (Tamorra) Анђело, 669; Тарнанидис (Tarnanides) Јоанис, 670–671; Тахиаос (Tachiaos) Антоније Емил, 672; Ђурчић Слободан, 691; Фајн (Fine J.V.A. Jr.) Џон, 692–693; Ферјанчић Божидар, 693–694; Флорински (Флоринский) Тимофеј Дмитријевич, 697; Хафнер Станислав, 702; Хефлер (Höfler) Константин, 704–705; Ходинка Антал, 705–706; Цермановић-Кузмановић Александрина, 708–709; Шидак Јарослав, 724; Шугар (Sugar) Петер, 731.

С. Ђирковић је, у целисти или делом, аутор и следећих одредница, потписаних ознаком редакције (Р): Емерт (Emmert) Томас, 378–379; Зундхаусен (Sundhaussen) Холм, 392–393; Зупан (Suppan) Арнолд, 393; Јелавић (Jelavich, рођ. Brightfield) Барбара, 406; Јелавић (Jelavich) Чарлс, 406–407; Казер (Kaser) Карл, 421–422; Кастелан (Castellan) Жорж, 429; Кемпфер (Kämpfer) Франк, 432–433; Лемпи (Lampe) Џон, 465; Манкен (Mahnken) Ирмагд, 479; Матл Јозеф, 492; Павловић (Pavlowitch) Стеван К, 554–555; Ротенберг (Rothenberg) Гунтер Ерик, 626; Стојановић Трајан, 656–657; Тененти (Драгић) Бранислава, 672; Томашевић (Tomasevich) Јозо, 676–677; Хадровић (Hadrovics) Ласло, 698–699; Хазелштајнер (Haselsteiner) Хорст, 699; Штајндорф (Steindorff) Лудвиг, 729.

480. *Dejepis : pre 2. ročník gymnázia všeobecného a spoločensko–jazykového smeru.* – [1. vyd.] – Београд : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1997. – 190 str.
Превод дела № 369.

481. *История за II класу гимназији.* – [1. изд.] – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1997.
Превод дела № 369.

482. *Српски средњи век : [есеј у књизи] // Србија / уредници Стеван Огњеновић, Зоран Т. Јовановић . – Београд ... [итд.] : Еко плус ... [итд.], 1997, 31–44.*
№ 450.

483. *Vzestupy a pády za středověku : [поглавље у књизи] // Dějiny srbské kultury.* – Praha : PedF UK, 1997, 9–15.
Превод рада № 403.

484. *Међаши дуж Истра : о јужној граници Мађара у X веку // A honfoglalás 1100 éve és a Vajdaság : egy tudományos tanácskozás anyaga = 1100 година досељења Мађара и Војводина : зборник радова научног скупа / уредник Петар Рокаи. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Újvidék : Forum, 1997, 27–37. [Summary: The Landmarks along the Istros River]*
Саопштење на научној скупштини, одржаној 21–23. новембра 1996. у Новом Саду у организацији Филозофског факултета и Музеја Војводине.

485. *Парница о цркви Светог Луке у Котору* // Црква Светог Луке кроз вјекове : научни скуп поводом 800-годишњице цркве Светог Луке у Котору. Котор 20–22. октобар 1995 : зборник радова / уредник Војислав Кораћ. – Котор : Српска православна црквена општина, 1997, 127–138. [Summary: A Lawsuit Concerning the Church of St. Luke in Kotor]

486. *Рад Јована Рајића на историји Босне* // Јован Рајић : живот и дело / уредник Марта Фрајнд. – Београд : Институт за књижевност и језик, 1997, 29–37. [Summary: The Work of Jovan Rajić on the History of Bosnia]. **О историографији**, № 5.

Саопштење на научном скупу Јован Рајић – живот и дело (двеста година историје 1794–1994), одржаном 6–8. децембра 1994. у организацији Института за књижевност и уметност у Београду.

487. *Дилетанти у развоју српске историографије* // Зборник радова научног скупа „Браћа Руварац у српској историографији и култури”, Сремска Митровица од 18. до 20. септембра 1996 / уредници Чедомир Попов, Негован Витомировић. – Нови Сад : САНУ, Огранак ; Сремска Митровица : Музеј Срема, 1997, 21–27. [Summary: Dilettantes in the Development of Serbian Historiography]. **О историографији**, № 9.

488. *Дилетанти у развоју српске историографије* // Настава историје 6 (1997) 19–24.

№ 487.

489. *Lexikon des Mittelalters 8, Stadt (Byzantinisches Reich) – Werl.* – München : Lexma Verlag, 1997. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Stefan Vojislav*, 85; *Stefan der Erstgekrönte*, 86–87; *Stefan Vladislav*, 87–88; *Stefan Uroš I*, 88; *Stefan Dragutin*, 88–89; *Stefan Uroš II Milutin*, 89–90; *Stefan Uroš III Dečanski*, 90; *Stefan Vukčić Kosača*, 93–94; *Štip*, 185–186; *Südslaven*, 283–285; *Teodosije*, 546–547; *Titel / Südosteuropa*, 813–814; *Trepča*, 974; *Tvrtko I*, 1127–1128; *Tvrtko II*, 1128; *Urkunde, -nwesen / Südosteuropa / (1) Östlicher Bereich*, 1320–1321; *Vražda*, 1874–1875.

490. *Иван Божић (23. април 1915 – 20. август 1977) : поводом двадесетогодишњице смрти* // ИГ 1–2 (1997) 69–77. **О историографији**, № 17.

Говор поводом 20. годишњице смрти И. Божића на Коларчевом народном универзитету.

491. *Јованка Калић, Срби у позном средњем веку, Балканолошки институт САНУ, Београд 1994, 213 стр. : [приказ]* // ИЧ 42–43 (1995–1996) 1997, 427–428.

492. *Краљ и свештеник* // Политика (20. децембар 1997) 24. Култура – уметност – наука XLI, 36, [6].

Приказ књиге Смиља Марјановић–Душанић, *Владарска идеологија Немањића*, Београд 1997.

493. *Дуг према умној српској глави* // Политика (22. фебруар 1997) 23. Култура – уметност – наука XL, 46, [1].

Извод из № 513.

494. *Племенитост хришћанских поука* // Политика (2. август 1997) 21.

Разговор поводом другог српског издања књиге *Срби у средњем веку*.

495. *Istorija i teorija* // Republika 177–178 (decembar 1997) 19–20.

Одломци из књиге *Работници, војници, духовници*, у избору и са опремом редакције.

496. *Бирање прошлости* : [интервју] // Војска 246 (24. април 1997) 8–9.

1998.

497. *Istoria, pentru clasa a II-a de liceu*. – [ed. I]. – Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1998.

Превод дела № 369.

498. *Хиландар и Србија* : [поглавље у књизи] // Манастир Хиландар / приредио Гојко Суботић. – Београд : Галерија САНУ, 1998 [1999] 35–48.

499. *Hilandar and Serbia* : [поглавље у књизи] // Hilandar Monastery / editor Gojko Subotić. – Belgrade : The Serbian Academy of Sciences and Arts, Gallery, 1998 [1999] 35–48.

Превод рада № 498.

500. „Насељени градови” *Константина Порфирогенита и најстарија територијална организација* // ЗРВИ 37 (1998) 9–32. [Summary: „Inhabited Cities” of Constantine Porphyrogenitos and the Oldest Territorial Organization]

501. *Свети Сава између Истока и Запада* // Свети Сава у српској историји и традицији : међународни научни скуп [одржан 9–13. маја 1995. у Београду, Жичи, Студеници и Милешеви] / уредник С. Ћирковић. – Београд : САНУ, 1998, 27–38. – (Научни скупови САНУ ; LXXXIX. Председништво 8). [Summary: St. Sava between East and West]

502. *Краљ Стефан Драгутин* // Рачански зборник 3 (1998) 11–20.
Саопштење поднето под насловом „Владавина краља Драгутина до Дежевског сабора” на научном скупу „Краљ Драгутин у историји и уметности”, одржаном 3–4. октобра 1997. у Бајиној Башти и манастиру Рачи.
503. *Србија и царство* // Глас САНУ CCCLXXXIV. Одељење историјских наука 10 (1998) 143–153. [Résumé: La Serbie et l’empire]
Саопштење на научном скупу поводом 650 година од прогласа царства у Србији, одржаном у САНУ 18. децембра 1996.
504. *Косовска битка и Европа* // Значења 31 (Добој 1998) 5–13.
№ 309, прештампан без знања аутора.
505. *Tradition Interchanged: Albanians in the Serbian, Serbs in the Albanian Late Medieval Texts* // Οι Αλβανοί στο μεσαιώνα (The Medieval Albanians). – Athens : Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, 1998, 195–208. – (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών Διεθνή συμπόσια ; 5)
Саопштење на међународном симпозијуму, одржаном 3–5. маја 1996. у Атини.
506. *Средњовековна техника код Срба* // Настава историје 6 (1997) 1998, 5–18. [Summary: Medieval Technology in Serbia]
Вид. № 291.
507. *Средњовековна техника и Србија* // Даница : српски народни илустровани календар за годину 1998 (Београд 1998) 150–155.
Вид. № 291.
508. *Српски летописи и византијске кратке хронике* // Српска књижевност у доба Деспотовине : научни скуп, Деспотовац 22–23. август 1997 / уредник Мирослав Пантић. – Деспотовац : Народна библиотека „Ресавска школа”, 1998, 101–107. – (Дани српског духовног преображења ; V). [Summary: Serbian Annals and Byzantine Short Chronicles]. **О историографији**, № 1.
509. *Хиландарска свећа у Дубровнику* // Настава историје 8 (1998) 5–19. [Summary: The Chilandar Candle in Dubrovnik]
510. *Хиландарска свећа у Дубровнику* // Књижевне новине 982–983 (15. октобар – 1. новембар 1998) 1, 3.
№ 509.
511. *Хиландарски метох у Зети* // ХЗ 10 (1998) 124–152. [Summary: A Chilandar Metochion in Zeta]

512. *Историја Сомбора (IV). Средиште нахије: стара паланка Сомбор* // Домети 90–91 (јесен – зима 1997) 1998, 69–83.

Поглавље за књигу групе аутора „Историја Сомбора”.

513. *Слободан Јовановић – академик и председник Академије* // Слободан Јовановић : личност и дело : зборник радова са научног скупа, одржаног од 17. до 20. фебруара 1997 / уредник Миодраг Јовичић. – Београд : САНУ, 1998, 13–21. – (Научни скупови САНУ ; ХС. Одељење друштвених наука ; 21). [Résumé: Slobodan Jovanović comme académicien et président de l'Académie]

514. *Lexikon des Mittelalters 9, Werla–Zypresse* // München : Lexma Verlag, 1998. – Stuttgart : Verlag J. B. Metzler, 1999². – [Одреднице:] *Zadruga*, 441–442; *Zahumlje*, 468; *Zakonik*, 470; *Zeremoniell / Südosteuropa*, 573–574; *Zeta*, 581; *Zoll / Südosteuropa*, 672; *Zunft, -wesen, -recht / Südosteuropa*, 706–707.

515. *Balkan u krugu. Trajan Stojanović, „Balkanski svetovi: prva i poslednja Evropa”*, prevela Ivana Đorđević, uredio Vlastimir Đokić, *Equilibrium, Beograd 1998*. : [одломак излагања на представљању књиге] // *Naša Borba*, 12. mart 1998, 13.

516. *Prva i poslednja Evropa. Trajan Stojanović, Balkanski svetovi: prva i poslednja Evropa, Equilibrium, Beograd 1998, 520 str.* : [одломак излагања на представљању књиге] // *Ekonomika XXXIV*, 2–3 (1998) 95.

517. *Допринос Војислава Ј. Ђурића познавању српског средњег века* // Глас САНУ CCCLXXXIV. Одељење историјских наука 10 (1998) 221–228.

Саопштење на скупу посвећеном делу академика Војислава Ј. Ђурића, одржаном у САНУ 12. новембра 1996.

518. *Уз седамдесету годишњицу Милутина Перовића* // *Настава историје* 8 (1998) 103–104.

519. *Bosna u svetu modernih nacija* // *МАК : časopis za književnost i kulturu* 13–14 (Novi Pazar 1998) 37–39.

№ 385, скраћен и објављен без знања аутора.

520. *Činjenice potisnute mitovima* // *Naša nedeljna Borba* (31. januar – 1. februar 1998). *Dodatak Nedeljna NB, XVI–XVII*.

Разговор о историографији у загрљају политике.

521. *Duhovnici i bojovnici* // Danas (9. februar 1998). Podlistak “Knjiga Danas”, I–II.

Разговор о књизи *Работници, војници, духовници*.

1999.

522. *Лексикон српског средњег века* / приредили С. Ћирковић, Раде Михаљчић. – Београд : Knowledge, 1999, 832 стр. – Предговор, VII–XI. – [Одреднице:] *Амборија*, 10; *Ангарија*, 13; *Архиви*, 16–17; *Аспра*, 25; *Бабуни*, 27–28; *Бан*, 28–29; *Барут*, 29–30; *Башина* 3, 4, 32–33; *Баштинске цркве*, 34; *Баштићи*, 34–35; *Бенедиктинци*, 39–40; *Богумили*, 51–52; *Божји суд*, 52–53; *Боје*, 53–54; *Братија*, 63–64; *Братство*, 64; *Валтурк*, 67; *Варвари*, 67–68; *Варош*, 68; *Велики жупан* 1, 73; *Вера* 2, 3, 4, 76–77; *Витез*, 83–84; *Витешке игре*, 84–85; *Влаштина*, 93; *Глама*, 115–116; *Гост*, 121–122; *Грађани*, 126–127; *Грб* / С. Ћирковић, С. Рудић, 131–133; *Двор*, 139–142; *Делови*, 144; *Дипломатија*, 154–157; *Дјед*, 158–159; *Дједићи*, 159–160; *Доминиканци*, 163–164; *Задруга*, 203–204; *Закон градски*, 207–208; *Занати*, 214–217; *Збор* 1, 5, 6, 222, 226–228; *Здравица*, 234; *Изам*, 249–250; *Издава*, 251; *Казначина*, 268–269; *Камата*, 273–274; *Књигоноше*, 303; *Котао*, 316–317; *Краљ*, 321–324; *Крстјани*, 333–334; *Кућа* 2, 3, 354–357; *Латини*, 362–363; *Лекови*, 365–366; *Меница*, 392; *Мере и тегови*, 392–396; *Металургија*, 400–402; *Панађур*, 488–489; *Парохије* 2, 495; *Патарени*, 496–497; *Племе*, 521–523; *Племство*, 524–525; *Поклисар*, 538–539; *Последње године*, 559; *Послуга* / С. Ћирковић, С. Рудић, 560–561; *Протомајстор*, 597; *Псовке*, 603–604; *Ропци*, 628–629; *Рудар*, 629–631; *Рударство*, 631–634; *Русак*, 634–635; *Саси*, 649; *Стакло*, 694–696; *Станак*, 696–698; *Трговина*, 741–745; *Уговори*, 756–758; *Уходе*, 762–763; *Училиште*, 764–766; *Фрањевци*, 769–771; *Херцег*, 774–776; *Цар*, 789–792; *Царица*, 796; *Цехови*, 799–800; *Часовник*, 812; *Шајкаши*, 821–822; *Штампарство*, 825–827.

523. *Zur Ethnogenese auf dem Gebiet des ehemaligen Jugoslawien* : [поглавље у књизи] // *Der Jugoslawien-Krieg. Handbuch zu Vorgeschichte : Verlauf und Konsequenzen* / Herausgegeben von Dunja Melčić. – Opladen und Wiesbaden : Westdeutscher Verlag, 1999, 14–26, 2007², 21–33.

524. *Средњовековна Србија између Запада и Истока* // Настава историје 10 (1999) 5–13. [Summary: Medieval Serbia between West and East]. *Работници*, № 22.

Превод рада № 166.

525. *Deux conjonctures dans l'industrie minière balkanique : XVe–XVIe siècles* : [саопштење са XVIII Settimana di Studi del Istituto Internazionale di Storia Economica „Francesco Datini” sul tema „Miniere e Metalurgia, secoli XIII–XVIII”, одржаног у Прату 11–15. априла 1986] // Atti in CD-rom a cura di Simonetta Cavaciocchi. – Prato 1999. *Работници*, № 6.

526. *Особености историографије о средњовековном периоду Црне Горе* // Средњовјековна историја Црне Горе као поље истраживања : зборник радова са округлог стола Историјског института [одржаног 26. и 27. маја 1997] / уредник Бранислав Ковачевић. – Подгорица : Историјски институт Републике Црне Горе, 1999, 19–26. [Résumé: Particularites de l'historiographie dans la période médiévale du Monténégro]. *О историографији*, № 23.

527. *Предговор* // Краљевство и светост : политичка филозофија средњовековне Србије / Бошко Бојовић. – Београд : Службени лист СРЈ, 1999, 19–23.

528. *Лексикон српског средњег века* // Настава историје 10 (1999) 118–120.
Реч на представљању књиге 11. јуна 1999. у Народној библиотеци Србије.

529. *Косово и Метохија у повељама српских владара* // Задужбина 11, 47 (јун 1999) 2.

530. *Gramatika srpske civilizacije* // Danas (17–18. jul 1999) 16.
Разговор поводом изласка из штампе књиге *Лексикон српског средњег века*.

531. [Razgovor sa S. Ćirkovićem, članom SANU i profesorom Katedre za istoriju Univerziteta u Beogradu] / razgovor vodila Snežana Ristić [18. maja 1999] // Šta ste radili u ratu? Glasovi iz crne rupe. – Beograd : K.V.S., 1999, 113–125. – (Samizdat / Free B92)

2000.

532. *Преци Немањини и њихова постојбина* // Међународни научни скуп Стефан Немања – Свети Симеон Мироточиви : историја и предање, септембар 1996 / уредник Јованка Калић. – Београд : САНУ, 2000, 21–29. – (Научни скупови САНУ ; XCIV. Одељење историјских наука ; 26). [Summary: Nemanja's Ancestors and their Native Land]

533. *Срби у два хришћанска миленија* // 2000 година хришћанства / приредили Димитрије М. Калезић, Слободан Ристановић. – Београд : Vukan's, 2000, 5–12.

534. *Срби у два хришћанска миленија* // Настава историје 11 (2000) 7–14. [Summary: The Serbs in Two Christian Millenia] № 533.

535. *Le coût des mercenaires dans l'Europe du Sud-Est* : [саопштење са XVI Settimana di Studi del Istituto Internazionale di Storia Economica „Francesco Datini“ sul tema „Gli aspetti economici della guerra in Europa (secc. XIV–XVIII)“, одржаног у Прагу 4–9. маја 1984] // Atti in CD-rom a cura di Simonetta Cavaciocchi. – Prato 2000. Вид. № 292.

536. *Жича као архиепископско седиште* // Манастир Жича : зборник радова [са научног скупа, одржаног 16–18. августа 1995. у манастиру Жичи и Народном музеју у Краљеву] / уредник Гојко Суботић. – Краљево : Народни музеј : Завод за заштиту споменика културе, 2000, 11–15. [Résumé: Žiça comme centre archiépisopal]

537. *Хиландарски игуман Јован (Проблем аката српске царске канцеларије)* // Осам векова Хиландара : историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура : међународни научни скуп, октобар 1998 / уредник Војислав Кораћ. – Београд : САНУ, 2000, 59–70. – (Научни скупови САНУ ; ХСV. Одељење историјских наука ; 27). [Summary: The Hegoumenos of Hilandar Jovan (A Problem of the Acts of the Serbian Chancery)]

538. *Archiepiscopus Craynensis* // ИЗ 1–2 (2000) 47–54. [Summary: Archbishop Craynensis]

539. *Поствизантијски деспоти* // ЗРВИ 38 (Посвећено сенима Божицара Ферјанчића) (1999–2000) 395–406. [Summary: Post Byzantine Despots]

540. *Недовршено животно дело Стојана Новаковића* // Књижевне новине 1015–1016 (1. јули – 15. јули 2000) 1, 13. Извод из № 563.

541. *Познавање наше прошлости* // Политика (9. септембар 2000) 21. Разговор о Енциклопедији српске историографије и Лексикону српског средњег века.

542. *Конструишу континуитете без обзира на епохалне разлике* // Дан (13. фебруар 2000) 10–11. Разговор о проблемима историје Црне Горе.

543. [Odgovor na anketu „Hvala na pitanju – uklonili smo brešu“] // Reč. Časopis za književnost i kulturu, i društvena pitanja 59 (2000) 37–39.

2001.

544. *Српске Notitiae Episcopatuum* // Споменица епископу шумадијском Сави : зборник радова поводом 40. годишњице архијерејске службе др Саве (Вуковића), епископа шумадијског. – Нови Сад : Будућност, 2001, 199–208. [Summary: Notitiae Episcopatuum of the Serbian Archbishopric]

545. *Ока на момка. Метролошка димензија obroka* // Зборник Етнографског музеја у Београду : 1901–2001. – Београд : Етнографски музеј, 2001, 111–114. [Summary: „Ока на момка”. A Metrological Measure for a Meal]

546. *Српско-турски односи у делу Стојана Новаковића* : [предговор] // Срби и Турци XIV и XV века / Стојан Новаковић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2001, IX–XXII. – (Изабрана дела Ст. Новаковића ; 3)

547. *Предговор* // Законодавна делатност краља Милутина / Ћорђе Ђекић. – Рума : Српска књига, 2001, 7–9.

548. *Божидар Ферјанчић у Академији* // Глас САНУ СССХС. Одељење историјских наука 11 (2001) 123–126.

Излагање на комеморативном скупу посвећеном успомени на преминулог редовног члана САНУ академика Божидара Ферјанчића, одржаном 16. децембра 1998.

549. *Александар Соловјев, Историја српског грба и други хералдички радови, Београд 2000, 479 стр. 47 табли са илустрацијама* : [приказ] // ПКЈИФ 65–66 (1999–2000) 2001, 205–207.

550. *М. Благојевић – Д. Медаковић, Историја српске државности. Књига I. Од настанка првих држава до почетка српске националне револуције, Нови Сад 2000* : [излагање на представљању књиге] // Настава историје 13 (2001) 34–37.

551. *О српској државности* // Политика (10. март 2001) 19. Култура – уметност – наука XLIV, 48, [1].

Извод из № 550.

552. *Менталитет нових богаташа* // Књижевни гласник 1 (2001) 72–74.

О српском интелектуалцу данас.

2002.

553. *Старо српско рударство* / С. Ђирковић, Десанка Ковачевић-Којић, Ружа Ђук. – Нови Сад : Прометеј ; Београд : Вукова задужбина, 2002. – Предговор, 5–10. – [Поглавља:] *Рудници и рударски послови*, 49–64 [Summary: Mines and Mining Operations, 217–218]; *Предузетништво и рударско право*, 79–93 [Summary: Entrepreneurship and Mining Law, 218–219]; *Рудници у другој половини XV века* / С. Ђирковић, Десанка Ковачевић-Којић, 145–157 [Summary: Mines in the Second Half of the 15th Century, 223–224]; *Економија рударског пословања*, 159–172 [Summary: The Economics of Mining Operations, 224–225]; *Последњи полет*, 173–184 [Summary: Final Ascent, 225–226]; *Замирање средњовековног рударства*, 185–204 [Summary: The Decline of Medieval Mining, 226]; *Завршна разматрања: Рударство у развоју земље*, 205–214 [Summary: Concluding Remarks: Mining in the Development of the Country, 227].

554. *Историја* [Брајево писмо] : за II разред гимназије општег и друштвено –језичког смера : у пет свезака. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2002. – Св. 1. – 127 стр.; св. 2. – 146 стр.; св. 3. – 153 стр.; св. 4. – 159 стр.; св. 5. – 179 стр.

555. *Путеви и токови рецепције античког наслеђа у средњовековној Србији* // Трећа југословенска конференција византолога, Крушевац 10–13. мај 2000 / уредници Љубомир Максимовић, Нинослава Радошевић, Ема Радуловић. – Београд : Византолошки институт ; Крушевац : Народни музеј, 2002, 1–8. [Summary: Paths and Currents of the Reception of the Antique Heritage in Medieval Serbia]

556. *Пророчанства светога Саве* // ПКЈИФ 67, 1–4 (2001) 2002, 5–10.

557. *Косаче у историографији* // Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине, Ђоровићеви сусрети писаца у Билећи : Четврти научни скуп историчара у Гацку, 20–22. септембар 2000 / блок текстова приредили Ружа Ђук и Ђуро Тошић. – Билећа : Просвјета ; Гацко : Просвјета ; Београд : Фонд „Владимир и Светозар Ђоровић”, 2002, 209–220.

558. *Ариљски крај у светлости дубровачких извора* // Свети Ахилије у Ариљу : историја, уметност : зборник радова са научног скупа 25–28. 05. 1996 / уредник Марко Омчикус. – Београд : Републички завод за заштиту споменика културе, 2002, 1–5. [Résumé: La région d'Arilié à la lumière des sources historiques de Dubrovnik]

559. *Повеља деспота Јована Угљеше за властелина Новака Мрасоровића : Скопље, 6874 (јануар 1366), индикта IV // ССА 1 (2002) 93–98. [Abstract: Charte du despote Jovan Ugļeša en faveur du seigneur Novak Mrasorović]*

560. *Повеља краља Вукашина за властелина Новака Мрасоровића : Скопље, 6874 (јануар 1366), индикта IV // ССА 1 (2002) 99–102. [Abstract: Charte du roi Vukašin en faveur du seigneur Novak Mrasorović]*

561. *Јован Рајић и почеци модерне историографије код Срба : [предговор] // Историја словенских народа / Јован Рајић. – Нови Сад : Матица српска : Орфеус, 2002, VII–XXXIV. – (Посебна фототипска издања Матице српске) Вид. № 412.*

562. *Јован Рајић и српска историјска терминологија // Зборник радова научног скупа Јован Рајић историчар, песник и црквени великодостојник : поводом 275–годишњице рођења и 200–годишњице смрти. Нови Сад, 4–5. октобар 2001. – Нови Сад : САНУ, Огранак ... [итд.], 2002, 163–167. [Abstract: Jovan Rajić and the Terminology in Serb History]. **О историографији**, № 6.*

563. *Недовршено животно дело Стојана Новаковића : [предговор] // Народ и земља у старој српској држави / Стојан Новаковић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2002, IX–XXI. – (Изабрана дела Ст. Новаковића ; 1)*

564. *Радна свеска „Стари век у историјским изворима” за V р. основне школе – аутори проф. др Слободан Душанић и мр Жарко Петковић : [мишљење рецензента] // Настава историје 8, 16 (2002) 15–16.*

565. *Радна свеска „Стари век у историјским изворима” за I р. гимназије – аутори проф. др Слободан Душанић и мр Жарко Петковић : [мишљење рецензента] // Настава историје 8, 16 (2002) 16–17.*

566. *Преосвећени Сава (Вуковић), епископ шумадијски (13. IV 1930 – 17. VI 2001) : [некролог] // Годишњак САНУ 108 (2001) 2002, 485–486.*

567. *Srbija od zabluda i obmana // Друга Србија – deset godina posle : 1992–2002 / priredio Aljoša Mimica. – Београд : Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, 2002, 47–49.*

№ 388.

2003.

568. *Из дубровачке свакодневице XV столећа* (1. Тегобе летњег живота; 2. На путу за школу; 3. Вербални деликт) // *Laureae Bartholomeo Krekich septuagenario oblatae*. – Belgradi : [издање аутора], 2003, 1–24.

569. *Историјска читанка: за 6. разред основне школе* / Раде Михаљчић, С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике, 2003. – 156 стр., 2005², 2006³, 2007⁴. Вид. № 156, 238, 370.

570. *Богдан, Оливер и Вукашин у именима турских нахија* // Вардарски зборник 2 (2003) 1–9. [Summary: Bogdan, Oliver and Vukašin in the Names of Turkish Nahijas]

571. *Повеље кнеза Лазара и његова канцеларија : (поводом књиге: Александар Младеновић, Повеље кнеза Лазара. Текст. Коментари. Снимци. Чигоја штампa, Едиција повеље, Београд 2003)* // *ССА 2* (2003) 207–215. [Résumé: Les chartes du prince Lazar et sa chancellerie]

572. *Павловића земља (Contrata dei Paulovich)* // *Земља Павловића : средњи вијек и период турске владавине : зборник радова са научног скупа : Рогатица, 27–29. јуна 2002 / уредник Милан Васић. – Бања Лука : Српско Сарајево : Академија наука и умјетности Републике Српске и Универзитет Српско Сарајево, 2003, 37–45. – (Научни скупови АНУРС ; V. Одјелјење друштвених наука ; 7). [Summary: The Land of the Pavlović's (Contrata dei Paulovich)]*

573. *Кнежевачко Потисје у средњем веку : [поглавље у књизи] // Историја Новог Кнежеваца и околине. – Нови Кнежевац : Скупштина општине, 2003, 109–134.*

574. *Јован Рајић и почеци модерне историографије код Срба : [предговор] // Немањићи – Мрњавчевићи и Грбљановићи – Бранковићи / Јован Рајић. – Београд : Златоусти, 2003, 7–21.*

№ 561, без научног апарата.

575. *Историјска географија у делу Стојана Новаковића : [предговор] // Списи из историјске географије / Стојан Новаковић ; приредио С. Ћирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2003, IX–XVI. – (Изабрана дела Ст. Новаковића ; 2)*

576. *Михаило Динић (1899–1970) у српској медијевистици* : [предговор] // Из српске историје средњег века / Михаило Ј. Динић ; приредили С. Ћирковић и Властимир Ђокић. – Београд : Equilibrium, 2003, 7–14.

577. *Библиографија Михаила Динића* / Властимир Ђокић, С. Ћирковић // Из српске историје средњег века / Михаило Ј. Динић ; приредили С. Ћирковић и Властимир Ђокић. – Београд : Equilibrium, 2003, 813–822.

578. *Последње године и други век* // Књижевни лист 9–10 (1. април – 1. мај 2003) 1, 14.

Резиме радова № 463 и № 608, без научног апарата.

579. *Богатство изворне грађе: Љубица Кандић, Историја Правног факултета у Београду 1905–1941, Београд 2002* : [приказ] // Књижевни лист 5–6 (1. децембар 2002 – 1. јануар 2003) 14.

2004.

580. *The Serbs* / translated by Vuk Тошић – Oxford : Blackwell Publishing, 2004, 2009². – 322 str. – (The Peoples of Europe)

581. *Срби међу европским народима*. – Београд : Equilibrium, 2004. – XXV, 337 стр. – (Димензије историје, 5)

Српски изворник дела № 580.

582. *Новобрдски законик деспота Стефана Лазаревића из 1412. године* : [поглавље у књизи] // Ново Брдо / Војислав Јовановић, С. Ћирковић, Емина Зечевић, Вујадин Иванишевић, Весна Радић. – Београд : Републички завод за заштиту споменика културе, 2004, 163–176. [На енглеском: Despot Stefan Lazarević's Novo Brdo Legal Codes (1412) 177–181]

583. *Србија у дубровачким тестаментима у XV веку (I)* / С. Ћирковић, Ружа Ћук, Андрија Веселиновић // Мешовита грађа (Miscellanea) 22 (2004) 9–80.

584. *Српски биографски речник 1. А–Б*. – Нови Сад : Матица српска, 2004. – [Одреднице:] *Аудин Радослав/Радослав Аудин*, властелин Стефана Лазаревића, 72; *Ајаз–паша*, султанов намесник у БиХ, 72–73; *Алекса Божидареввић*, кнез, војвода, спахија, 88; *Алекса Паитровић*, босански властелин, 88; *Александар Комнин Асен*, великаш, осамостаљени господар делова Српског царства 95; *Алтоман*, војвода, намесник Ђурђа

Бранковића, 133; *Алтоман Војиновић*, великаш, жупан, 133–134; *Ана*, српска владарка, жена великог жупана Стефана Немање, 137, *Ана (Агнеза)*, господарица Мачве и Босне, 137; *Ана*, српска краљица, 137; *Ана*, бугарска царица, кћерка краља Стефана Уроша II Милутина, 137–138; *Ана (Анка, Анча, Анча)*, царица, жена цара Уроша, 138; *Ана Дандоло*, краљица, жена Стефана Првовенчаног, 139; *Ана (Кирана, Черанпа)* Косача, рођена Кантакузина, херцезица, 140–141; *Ангелина (Ангелија, Анђелина, Angela)*, деспотица, жена деспота Стефана Бранковића, 147–148; *Андрија*, велики кнез, господар Хума, 170–171; *Андрија*, надбискуп, 171; *Андријаши*, краљевић, територијални господар, 172–173; *Анђело Муадо (Angelo Muado)*, магистар, лекар физик, 203–204; *Антонио де Монтефјоре (Antonius de Monteflore)*, магистер, лекар, 221–222; *Арсеније*, монах, игуман, 268; *Бадањ Попадић*, властеличић, поткнез Конавала, бунтовник, 340; *Бакић Ангелина (Angelica)*, властелинка, 369–370; *Бали–бег Јахјанашић*, намесник Србије, 385; *Балиша III Балишић*, владар, господар Зете, 394–395; *Балиша Херцеговић*, великаш, господар Доњих крајева, 395; *Балиша Херцеговић*, великаш, херцег од светога Саве, 395; *Барбара де Пауро (de Payro)*, херцезица, супруга херцега Стефана Вукчића Косаче, 419–420; *Батало Шантић*, великаш, тепчија босански, 442; *Батић Мирковић*, властелин, босански кнез, 442; *Белослава*, краљица, жена краља Владислава, 485; *Бељак Санковић*, жупан, 486–487; *Богдан*, властелин, жупан, поч. XIV в, 592; *Богдан*, властелин, жупан, пре 1319, 592–593; *Богдан*, властелин, судија, 593; *Богдан*, великаш, брат Јована Оливера, 593; *Богдан*, великаш, протовестијар, ктитор, 593–594; *Богдан*, великаш, 594; *Богдан Заварица (Savarica)*, властелин, 595; *Богдан Злокијевић*, властелин, 595; *Богдан Радојевић*, великаш, казнац, 595; *Богдан Станчић*, војвода, великаш, 596; *Богдан Чокеша*, властелин, 596; *Богшиа Николић*, кнез, властелин, 627; *Богоје*, великаш, војвода, 630; *Бодин*, краљ, дукљански владар, 641–642; *Бодин*, властелин, жупан, 642; *Божидар*, великаш, васељенски судија, 645; *Божидар*, дијак херцегов, 645; *Божидар Горажданин (Божидар Љубавић)*, штампар, монах, 645–646; *Божидар Решетевић*, војвода, 646; *Божидар Тараховић*, свештеник, 646; *Божих*, војни заповедник, 651; *Божихко Брлић*, властелин, жупан, 664–665; *Бојко*, властелин, 680; *Болеслава*, властелинка, жупаница, 696; *Бора*, великаш, војвода, 705; *Бориловић*, казнац, великаш, 707–708; *Борић*, владар, бан Босне, 712–713; *Боровина Вукашинић*, властелин, 716; *Брајан*, великаш, намесник цара Душана, 770; *Брајан*, властелин деспота Стефана Лазаревића, 770; *Брајан Петар („Петра а зовом жупана Брајана“)*, властелин, жупан, 770; *Брајислав*, властелин, 771; *Брајко Бранивојевић*,

великаш, 772; *Брајко Кузмић*, властелин, 772; *Брајко Пећпал*, властелин, 772; *Бран/Борен*, српски владар, кнез из најстарије династије, 776; *Бранивој*, српски властелин из Хума, 777; *Бранислав*, полулегендарни припадник дукљанског владарског рода, 777; *Бранко Занчић (Zanzich)*, властелин, 778; *Бранко Растислалић*, великаш, господар територије у североисточној Србији, 778; *Браноје Бранко Бранивојевић*, српски великаш, 803–804; *Братослав*, свештеник, 808; *Братослав*, дворанин, логотет, 808; *Будисав Богавчић*, властелин, посланик, 859.

585. *Средњовековна земљорадња у новом светлу* : [предговор] // *Земљорадња у средњовековној Србији* / Милош Благојевић. – Београд : Службени лист СЦГ, 2004², 9–12.

586. *Mavro Orbini, Kraljevstvo Slavena, prevela Snježana Husić, priredio i napisao uvodnu studiju Franjo Šanjek, Zagreb, 1999, 623 str.* : [приказ] // ПКЈИФ 68–69, 1–4 (2002–2003) 2004, 341–346.

587. *Recenzija prof. dra Sime Ćirkovića od 5. januara 1987. godine* // *Etnos, konfesija, tolerancija* / Drago Rokсандић. – Zagreb : SKD Prosvjeta, 2004, 82–83.

№ 449.

2005.

588. *Стефан Душан краљ и цар (1331–1355)* / Божидар Ферјанчић, С. Ђирковић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2005. – 367 стр. – (Биографије ; 1). [Поглавља:] *Предговор*, 11–12; „*Изданак светог корена*“, 13–30; „*Млади краљ*“, 31–48; *Оставина „младог краља*“, 87–102; *Цар и поданици: властела и себри*, 213–226; *Законодавац*, 227–244; *Између Цариграда и Рима*, 309–324; *Од краља Стефана до Душиана Силног: метаморфозе једног лика*, 325–339.

589. *Латинички препис Рударског законика деспота Стефана Лазаревића* : увод, текст, превод и коментари. – Београд : САНУ, 2005. – 85 стр., 13 стр. са факсимилима. – (Извори српског права. Одељење друштвених наука ; 11). [Summary: The Latin-Alphabet Transliteration of Despot Stefan Lazarević's Mining Code]

590. *Старија и млађа редакција Душановог законика* // Законик цара Стефана Душана : зборник радова са научног скупа одржаног 3. октобра 2000, поводом 650 година од проглашења / уредник С. Ђирковић. – Београд : САНУ, 2005, 91–96. – (Научни скупови САНУ ; 108. Одељење друштвених наука ; 24). [Summary: The Old and the New Edition of Dušan's Code]

591. *Старија и млађа редакција Душановог законика* // Настава и историја, нова серија, год. III, 4 (2005) 7–12.

№ 590.

592. *Дужници и дужнички затвор у средњовековној Србији* // ПКЈИФ 70, 1–4 (2004) 2005 3–26. [Summary: Debtors and Debtor's Detention in Medieval Serbia]

593. *Повеља цара Душана Опитини дубровачкој о исплати 200 перпера годишње цркви Светог Николе у Барију (спорне аутентичности)* : Скопље, 20. август 1346. // ССА 4 (посвећен Милошу Благојевићу) (2005) 87–98. [Abstract: Charte de l'empereur Dušan à la commune de Dubrovnik concernant le versement annuel de 200 perpères à l'église Saint-Nicolas à Bari]

594. *Повеља краља Вукашина Дубровнику којом потврђује повеље ранијих српских владара : Брод у Поречи, 5. април 1370. године* // ССА 4 (посвећен Милошу Благојевићу) (2005) 161–172. [Abstract: Charte du roi Vukašin délivrée à Dubrovnik par laquelle il confirme les chartes de souverains serbes antérieurs]

595. *О једном посредовању деспота Стефана између Угарске и Турске* // Истраживања 16 (посвећено Душанки Динић-Кнежевић), 2005, 229–240. [Summary: Upon a Despot Stephen's Mediation between Hungary and Turkey]

596. *Неваде. Непознати утврђени град у Србији* // Рудничко–таковски крај : одабране студије 1 / приредио Борисав Челиковић. – Горњи Милановац : Музеј Рудничко–таковског краја, 2005, 13–22.

№ 440.

597. *Једно рано предање о паду Херцеговине* // Споменица Милана Васића. – Бања Лука : Академија наука и умјетности Републике Српске, 2005, 215–224. – (Споменица ; II. Одјељење друштвених наука ; 14). [Summary: An Early Tradition about the Fall of Herzegovina]

598. *На путу ка синтези* : [предговор] // Нове врсте српског средњовековног новца / Сергије Димитријевић. – Београд : Српско нумизматичко друштво, 2005, 3–5.

599. *Na putu ka sintezi* // Dinar 3, 24 (2005) 33–34.
№ 598.

600. *Војислав Јовановић (8. новембар 1930 – новембар 2005)* : [некролог] // Задужбина 17, 73 (децембар 2005) 2.

601. *Поздравна реч академика Симе Ћирковића* // Законик цара Стефана Душана : зборник радова са научног скупа одржаног 3. октобра 2000, поводом 650 година од проглашења / уредник С. Ћирковић. – Београд : САНУ, 2005, 1–2. – (Научни скупови САНУ ; 108. Одељење друштвених наука ; 24)

602. *Обрачун са прошлошћу* // НИН 2855 (15. септембар 2005) 40–42.
Разговор поводом изласка књиге *Срби међу европским народима*.

2006.

603. *Importazione di tecnologie dall'Italia ed esportazione di maestranze dalla Serbia* : // Глас СДИV. Одељење историјских наука 13 (2006) 73–83.
[Резиме: Увоз техничких достигнућа из Италије и извоз стручне радне снаге из Србије]

Саопштење на научном скупу „Србија и Италија у средњем веку (X–XV век)”, одржаном у Венецији 18–20. новембра 2001. године.

604. *Коментари* : [поглавље у књизи] // Краљевство Словена / Мавро Орбин. – Зрењанин : Sezam Book, 2006², 295–438.

Проширен и допуњен № 72.

605. *Извори Мавра Орбина* : [поглавље у књизи] // Краљевство Словена / Мавро Орбин. – Зрењанин : Sezam Book, 2006², 439–519.

Проширен и допуњен № 73.

606. *Студије о Душановом законнику 1 : Наслови и редни бројеви чланова* // Мешовита грађа (Miscellanea) 27 (2006) 7–41.

607. *Повеља краља Стефана Уроша III Дечанског Дубровчанима из 1321. године : Дуго поље, 27. децембар* // ССА 5 (2006) 43–49. [Abstract: Charte du roi Stefan Uroš III Dečanski délivrée à Dubrovnik de l' année 1321]

608. *Последње године у последњем столећу српско-византијских односа* // ЗРВИ 43 (2006) 25–29. [Summary: Last Years in the Last Century of the Serbo-Byzantine Relationships]

Саопштење на IV националној конференцији византолога, одржаној у САНУ и на Филозофском факултету у Београду 27–29. октобра 2005.

609. *Српски биографски речник 2. В–Г.* – Нови Сад : Матица српска, 2006. – [Одреднице:] *Варлаам*, митрополит зетски, 51; *Варнава*, монах, игуман, 52; *Василије*, епископ босански, 54; *Велаж/Велоје/Белоје*, жупан, 109–110; *Велько*, великаш, војни заповедник, 134; *Вигањ Милошевић*, властелин, 177; *Вита Баранин*, ђакон, дипломата, 224; *Вита Которанин*, градитељ, протомајстор, 224; *Витомир Стањевић*, властелин, жупан, 235; *Вишеслав*, кнез (архонт), 237; *Вишиња*, властелинка, ктиторка, 237; *Владимир Петрецов (de Petres)*, властелин, жупан, 240; *Владислав*, епископ босански, 245; *Владислав II*, краљ, 245–246; *Владислав*, великаш, војвода, 246; *Владислав Гонома/Јонима*, жупан, 246; *Владислав Дабишић*, кнез, властелин, 247; *Владислав Котроманић*, кнез, регент бана Босне, 248; *Владислав Херцеговић Косача*, велики војвода, херцег, 248–249; *Владислава*, властелинка, севастократорица, 249–250; *Владоје*, канцелар, логотет, 251; *Властимир*, кнез (архонт), 265; *Влатко*, властелин, кастелан, 266; *Влатко Влађевић*, великаш, кнез, 267; *Влатко Херцеговић Косача*, владар, херцег, 268–269; *Воихна*, логотет, дворанин, 282; *Војин/Војно*, војвода, великаш, 286; *Војислав Војиновић*, кнез, великаш, 293; *Војислав/Војслав Вукчић*, властелин, кнез, 293; *Војислава*, баница, жена бана Кулина, 293–294; *Војислава/Теодора*, властелинка, 294; *Војихна*, кесар, великаш, намесник српских царева, 294; *Вратко*, кнез, великаш, 319; *Вук Балићевић*, дворанин, 391; *Вук Банић*, властелин, кнез, 391; *Вук Белмужевић/Биомужевић*, властелин, кнез, 391; *Вук Бранковић*, обласни господар и владар, 391–393; *Вук Дабишић*, властелин, кнез, 395; *Вук Колаковић*, властелин, кастелан, 395; *Вук Лазаревић*, кнез, владар, 395–396; *Вук Остојић*, властелин, кнез, 396; *Вук Стефан Котроманић*, бан, 396; *Вук Хранић*, кнез, великаш, 396; *Вукан*, велики жупан, владар, 406; *Вукан*, владар, дукљански краљ, велики жупан, 406–407; *Вукац Хранић*, кнез, великаш, 415; *Вукашин*, дворанин, ризничар, 417; *Вукашин/Влкашин*, властелин, ктитор, 417; *Вукашин Гргуревић*, кнез, гоподар Поповог поља, 417; *Вукашин Златоносовић*, војвода, великаш, 417; *Вукман Југовић*, кнез, коморник, дворанин, 433; *Вукмир Златоносовић*, војвода, великаш, 436–437; *Вукмир Семковић*,

властелин, жупан, 437; *Вукосава*, властелинка, 470; *Вукослава*, властелинка, 475; *Вукиа*, властелин, кефалија, 502; *Вуче (Ualço; Вльче)*, властелин, кнез, 516; *Вучица*, властелинка, 535–536; *Гаврило*, монах, преводац, 565; *Гаврило*, монах, дворанин, 565–566; *Генадије*, монах, domestik, писац, 645; *Георгије Каравида*, великаш, 652; *Георгије Медош*, презвитер, ктитор, 652–653; *Герман*, монах, ктитор, после 1355, 671; *Герман*, монах, ктитор, после 1399, 672; *Гојко*, властелин, велики логотет, 731; *Гојко Сладановић*, властелин, војвода, 731; *Гојник*, кнез, владар, 735; *Гојсав*, духовник босанских крстјана, 738; *Гојсав*, властелинка, 738; *Градислав*, великаш, 764; *Градислав Војшић*, властелин, челник, 764–765; *Градић, Мароје (Marinus Blasii de Gradi)*, трговац, закупник царина, 766; *Градихна*, дукљански краљ, 768; *Градоје Милтеновић*, властелин, жупан, 768; *Гргур*, католички прелат, барски надбискуп, 787; *Гргур Милатовић*, војвода, 790; *Гргур Поповић*, властелин, дворанин, 791; *Грд/Грдеша*, великаш, жупан, 793; *Грдомил*, властелин, казнац, 796; *Грубацин*, властелин, кефалија, 823–824; *Грубеша*, дукљански краљ, 826; *Групиа*, властелин, севаст, 859.

610. *Serbien und Montenegro: Historische Geographie // Österreichische Osthefte* 47, 1–4 (2005) 2006, 123–132. – (Ländersonderband Serbien und Montenegro : Raum und Bevölkerung – Geschichte – Sprache und Literatur – Kultur – Politik – Gesellschaft – Wirtschaft – Recht / Herausgegeben von Walter Lukan, Ljubinka Trgovčević und Dragan Vukčević)

611. „*Srpska istorijska nauka danas*” // *Istorija i sećanje : studije istorijske svesti : [zbornik radova] / urednik Olga Manojlović Pintar*. – Београд : Институт за нову историју Србије, 2006, 31–33.

Дискусија на Округлом столу у Културном центру Београда, 3. децембра 2004.

612. *Из радионице и о радионици и мајстору : [предговор] // Новац српских средњовековних владара / Сергије Димитријевић*. – Београд : Српско нумизматичко друштво, 2006, 7–8.

613. *Прилози историји српског новца : [предговор] // Проблеми српске средњовековне нумизматике / Сергије Димитријевић*. – Београд : Српско нумизматичко друштво, 2006, 7–9.

614. *Реч на промоцији књиге Библиографија о закону цара Стефана Душана Гордане Радојчић-Костић // Анали Правног факултета у Београду* 54–2 (2006) 261–263.

615. *Вејн Вучинић (23. јуни 1913 – 21. април 2005) : [некролог] // Годишњак САНУ* 112 (2005) 2006, 617–618.

2007.

616. *I Serbi* / traduzione di Francesca Niccolai. – Genova : ECIG, 2007. – 400 str. – (Dimensione Europa)

Превод дела *The Serbs*. Вид. № 580. Садржи предговор (Prefazione) Франческе Николаи.

617. *О историографији и методологији*. – Београд : Историјски институт, 2007. – 373 стр. – (Studia Historica Collecta ; 3). – Предговор, 9. – [Прештампане су следеће студије:] I Претходници: 1. *Српски летописи и византијске кратке хронике*, 13–19 (№ 508); 2. *Сведочење попа Ђурђа Сремца*, 21–40 (№ 262); 3. *Мавро Орбин – живот и дело*, 41–60 (превод № 225). II Рајић и следбеници: 4. *Рајићева Историја и почеци модерне српске историографије*, 63–70 (№ 412); 5. *Рад Јована Рајића на историји Босне*, 71–80 (№ 486); 6. *Јован Рајић и српска историјска терминологија*, 81–84 (№ 562); 7. *Вук као историчар српских градова*, 84–88 (№ 414). III Критички историчари: 8. *Преломно раздобље српске историографије*, 91–103 (№ 413); 9. *Дилетанти у развоју српске историографије*, 105–111 (№ 487); 10. *Стојан Новаковић у развоју српске критичке историографије*, 111–115 (№ 443); 11. *Историографија као огледало времена – О једној Новаковићевој антиципацији*, 117–124 (№ 472); 12. *Традиције и историја традиција у делу Стојана Новаковића*, 125–134 (№ 194); 13. *Значај Константина Јиречека за историју Срба и Хрвата*, 135–143 (превод № 177); 14. *Јављање „критичке историографије“ на Великој школи и Универзитету*, 145–155 (№ 276); 15. *Михаило Динић као историчар*, 157–163 (№ 110); 16. *Једно столеће историјско–географских истраживања средњовековне Србије*, 165–183 (№ 159); 17. *Иван Божвић* : (23. април 1915 – 20. август 1977), 185–195 (№ 490). IV Методологија у примени: 18. *Проблеми модерне историјске синтезе*, 199–206 (№ 94); 19. *Методолошки проблеми проучавања средњовековне српске историје*, 207–213 (№ 160); 20. *Проблеми биографије светог Саве*, 215–222 (№ 167); 21. *Косовска битка као историјски проблем*, 223–234 (№ 331); 22. *Урбанизација као тема српске историографије*, 235–245 (№ 371); 23. *Особености историографије о средњовековном периоду Црне Горе*, 247–253 (№ 526); 24. *Сведочење карте*, 255–263 (№ 352). V Историографија у културном окружењу: 25. *Историја и друштвене науке*, 267–278 (№ 106); 26. *Социјална историја. Сусрет социологије и историје*, 279–282 (№ 148); 27. *Историографија у изолацији*, 283–289 (превод № 416); 28. *Методологија историјске науке и методика историјске наставе*, 291–303 (№ 354); 29. *Настава историје пред изазовима плурализма*, 305–319 (№ 417). VI Методолошке расправе: 30. *Јакоб Буркхарт – критички историчар културе*, 324–336 (№ 473);

31. *Убеђења и колебања у савременој историографији*, 337–344 (№ 415); 32. *Трагање за предметом*, 344–355 (№ 394); 33. *Библиографска белешка уместо поговора*, 357–358.

618. *О једној српско-угарској алијанси* // ЗРВИ 44–2 (Посвећен Гојку Суботићу) (2007) 411–421. [Résumé: Sur une alliance serbo-hongroise]

619. *Between Kingdom and Empire: Dušan's State 1346–1355 Reconsidered* : [поглавље у књизи] // *Expanding of the Orthodox Europe* / edited by Jonathan Shepard. – London : Ashgate Variorum, 2007, 365–376.

№ 461.

620. *Здравствене прилике у средњовековној босанској држави* / Д. Ковачевић-Којић, С. Тирковић // *Градски живот у Србији и Босни (XIV–XV вијек)* / Десанка Ковачевић-Којић. – Београд : Историјски институт, 2007, 219–224. – (Studia Historica Collecta ; 2)

№ 92.

621. *Превод повеље цара Стефана Душана граду Скадру : (1346–1355)* // ССА 6 (2007) 113–121. [Abstract: Traduction de la charte de l'empereur Dušan à la ville de Skadar]

622. *Српски биографски речник 3. Д–З*. – Нови Сад : Матица српска, 2007. – [Одреднице:] *Дабижив*, великаш, војвода, 29; *Дабижив*, властелин, ктитор, 29; *Дабижив*, властелин, слуга, 29; *Дабижив*, властелин, кефалија, 30; *Дабижив*, дворанин, протовестијар, логотет, 30; *Дабиша*, дијак краљевске канцеларије, 33–34; *Давид*, митрополит зетски, после 1396, 35; *Давид*, митрополит зетски, после 1435, 35; *Давид*, монах, преписивач, 35–36; *Давид*, митрополит милешевски, 36; *Дамјан*, јеромонах, преписивач, 71; *Дамјан*, јерођакон, преписивач, 71; *Дамјан Велможовић*, властелин, 72; *Данило*, епископ струмички, 94; *Даница*, властелинка, ктиторка, 112; *Дејан*, властелин, логотет, 141; *Дејан Манијак (Maniach)*, властелин, војвода, 142; *Делфин, Јаков (Jacobus Delfini)*, млетачки патрициј, кнез Дубровника, 150–151; *Деодат*, бискуп которски, 164; *Деса*, велики жупан, 170–171; *Деса*, жупан, син краља Владислава, 171; *Десислава*, кнегиња, 172; *Димитрије Вуканов (старац Давид)*, великаш, жупан, 202; *Димитрије Кратовац*, дијак, преписивач, 203; *Димитрије Прогонов*, великаш, панхиперсеваст 203–204; *Димитрије Сума*, властелин, 204; *Динић Михаило*, историчар, универзитетски професор, 291; *Дионисије*, монах, игуман, 298; *Дмитар*, кмет, ктитор, 300; *Дмитар Јакишић*, великаш, војвода, 301–302; *Дмитар*

Крајковић, властелин, велики војвода, 302; *Дмитар Радојевић*, великаш, војвода, 302; *Дмитар Хартофилаковић*, властелин, 302; *Добровој*, дијак, 325; *Добровој Бранивојевић*, властелин, 325; *Доброслав*, зетски владар, 329–330; *Доброслав Топлић*, властелин, жупан, 330; *Доротеј*, монах, игуман, 353–354; *Доротеј*, монах, ктитор, 354; *Доротеј*, архиепископ охридски, 354; *Драгана*, властелинка, монахиња, 361; *Драгоје Анагност*, властелин, ктитор, 380; *Драгослав/Јоан Драгослав*, властелин, велики казнац, 385–386; *Драгослав*, великаш, деспот, 386; *Драгослав*, властелин, жупан, 386; *Драгослав*, логотет, 386; *Драгослав Охмућ*, властелин, 386; *Драгослав Пробишић*, властелин, војни заповедник, 386; *Драгослав Тутић*, властелин, монах, ктитор, 386; *Драгохна*, епископ босански, 387; *Драгош*, великаш, жупан, 387; *Драгушин/Јован Драгушин*, великаш, дворски достојанственик, 392–393; *Дражен Богопенец*, властелин, 393; *Држман Вукославић*, властелин, 417; *Ђорђе*, краљ, дукљански владар, 513; *Ђорђе*, великаш, посланик, 514; *Ђорђе*, великаш, војни заповедник, 514; *Ђорђе Војтех/Георгије Војтах*, великаш, вођа устанка, 515; *Ђорђе Кањижаји*, великаш, бан, 515–516; *Ђорђе Пријановић (Jurech de Priano)*, властелин, жупан, 516; *Ђорђи*, *Марсилио/Марчело*, кнез, 590; *Ђорђић*, *Мато (Matheus de Georgio)*, дипломата, трговац, 591; *Ђура Качић*, властелин, кнез, 616; *Ђурађ I Балшић*, обласни господар, 616; *Ђурађ II Страцимировић*, обласни господар, 617; *Ђурађ Големовић*, великаш, челник, 620; *Ђурађ Ђурашевић/Црнојевић*, властелин, војвода, 621; *Ђурађ Маченошић*, властелин, војвода, 621; *Ђурађ Остоуша Пекпал*, великаш, ктитор, 621; *Ђурађ Повика*, дворанин, логотет, 621; *Ђураш Илијић*, властелин, челник, 626; *Евренос*, великаш, војсковођа, 696; *Егидије (Egidius)*, лекар, физик, 697; *Завида*, кнез, припадник владарског рода, 829; *Захарија Прибислављевић*, владар, кнез, 848.

623. *Von Land des Despoten zum Land des Vojvoden / Preisrede von Prof. Dr. Sima M. Ćirković, anlässlich der Verleihung der Konstantin-Jireček-Medaille der Südosteuropa-Gesellschaft bei dem internationalen Symposium Die Vojvodina im Rahmen der Donau-Kreisch-Marosch-Theiss-Euroregion am 04. September 2007 in Novi Sad.*

Доступно на интернет адреси:

http://www.suedosteuropa-gesellschaft.com/pdf_2007/aktuell/preisrede_jirecek.pdf

624. *Настава историје пред изазовима плурализма // Уџбеник и савремена настава / приредила Бранислава Марковић. – Београд : Завод за уџбенике, 2007, 129–142.*

№ 417.

625. *Сомборске црте и цртице Николе Ђ. Вукићевића* : [поговор] // Црте из прошлости града Сомбора и околине сомборске / Никола Ђ. Вукићевић. – Сомбор : Часопис Домети : Градска библиотека, 2007, 169–175.

2008.

626. *Srbi među europskim narodima*. – Zagreb : Golden marketing–Техничка књига, 2008. – 351 str.

Превод дела *The Serbs*. Вид. № 580. Приређен према издању № 581. Језичку редакцију извршио Анте Башић. Садржи ауторов „Predgovor hrvatskom izdanju“, str. 7–18.

627. *Доментијанова просопографија* // ЗРВИ 45 (Посвећен сени Нинославе Радошевић) (2008) 141–155. [Résumé: Prosopographie de Domentian]

628. *Из старог Дубровника: грађани рођени и грађани стечени* // ИЧ 56 (Посвећен Ружи Ћук) (2008) 21–37. [Summary: From the Old Dubrovnik: Citizens born and Citizens Made]

629. *Писмо бана Стјепана II Котроманића кнезу и општини дубровачкој о дугу дубровачких трговаца* : [1352] // ГПБ 1 (2008) 23–35. [Abstract: Lettre du ban Stjepan II Kotromanić au comte et à la commune de Raguse concernant une dette de commerçants ragusains]

630. *Повеље и писма Стефана Лазаревића* : (поводом књиге: Александар Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана. Текст. Коментари. Снимци, Чугоја штампа, Београд 2007*) // ССА 7 (2008) 231–242. [Résumé: Chartes et lettres du Stefan Lazarević]

631. *Енциклопедија српског народа*. – Београд : Завод за уџбенике, 2008. – [Одреднице:] *Бан*, 66; *Бановине*, 69; *Богумилство*, 113–114; *Варвари*, 154; *Витез*, 178; *Двор* / С. Ћирковић, Бранко Вујовић, 270–271; *Краљ* / С. Ћирковић, Радош Љушић, 547; *Племство*, 848; *Срби* [одељак о средњем веку], 1033–1040.

632. *Академик Игнациј Воје лауреат државне награде Словеније* : [белешка] // ИЧ 57 (2008) 467.

2009.

633. *История Сербов* / пер. Ф. Б. Альбрехт, Е. И. Якушкина и А. А. Силкин. – Москва : Весь Мир, 2009, 409 стр. – (Национальная история).
Превод дела *The Serbs*. Вид. № 580. Израђено са издања № 581. Садржи ауторов предговор – „Предисловие к русскому читателю”, стр. VIII–XIII.
634. *Пљевља у средњем веку* : [поглавље у књизи] // Историја Пљеваља / уредник Славенко Терзић. – Пљевља : Општина Пљевља, 2009, 69–88.
635. *Земља Мачва и град Мачва* // ПКЈИФ 74, 1–4 (2008) 2009, 3–20. [Summary: Mačva Fortress – Mačva Territory]
636. *Почеци хартија од вредности у Срба* // Средњовековно право у Срба у огледалу историјских извора. Зборник радова са научног скупа одржаног 19–21. марта 2009. у Београду / уредници С. Ђирковић, Коста Чавошки. – Београд : САНУ, 2009, 179–188. – (Одељење друштвених наука. Извори српског права ; XVI)
637. *Писмо митрополита јерусалимског Михаила Дубровчанима : 1386. после 20. јула, а пре 19. новембра* // ССА 8 (2009) 129–135. [Abstract: Lettre du métropolit de Jérusalem Michel aux Ragusains]
638. *Друго писмо митрополита јерусалимског Михаила Дубровчанима : 1387, април–мај, пре 7. јуна* // ССА 8 (2009) 137–141. [Abstract: Seconde lettre du métropolit de Jérusalem Michel aux Ragusains]
639. *Писмо краља Стефана Твртка I о уступању куће у Дубровнику : [1389, пре 19. маја]* // ГПБ 2 (2009) 63–69. [Abstract: Lettre du roi Stefan Tvrtko Ier concernant la cession d’une maison à Dubrovnik]
640. *Српски биографски речник 4. И–Ка*. – Нови Сад : Матица српска, 2009. – [Одреднице:] *Иван (Јован, Johannes)*, свештеник, протовестијар наследника кнеза Лазара, 34; *Иван Влаховић*, властелин, кнез, 34; *Иван Десисалић*, властелин, кнез, 34–35; *Иван Марковић*, властелин, кнез, 35; *Иванко Пробиштитовић*, властелин, ктитор, 47–48; *Игњатије из Смоленска/Игнатиј Смолњанин*, монах, писац, 100; *Изабела Бранковић*, деспотица, супруга Ђорђа Бранковића, 109; *Иларион*, митрополит грачанички, 113; *Илија Вранчић*, властелин, кефалија, 114; *Илија Загуровић*, трговац,

114–115; *Исак Нићифор* (*Кир Исак, Керсак*), великаш, севастократор, 195–196; *Исидор*, митрополит београдски, 203–204; *Јаквинта*, дукљанска краљица, жена краља Бодина, 214–215; *Јаков*, монах, ктитор, 217; *Јаков Монета*, властелин, 218; *Јакша Брешић*, великаш, војвода, 228; *Јевдокија/Еудокија*, жена великог жупана, царица, 327; *Јевдокија Балшић*, деспотица, 327–328; *Јелена*, кнегиња, жена Младена III Брибирског, 358; *Јелена* (*монахиња Јелисавета, Јевгенија*), царица, жена цара Душана, 358–360; *Јелена/Лена, Алена, Јевросима* (*монахиња Јелисавета*), краљица, жена краља Вукашина, 360; *Јелена/Јелача*, деспотица, жена Стефана Лазаревића, 360–361; *Јелена*, херцежица, жена Стефана Вукчића Косаче, 361–362; *Јелена Котроманић*, кнегиња, регенткиња босанског бана, 366; *Јелена Топија*, властелинка, 366; *Јелисавета (Elisabeth)*, краљица, жена краља Милутина, 371; *Јелисавета Ерицо (Исабета/Isabeta Erizzo)*, кнегиња, жена Ђурђа Црнојевића, 372; *Јеремија*, војвода, 385; *Јероним де Санкто Миниато (Hieronymus de Sancto Miniato)*, магистер, лекар, 395; *Јефтимије*, епископ рашки, 403; *Јоаким Ђураш*, властелин, 413; *Јоаникије*, митрополит призренски, 414; *Јован/Иван (Johannes)*, архиепископ барски, 422; *Јован/Иван (Johannes)*, властелин, 422–423; *Јован*, епископ зетски, 423; *Јован*, епископ хумски, 423; *Јован*, јерономах, игуман (друга половина XIII в. – Студеница, после 1314), 423; *Јован*, епископ злетовско–морозвишки, 425; *Јован*, јеромонах, игуман (почетак XIV в. – Света Гора, после 1354), 425; *Јован (Johannes)*, свештеник, титуларни бискуп призренски, 425–426; *Јован*, јеромонах, игуман (крај XIV в. – Хиландар, после 1426), 426; *Јован Анђел (Калојан)*, великаш, господар Срема, 431; *Јован Владимир*, кнез, владар Дукље, 431; *Јован Грубанић Лапор/Иван Грубановић Лапор*, рударски стручњак, кнез Трепче, 432; *Јован Лекеш де Кало (Johannes Lewkis de Kallo)*, угарски великаш, заступник деспота Ђурђа, 436; *Јосиф*, епископ хвостански, 733; *Југа*, властелин, поджупан, 750; *Јура*, великаш, сатник, 761; *Калиник*, епископ рашки, 791; *Калист*, јеромонах, игуман, 795; *Калојан Русота/Јован Росотас*, цариник, 798; *Кантакузин*, трговац, цариник, 812; *Кантакузин, Манојло*, властелин, кнез, 813–814; *Кантакузиновић, Јања/Јован*, трговац, закупац царина, 814; *Катарина/Катерина*, војвоткиња, жена Сандаља Хранића, 895; *Катарина*, властелинка, жена Вукца Хранића, 895; *Качановски Владимир Васильевич (Качановский Владимир Васильевич)*, историчар, универзитетски професор, 913.

641. *О Андрићевој дисертацији // Развој духовног живота у Босни под утицајем турске владавине / Иво Андрић*. – Београд : Службени гласник, 2009, 133–134.

642. *Dijalog s povodom: „Srbi među europskim narodima”* / Drago Roksandić, S. Ćirković. – Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu : Centar za komparativnohistorijske i interkulturene studije : FF Press, 2009. – 39 str.

643. *Pisana poruka učesnicima Okruglog stola „Srbi među europskim narodima”* [одржаног у Загребу 22. I 2009] // *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest 41 (2009) 434.*

У истом броју часописа штампана су саопштења са Округлог стола посвећеног књизи С. Ђирковића *Srbi među europskim narodima*, која су поднели Драго Роксандић, Иво Банац, Дамир Агичић, Младен Анчић, Невен Будак, Радивој Радић, Милан Ристовић и Никола Самарџић.

644. *Небески људи и земаљски анђели* // НИН 3074 (26. новембар 2009) 53–55.
Разговор о књизи *Срби међу европским народима*.

2010.

645. *Srbska zgodovina* / prevedel Drago Bajt. – Ljubljana : Društvo Slovenska matica, 2009 [2010]. – 268 str. – (*Zgodovina držav in narodov* ; 4)

Превод дела *The Serbs*. Вид. № 580. Израђено са издања № 581.

646. *Од историје спасења до националне историје: владарски култови код Срба* // Годишњак Факултета за културу и медије 2 (2010) 741–753.
[Summary: From History of Salvation Toward National History: The Case of Serbian Sacred Rulers]

Саопштење на међународном научном скупу „Représentation du passé et transmission de l’identité dans les Balkans du XIVe au XIXe siècle”, одржаном од 9. до 12. октобра 1986. у Паризу у организацији Maison des sciences de l’homme и École pratique des hautes études en sciences sociales. Материјали скупа нису штампани.

647. *У потрази за изгубљеним оригиналом Душановог законика* : [уводни текст / за штампу приредио Ђорђе Бубало] // Душанов законик / приредио Ђ. Бубало. – Београд : Завод за уџбенике : Службени гласник, 2010, 7–11.

Рад предат у штампу после смрти аутора.

648. *Jedan primer kruženja darova* // Spomenica akademika Marka Šunjića (1927–1998) / urednik Dubravko Lovrenović. – Sarajevo : Filozofski fakultet, 2010, 53–58. [Summary: One Example of Circulation of Gifts]

649. *Stari grad – srednjovekovna Budva* // Budva : grad kralja Kadma / urednik Lucija Đurašković. – Budva : Copyright : Patent, 2009 [2010], 29–72.

Проширен № 273.

650. *Писмо Радоње Куделиновића Дубровнику о заоставитини требињског свештеника : 1375, пре октобра* / [допунио и за штампу приредио Дејан Јечменица] // ГПБ 3 (2010) 63–67. [Abstract: Lettre de Radonja Kudelinović à Dubrovnik concernant l'héritage d'un prêtre de Trebinje]

Рад предат у штампу после смрти аутора.

651. *The Oxford Dictionary of the Middle Ages* [у IV тома] / ed. Robert E. Bjork. – Oxford (USA) : University Press, 2010. – [Одреднице:] *Belgrade (Beograd)*, I, 245; *Kosovo polje, battle of*, III, 940; *Serbia (Rascia)*, IV, 1521.

652. *Српска енциклопедија*. Том 1. Књ. 1. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска академија наука и уметности : Завод за уџбенике, 2010. – [Одреднице:] *Албанци*, 135; *Алтоман*, 176; *Бајазит I*, 452.

653. *Помоћне историјске науке у делу Љубомира Стојановића* // Глас САНУ CDXV. Одељење језика и књижевности 26 (2010) 45–51. [Zusammenfassung: Die Historischen Hilfswissenschaften im Werke Ljubomir Stojanović]

Саопштење на научном скупу „Живот и рад Љубомира Стојановића“, одржаном 1980. у САНУ.

654. *Списи о старом српском новцу* : [предговор] // Библиографија српске средњовековне нумизматике / Сергије Димитријевић ; приредили Надежда Димитријевић и Милан С. Димитријевић. – Београд : Српско нумизматичко друштво, 2010, 5–6.

655. *Сима Ћирковић* // Поднебље духа : разговори са мислиоцима / Милош Јевтић. – Београд : Службени гласник, 2010, 153–182.

№ 389.

2011.

656. *Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама Србије, Босне, Дубровника. I : 1186. до 1321* / Владимир Мошин, С. Ћирковић, Душан Синдик. – Београд : Историјски институт, 2011, 652 стр.

657. *Допринос Љубомира Ковачевића хронологији српских повеља* // Глас САНУ CDXIV. Одељење историјских наука 15 (2010) 2011, 17–21. [Summary: The Contributions of Ljubomir Kovačević to the Chronology of Serbian Charters]

Саопштење на округлом столу „Љубомир Ковачевић – живот и дело“, одржаном 3. децембра 2008. у САНУ.

658. *Смедеревска тврђава на почетку турске власти // Пад Српске деспотовине 1459. године. Зборник радова са научног скупа, одржаног 12–14. новембра 2009. године [у Београду и Смедереву] / уредник Момчило Спремић. – Београд : САНУ, 2011, 287–290. [Summary: Smederevo Fortress and the Beginning of Turkish Rule]*

Рад предат у штампу после смрти аутора.

659. *Statvta civitatis Cathari = Statut grada Kotora : prevod originala iz 1616. године са научним апаратом. Књига II / уредник и писач предговора Jelena Antović ; стручна редакција Miloš Milošević, S. Ćirković, Jelena Danilović, Jelena Antović ; Uvod, Tumač ključnih pojmova, Ortografska načela Miloš Milošević i S. Ćirković. – Kotor : Cetinje : Državni arhiv Crne Gore, 2009 [2011]. – 598 str.*

660. *Српска енциклопедија. Том 1. Књ. 2. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска академија наука и уметности : Завод за уџбенике, 2011. – [Одреднице:] Богдан, великаш, 242; Богдан, великаш, протовестијар, ктитор, 243; Богдан Киризмич, трговац, протовестијар, 243; Богумилство, 283–284; Бодин (Константин Бодин), краљ, дукљански владар, 287; Божидар, великаш, царски судија, 291; Божидар Решетевич, великаш, војвода, 292; Божји суд, 302; Босна и Херцеговина / историја / средњи век, 422–425; Бран/Борен, владар из најстарије српске династије, 484; Бранко Растиславић, обласни господар, 494.*

Радови предати у штампу:

661. *Стефан Душан краљ и цар (1331–1355) / Божидар Ферјанчић, С. Ђирковић. – Београд : Византолошки институт САНУ.*

№ 588, са научним апаратом.

662. *Студије о Душановом законнику 2 : Удвојени, раздељени и фрагментарни чланови Раковачког рукописа / [допунио и за штампу приредио Ђорђе Бубало] // Мешовита грађа (Miscellanea) 32 (2011).*

Вид. № 606.

663. *Повеља цара Стефана Душана о границама Котора : 1346–1355 : (препада из XV века) / [допунио и за штампу приредио Ђорђе Бубало] // ССА 10 (2011) 39–59.*

* * *

Академик Сима Ћирковић написао је текст за телевизијску образовну серију „Душанов законик“ (1977), снимљену у четири епизоде у трајању од по 30 минута, у продукцији Радио-телевизије Београд.

ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР РАДОВА АКАДЕМИКА СИМЕ ЋИРКОВИЋА

Напомена:

Предметни регистар обухвата најважније теме, појмове, места и личности које је у свом стваралаштву обрађивао академик Сима Ћирковић. Тематска разноврсност његових радова захтевала је да се, поред уобичајеног начина приказивања у регистрима, тј. формирања одредница према терминима из наслова радова, користе и синтетичке одреднице, које приказују основна поља или правце у његовим истраживањима. Такве синтетичке одреднице рашчлањене су пододредницама да би се радови прецизније разврстали.

Важно је стога напоменути да извесне појмове ваља тражити у оквиру веће целине – поједина градска насеља приказана су у пододредницама одреднице *град, градови*, поједини манастири приказани су испод одреднице *манастири*, док поједине историчаре и истраживаче историје треба тражити под одредницама *историчари; коаутори; предговори, поговори, допуне и објашњења*; те *прикази, критике, осврти и дискусије*.

Под одредницом *историчари* приказани су само чланци Симе Ћирковића о појединим научницима и њиховим делима, библиографије или некролози. Предговори, поговори, допуне и објашњења, као и прикази, критике, осврти и рецензије дела појединих истраживача приказани су у оквиру посебних одредница (*предговори...; прикази...*). Енциклопедијски и лексикографски прилози о појединим историчарима (претежно биографског карактера) наведени су кумулативно у пододредници *истраживачи и писци историје (биографије)* у оквиру одреднице *историографија, српска/југословенска*. Под одредницом *коаутори* наведени су само они историчари с којима је академик Ћирковић непосредно делио ауторство тј. они са којима је заједнички писао предговоре, поглавља, чланке или одреднице.

Бројеви означавају редне бројеве радова у оквиру библиографије.

А

Академија *в.* Српска академија наука и уметности
 Албанија, Албанци 82, 272, 350, 382, 435, 460, 478 (9), 505, 652
 албанско-српски / албанско-јужнословенски односи 3, 179, 207, 208, 209, 230,
 272, 350, 382, 471, 505
 амборија 193, 522
 ангарија 522
 Андрић Иво 199, 641
 Андроник III, византијски цар 349
 античко наслеђе 112, 125, 212, 555, 580, 581, 616, 626, 633, 645
 архиви 522
 архивски документ 15
 аспра 522
 атлас *в.* картографија
 аутономија *в.* градско друштво

Б

бабуни 522 *в.* и богумили; крстјани; патарени
 Бајазит I, османски султан 652
 Балканско полуострво, балкански народи 18, 181, 188, 203, 338, 355, 373, 407,
 435, 460, 464, 478 (1, 5, 6, 9, 28), 525
 Балшићи, властеоска породица 85, 584, 622, 640
 бан 522, 631
 Банатски устанак (1594) 411, 468
 бановине 631 *в.* и Мачва
 барок 112, 125, 212, 580, 581, 616, 626, 633, 645
 барут 522
 баштина 522
 баштинске цркве 522
 баштићи 522
 бенедиктинци 522
 библиографије
     опште *б.* 57, 140, 141, 149, 159, 617 (16)
     индивидуалне *б.* 27, 49, 111, 577
 Богдан, нахија 570
 богумили, богумилство 13, 522, 631, 660 *в.* и бабуни; крстјани; патарени
 бојжи суд 197, 227, 228, 229, 522, 660 *в.* и катао
 боје 522
 босанска црква 47, 192, 224, 254, 437, 478 (12) *в.* и бабуни; богумили; крстјани; патарени
 босанско-византијски односи 284
 Босна, средњовековна историја 2, 16, 18, 21, 76, 82, 104, 129, 188, 256, 265, 284,
 328, 358, 363, 478

- извори 37, 72, 73, 656 *в.* и писма; повеље
општи прегледи 16, 18, 42, 95, 206, 660
етничка *и.* 143, 144, 145
политичка *и.* 1, 18, 34, 43, 46, 188, 478 (15)
привредна *и.* 146, 153, 168, 478 (7, 8)
друштвена *и.* 10, 33, 129, 152, 255, 478 (14, 16, 17, 18)
верска *и.* 47, 192, 224, 254, 437, 478 (12)
културна *и.* 92, 105, 121, 285, 478 (26, 27), 620
историографија о *Б.* 6, 9, 13, 36, 39, 42, 62, 119, 141, 149, 486, 617 (5)
в. и босанска црква; витез; владарска идеологија; град; двор;
здравствена култура; привреда; рудари, рудници, рударство; сабор,
као и одреднице везане за поједине босанске владаре или властелу
Босна и Херцеговина, република у Југославији 343, 363, 364, 385, 519
Браничево 206
Бранковићи, српска владарска династија 188, 206
    Ангелина, деспотица 179, 207, 208, 209, 215, 230, 584
    Вук 609
    Вук Гргуревих, деспот 91, 103
    Ђурађ, деспот 102, 133, 197, 227, 228, 229, 264, 278, 301
    Изабела, деспотица 640
    Јерина, деспотица 23, 335
    Лазар, деспот 353
братија 522 *в.* и вера; „вјера господска”
братство 522
Брољо да Лавело, хроничар 37
Бугари, Бугарска 18, 180, 435
бугарско-српски односи 18, 180

В

- валтурк 522
варвари 522, 631
варош 522
Велбуждска битка 227, 229
велики жупан 227, 229, 522
вера 522 *в.* и „вјера господска”
верна служба 33, 478 (17)
Византија 4, 18, 29, 75, 136, 137, 180, 284, 478 (21)
    византијски извори 245, 508, 617 (1)
    историографија о *В.* 30, 40, 64, 69, 383, 384, 419, 476
    европске перцепције Византије 476
византијско-српски / византијско-јужнословенски односи 18, 112, 125, 212, 284, 608
витез, витешка култура 76, 121, 478 (27), 522, 631
витешке игре 522
Вишесав (Вишеслав), српски кнез 227, 609

„вјера господска” 33, 478 (17) *в.* и вера
 владарска идеологија
     у Босни 46, 478 (15)
     у Србији 367, 368, 433, 458, 492, 503, 580, 581, 616, 626, 633, 645
 владарски култови 646
 Владислав *в.* Стефан Владислав
 Владислав I Јагелонац, угарски краљ 89
 Власи 460, 478 (9), 523, 626 (предговор)
 властела *в.* племство
 властелинство (студеничко) 128
 Властимир, српски кнез 108, 227, 609
 Влашка 131
 влаштаки 327, 522
 војвода 108
 Војводина 74, 188, 334, 339, 623
 Војиновићи, властеоска породица 108, 584, 609, 652
 Војихна, кесар 439, 609
 војска 296, 297
     најамничка 292, 478 (20), 535
     наоружање и опрема 185, 478 (20)
 вражда 489
 Вук Гргуревић *в.* Бранковићи
 Вукан, велики жупан 108, 609
 Вукан, дукљански краљ, велики жупан 609
 Вукашин Мрњавчевић, краљ 169, 560, 570, 594, 640
 Вукашин, нахија 570
 Вуковић Сава, епископ шумадијски 566

Г

глама 522
 глосе 192
 Горички зборник 139
 гост 522
 град, градови 206, 414, 423, 445, 617 (7)
     Ариље 558
     Бар 213
     Бач 74
     Београд 183, 651
     Будва 273, 649
     Ваљево 410, 423, 445
     Голубац 71, 249, 302
     Дебар 248
     Дубровник *в.* посебну одредницу
     Јајце 353

- Ковин 90
 Котор 659, 663
 Краљево 63
 Кратово 353
 Липљан 353
 Мачва 635
 Неваде 440, 596
 Ново Брдо 395
 Пљевља 634
 Пријепоље 147
 Приштина 442
 Смедерево 87, 658
 Сомбор 392, 393, 432, 469, 512, 625
 Скадар 621
 Сребрница 328
 Сремска Митровица 80
 Трепча 489
 Шабац 86
 Штип 247, 489
 в. и градска привреда; градско друштво; грађани; „насељени градови“;
 урбанизација
 градска привреда 18
 градско друштво 255, 478 (14)
 грађани, грађанство 206, 522, 628
 границе 112, 125, 212, 363
     савремене 323, 362
 грб 249, 302, 522
 Григора Нићифор, византијски писац 245

Д

- Далмација 83, 250, 325, 435, 478 (10)
 дажбине, даће 214, 263 в. и соће
 Данило II, монах, архиепископ и писац 248
 Дарданија 248
 дарови 648
 двор, дворска култура 522, 631
     Босна 121, 285, 478 (26, 27)
     Србија 246, 405, 478 (25), 631
 дворске службе 214, 263 в. и војвода; дијак; логотет; канцелар
 делови 522
 демократски идеал културе 454, 455, 456, 457
 дербенције 214, 263
 деспоти 18, 91, 102, 103, 133, 188, 539, 623
 Деспотовина, српска 17, 87, 188

- дијак 214, 263
 дипломатија 214, 263, 522 *в.* и поклисари; станак; уговори
 дипломатика 214, 263, 489 *в.* и повелје; писма; хартије од вредности
 дисконтинуитет *в.* континуитет и прекиди
 дјед 522
 дједићи 522
 Доментијан, хиландарски монах и писац 248, 627
 доминиканци 522
 Драгутин *в.* Стефан Драгутин
 држава
     национална 345
     грађанска 345
 државност 550, 551
 „други век” *в.* „последње године”
 друштво 10, 18, 54, 55, 112, 125, 128, 158, 178, 206, 212, 244, 255, 325, 327, 367, 368,
     404, 406, 433, 458, 460, 478, 522, 523, 580, 581, 592, 616, 626, 628, 633, 645
 Дубровник, Дубровчани 37, 100, 146, 168, 169, 326, 478 (3, 7), 509, 510, 568, 593,
     594, 607, 628, 629, 637, 638, 639, 650, 656
     дубровачко-босански односи 146, 168, 326, 478 (3, 7), 629, 639, 650
     дубровачко-српски односи 100, 146, 168, 326, 478 (3, 7), 593, 594
     дубровачки извори 558, 583
 дужнички затвор 592 *в.* и удава
 Дукља 142, 180, 435, 532, 542
 Душан *в.* Стефан Душан
 Душанов законик 408, 590, 591, 601, 606, 614, 647, 662, тв филм

Ђ

- „Баковачки уговор” 34
 Ђурађ Бранковић *в.* Бранковићи
 Ђурађ Кастриот Скендербег 82
 Ђурађ Сремац 262, 617 (2)

Е

- Европа 309, 323, 504
 европске интеграције 323
 „Енциклопедија Југославије” 252, 322
 „Енциклопедија српске историографије” 541
 енциклопедијске одреднице и чланци
     Војна енциклопедија 16, 22, 95, 109, 118
     Енциклопедија Југославије 23, 35, 56, 77, 108, 179, 197, 207, 208, 209,
     214, 215, 227, 228, 229, 230, 249, 263, 264, 277, 278, 302, 335

Енциклопедија лексикографског завода 48
Енциклопедија српске историографије 479
Енциклопедија српског народа 631
Encyclopaedia Britannica 132
Лексикон српског средњег века 522
Lexikon des Mittelalters 178, 206, 248, 301, 353, 395, 442, 489, 514
The Oxford Dictionary of the Middle Ages 651
Српска енциклопедија 652, 660
Српски биографски речник 584, 609, 622, 640
Ердељ 131
еснафи *в.* цехови
етнички односи и идентитет 77, 143, 144, 145, 364, 385, 386, 523
етногенеза 77, 200, 234, 338, 460, 478 (9), 523 *в.* и етнички односи и идентитет

Ж

жупа 108

З

задруга 514, 522
законик 514
„Закон градски” 522
занати 210, 291, 478 (4), 522, 603
заосталост *в.* развој и заосталост
записи и натписи 196
Захумље 514
збор 522 *в.* и сабор
здравица 522
здравствена култура 92, 105, 620 *в.* и лекови; медицина
земљорадња 585
Зета 84, 85, 142, 170, 511, 514 *в.* и Црна Гора
златници, турски 11

И

изам 522
издава 522
интелигенција, српска 552
Истар (Дунав) 484
„Историја средњовековне босанске државе“ 62
„Историја српског народа” 94, 187, 217, 479
историјска географија 575
    развој 159, 610, 617 (16)
    карте 352, 617 (24) *в.* и картографија

- историјска наука 94, 161, 394, 474, 575, 611, 617 (18, 32)
методологија 145, 160, 354, 474, 617 (19, 28)
историјска терминологија 562, 617 (6)
помоћне историјске науке 653
и. н. и друштвене науке 106, 148, 617 (25, 26)
социјална историја 148, 617 (26)
идеолошке злоупотребе *и. н.* 365
- историјска свест 226 *в.* и митско и легендарно; слике историје
историјска синтеза 94
- историографија, српска/југословенска 317, 412, 413, 472, 561, 574, 617 (4, 8, 11)
извори 479
дилетанти 233, 342, 487, 488, 617 (9)
„критичка школа” 276, 617 (14)
модернизација у *и.* 424, 446
изолација 416, 617 (27)
установе 479
библиографска средства оријентације 479
историјска периодика 479
истраживачи и писци историје (биографски прикази) 35, 56, 108, 214, 249, 263, 302, 335, 479, 622, 640
синтезе српске историје 479
и. о. средњовековној Србији, Црној Гори и Босни 57, 62, 140, 141, 149
в. и библиографије; летописи; српска медијевистика; хронике
- историчари
Бабић Анто 119, 150, 479
Бабић-Ђорђевић Гордана 475
Берза Михаи 174
Божић Иван 165, 170, 171, 479, 490, 617 (17)
Бродел Фернан 268
Буркхарт Јакоб 473, 617 (30)
Воје Игнациј 632
Вучинић Вејн 479, 615
Динић Михаило 27, 49, 61, 98, 99, 110, 111, 163, 214, 263, 479, 576, 577, 617 (15), 622
Ђурић Војислав Ј. 517
Јиречек Константин 177, 617 (13)
Јовановић Војислав 600
Калић (-Мијушковић) Јованка 335, 479
Ковачевић Љубомир 657
Кос Милко 124, 479
Костић Мита 184
Костренчић Марко 155, 479
Лешни Јан 448
Милојевић Србобран 307
Новакровић Стојан 19, 20, 54, 55, 60, 194, 195, 443, 472, 479, 540, 546, 563, 575, 617 (10, 11, 12)

Орбин Мавро 72, 73, 225, 604, 605, 617 (3)
Острогорски Георгије 162
Перовић Милутин 518
Пертузи Агостино 355
Радојчић Никола 50, 479
Радојчић Светозар 172, 173
Рајић Јован 412, 479, 486, 561, 562, 574, 617 (4, 5, 6)
Рачки Фрањо 333, 373, 479
Ритер Витезовић Павао 449, 587
Руварац Иларион 375
Стојановић Љубомир 196, 653
Ферјанчић Божидар 479, 548

в. и историографија српска/југословенска; предговори, поговори, допуне и објашњења; прикази, критике, осврти и дискусије.

Источно питање 112, 125, 212

Италија 203, 478 (1), 603

Ј

Јакшићи, српска властeosка породица 23, 277, 353, 622

јеврејски данак 4

језик 144, 198

Јерина *в.* Бранковићи

Јован, хиландарски игуман 537, 640

Јован Угљеша, серски деспот 353, 559

Јовановић Слободан 493, 513

југоисточна Европа 136, 137, 178, 292, 478 (20, 21), 535 *в.* и Балканско полуострво

Југославија 281, 580, 581, 616, 626, 633, 645

стварање 257, 270, 275, 337

криза и сукоби 343, 344, 346

распад 366, 477

Јужни Словени, јужнословенске земље 18, 112, 125, 202, 212, 243, 244, 245, 257, 275, 293, 350, 382, 407, 435, 464, 478 (2, 28), 489, 523

К

казнац, казначина 35, 522

камата 522

Кантакузин Јован (VI), византијски цар и писац 245

канцеларије (дворске), канцелар 335, 353, 537, 571, 630 *в.* и дијак; логотет

Караџић Вук 414, 617 (7)

картографија 243, 293, 352, 617 (24)

Католичка црква 18, 438, 478 (13, 23), 538

парохије у Србији 478 (13)

в. и бенедиктинци; доминиканци; крајински архиепископ; парохије; фрањевци

- Качићи, хрватска властеоска породица 391, 622, 640
кефалија 35
Кидон Димитрије, византијски писац 101, 374
Кинам Јован, византијски историчар 391
књигоноше 522
коаутори Симе Ћирковића
    Беговић Мехмед 135
    Божић Иван 154
    Веселиновић Андрија 583
    Графенауер Бого 243, 293
    Ђокић Властимир 577
    Ђорђевић Слободан 98
    Ђурић Војислав Ј. 324
    Ковачевић Јован 154
    Ковачевић-Којић Десанка 92, 105, 202, 265, 478 (2), 553, 620
    Кораћ Војислав 304, 324
    Ловренчић Рене 243, 293
    Михаљчић Раде 49, 156, 180, 238, 370, 479, 522, 569
    Мошин Владимир 656
    Петровић Раде 243, 293
    Ристић Момчило 304
    Рудић Срђан 522
    Синдик Душан 656
    Ћук Ружа 479, 553 (предговор), 583
    Ферјанчић Божидар 588, 661
Константин из Островице, јаничар 28
Константин VII Порфирогенит, византијски цар и писац 500
континуитет и прекиди 580, 581, 616, 626, 633, 645
    међу хијерархијама 325
    међу политичким творевинама 542
Косаче, босанска властеоска породица 353, 557, 584, 609, 640 *в.* и Стефан
    Вукчић Косача
Косово, Косово поље 223, 246, 259, 282, 286, 287, 288, 289, 329, 353, 471, 529
Косовска битка 260, 261, 280, 295, 296, 297, 298, 305, 309, 310, 311, 312, 313, 314,
    315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 331, 332, 333, 336, 351, 372, 373, 381,
    409, 441, 462, 504, 617 (21), 651
    извори 101, 299, 374
    историографија о *К. б.* 305, 418
котао 522
Котроманићи, босанска владарска династија 353, 609, 640
крај света *в.* „последње године“
Крајина, област између Скадарског језера и Улциња 538
крајински архиепископ 538, 609
краљ 46, 408, 478 (15), 492, 522, 631
крстјани 522 *в.* и бабуни; богумили; гост; дјед; патарени

Кулин, босански бан 21, 353
култура *в.* демократски идеал културе
кућа 522

Л

Лазар Хребелјановић, српски кнез 296, 332, 375, 380, 571
Лазаревићи, српска владарска династија 609, 640 *в.* и Лазар Хребелјановић;
Милица; Стефан Лазаревић
Латини 460, 478 (9), 522, 523, 626 (предговор)
лекови 522
„Лексикон српског средњег века” 528, 530, 541
летописи 508, 617 (1)
Ливно 353
логотет 35

М

Мађари *в.* Угарска, Угри
Македонци 18, 477, 523
манастири
Есфигмен 300
Жича 536
Каленић 466
Лавра св. Атанасија (манастирски архив) 190, 204
Милешева 256
Пећка патријаршија 324
Раваница 182
Св. Пантелејмон (манастирски архив) 191
Студеница 128, 235, 236, 237, 379
Фенек 467
Хиландар 193, 420, 465, 498, 499, 509, 510, 511, 537
Маричка битка 395
Мачва 635
медицина 395 *в.* и здравствена култура; лекови
меница 522 *в.* и хартије од вредности
мере 127, 135, 139, 153, 395, 478 (8), 522, 545
меропах 56
металургија 181, 522
методологија *в.* историјска наука
метох 56, 511
метрологија *в.* мере
Мештровић Иван 220
Милица, српска кнегиња 5
Милутин *в.* Стефан Урош II Милутин

митско и легендарно 116
 Михаило, митрополит јерусалимски 637, 638
 модернизација 424, 446
 Молдавија 131
 Морава 395
 Моравска Србија 81, 115, 376

Н

најамници *в.* војска
 „насељени градови” 500
 настава историје 67, 78, 96, 107, 117, 122, 198, 267, 340, 341, 354, 360, 417, 444,
 474, 617 (28, 29), 624
 натписи *в.* записи и натписи
 натурална привреда 202, 478 (2)
 научна политика 186
 нахије 570
 национализам 344, 345, 386, 580, 581, 616, 626, 633, 645
 национална интеграција 580, 581, 616, 626, 633, 645
 национална култура 218, 281, 344
 национални идентитет 406, 523
 национални интерес 387, 428
 национални програм 308, 400 *в.* и национални интерес
 Нелипчићи, хрватска властеоска породица 395
 Немања *в.* Стефан Немања
 Немањићи, српска владарска династија 84, 108, 227, 395, 584, 609, 640
 Новак Мрасоровић, властелин 559, 560
 новац
     општи преглед 263 (*s. v.* denar)
     ковање и ковнице 146, 202, 478 (2)
     историографија *о н.* 7, 598, 599, 612, 613, 654 *в.* и аспра; златници
 новинарска етика 429
 Новобрдски законик *в.* Рударски законик
 potitiae episcopatum 544
 нумизматика *в.* новац

О

обласни господари *в.* „русашка господа“
 образовање 126, 478 (24) *в.* и училиште
     савремено *о.* *в.* настава историје
 оброк 545
 Оливер, нахија 570
 општина *в.* градско друштво; сеоска општина
 оружје *в.* војска

Османлије, Османско царство *в.* Турци, Турска
Остоја, босански краљ 395

П

Павловићи, босанска властеоска породица 572
 панађур 522 *в.* и трг, трговина
 парница 328
 парохије 522
 патарени 522 *в.* и бабуни; богумили; крстјани
 Пелопонез 29
 печат 442
 писма 630
     критичка издања *п.* 629, 637, 638, 639, 650, 656
 писменост 126, 478 (24) *в.* и дијак
 племе 522
 племенити метали *в.* глама; металургија; рудари, рудници, рударство
 племство 2, 522, 631
 повеље 5, 100, 128, 182, 249, 302, 348, 489, 529, 571, 630, 657
     критичка издања *п.* 190, 191, 204, 559, 560, 593, 594, 607, 621, 656, 663
 поклад 169
 поклицар 522
 Поморје 442
 Поп Дукљанин 442
 породица 301
 „последње године” 463, 522, 578
 послуга 522
 Потисје (у области Новог Кнежевца) 573
 право *в.* ангарија; баштина; божји суд; вражда; дажбине, даће; дужнички затвор;
     Душанов законик; законик; збор; изам; издава; катао; парница; повеље; поклад;
     пресуда; русаг; сабор; станак; Статут Котора; тестаменти; уговори; удава
 Православна црква 18, 56, 79, 438, 478 (11, 23) *в.* и баштинске цркве; властелинство;
     крајински архиепископ; манастири; парохије
 предговори, поговори, допуне и објашњења
     Бабић Анто 119
     Благојевић Милош 303, 585
     Божјић Иван 170
     Бојовић Бошко 527
     Бубало Ђорђе 647
     Буркхарт Јакоб 473, 617 (30)
     Влајинац Милан 135
     Вукићевић Никола 625
     Димитријевић Сергије 598, 612, 613, 654
     Динић Михаило 159, 617 (16)
     Бекић Ђорђе 547

- Ђурђевић Бранислав 266
Кљајић Лепосава 356
Ле Гоф Жак 134
Милићевић Јован 68
Новаковић Стојан 19, 20, 54, 55, 194, 195, 617 (12)
Орбин Мавро 72, 73, 225, 604, 605, 617 (3)
Пурковић Миодраг 164
Стојановић Љубомир 196
предузетништво 168, 478 (7)
преношење краљевства 358
пресуда 104
Прибислав Вукотић, витез 76
привреда 18, 112, 125, 181, 202, 212, 291, 326, 478 (2, 3, 4, 5)
в. и занати; земљорадња; натурална привреда; предузетништво; развој
и заосталост; рудари, рудници, рударство; тржишна производња
прикази, критике, осврти и дискусије
Бабић Анто 39
Благојевић Милош 550, 551
Бенац Алојз 6
Богдановић Димитрије 211
Брковић Саво 218
Вего Марко 9, 13
Дашић Миомир 279
Душанић Слободан 564, 565
Ђерфи Ђерђ 58
Ђурић Војислав Ј. 211
Екмечић Милорад 337
Живановић Ђорђе 31
Живковић Драгоје 154, 306
Зборник за ликовне уметности 59
Зборник радова Византолошког института 40, 419
Зимел Георг 452
Калић (-Мијушковић) Јованка 70, 451, 491
Кандић Љубица 579
Карачоњи Бела 97
Ковачевић-Којић Десанка 36
Кока Јирген 415, 617 (31)
Костић-Радојчић Гордана 614
Кошари Домокош 25
Мазалић Ђоко 6
Маљус Елемер 26
Марјановић-Душанић Смиља 492
Медаковић Дејан 211, 550, 551
Милошевић Милош 425
Митровић Андреј 359, 377

Михаљчић Раде 418
Оболенски Димитри 383, 384
Орбин Мавро 586
Острогорски Георгије 30, 64, 69, 476
Пертузи Агостино 216
Петковић Жарко 564, 565
Радојковић Борислав 24
Ређеп Јелка 418
Сариа Балдуин 7
Сергејевски Димитрије 6
Симпозијум историчара у Риму 41
Соловјев Александар 549
Спремић Момчило 426, 447
Стојановић Трајан 515, 516
Фире Франсоа 452
Хусић Сњежана 586
Шањек Фрањо 586
Штајндорф Лудвиг 250
Шуњић Марко 83
пророчанства 556
просопографија 627
протестантизам 274, 478 (29)
протомајстор 522
псовке 522

Р

„Работници, војници, духовници” 495, 521
Радоња Куделиновић, требињски властелин 650
развој и заосталост 203, 478 (1)
„Rasciani regales” 89
Рашка 442, 651
религија 406
    хришћанска 533, 534
    дуализам *в.* богумилство, босанска црква
    исламизација 453, 523
    в. и протестантизам
Романи 460, 478 (9), 523, 580, 581, 616, 626, 633, 645
ропци 522
Рударски законик 582, 589
рудари, рудници, рударство 18, 522, 553
    производња 146, 168, 181, 266, 478 (5, 6, 7), 525
    предузетништво 168, 478 (7)
    рударско право 266, 582, 589
    мере у *p.* 153, 478 (8)

в. и баштина; валтурк; глама; делови; металургија; Рударски законик;
Саси; цехови

Румуни, румунске кнежевине 93, 131
русак 522 в. и „русашка господа“
„русашка господа” 129, 478 (16)

С

сабор 152, 478 (18) в. и русак; станак
Сандаљ Хранић, босански обласни господар 22, 118
Саси 77, 442, 522
свакодневни живот 545, 568
Света Гора 108
Св. Лука, црква у Котору 485
Св. Никола, црква у Барију 593
Св. Сава 167, 232, 269, 357, 379, 442, 501, 556, 617 (20)
„светско царство” 28
себар 77
Сегедински мир 77
село, сељак, сељаштво 54, 55, 178
сеобе 188, 334, 339
сеоска општина 158, 478 (19)
склавиније 77, 580, 581, 616, 626, 633, 645
слике историје 471 в. и историјска свест; митско и легендарно
Словенци, словеначке земље 18, 112, 125, 212, 435
сокалник 77
соће 29
„Срби међу европским народима” 602, 642, 643, 644
„Срби у средњем веку” 396, 398, 494
Срби, општи прегледи 48, 77, 114, 189, 222, 367, 368, 433, 458, 533, 534, 580, 581,
616, 626, 631, 633, 645
Србија, средњовековна историја 17, 18, 52, 53, 66, 81, 115, 166, 180, 188, 189,
290, 294, 330, 332, 351, 367, 368, 376, 378, 380, 396, 403, 433, 436, 442,
450, 458, 478, 482, 483, 495, 503, 524, 644, 651
извори 14, 72, 73, 245, 656 в. и писма; повеље
општи прегледи 18, 180, 188, 367, 368, 433, 442, 458, 651
етничка историја 77, 460, 478 (9)
политичка *и.* 18, 19, 20, 52, 53, 77, 180, 188, 618
војна *и.* 185, 478 (20)
привредна *и.* 18, 127, 146, 153, 168, 291, 478 (4, 7, 8), 506, 507
друштвена *и.* 18, 152, 158, 255, 478 (14, 18, 19)
верска *и.* 18, 79, 438, 478 (11, 13, 23)
културна *и.* 126, 304, 405, 478 (24, 25), 555
историографија о средњовековној С. 24, 64, 69, 140, 159, 164, 266, 303,
426, 447, 451, 491, 492, 547, 550, 551, 585, 617 (passim)

- в. и владарска идеологија; град; двор; Косово; Косовска битка; привреда; рудари, рудници, рударство; сабор; Срби, општи прегледи; као и одреднице везане за поједине српске владаре и властелу
- Србија, република у Југославији 231, 388, 431, 543, 567
- средњи век, промене перцепције 378, 450, 482
- Срем 80, 262, 617 (2)
- Срећковићево јеванђеље 192
- српска медијевистика 251, 474, 478 (предговор)
- Српска академија наука и уметности 175, 176, 179, 207, 208, 209, 215, 220, 230, 258, 308, 479, 513
- српско-албански односи в. албанско-српски односи
- српско-бугарски односи в. бугарско-српски односи
- српско-византијски односи в. византијско-српски односи
- српско-муслимански односи 453
- српско-турски односи в. турско-српски односи
- српско-угарски односи в. угарско-српски односи
- српско-хрватски односи в. хрватско-српски односи
- стакло 522
- станак 108, 522
- становништво 206
- Статут Котора 659
- Стефан Владислав, српски краљ 108, 227, 489
- Стефан Војислав, дукљански кнез 108, 489
- Стефан Вукчић Косача, босански обласни господар 37, 43, 489
- Стефан Драгутин, српски краљ 489, 502
- Стефан Душан, српски краљ и цар 16, 18, 109, 132, 180, 183, 349, 461, 588, 593, 619, 621, 661, 663 в. и Душанов законик
- Стефан Лазаревић, српски кнез и деспот 5, 35, 582, 589, 595, 630, 640
- Стефан Немања, српски велики жупан 395, 470, 532
- Стефан Првовенчани, српски велики жупан и краљ 489
- Стефан Урош I, српски краљ 52, 53, 108, 180, 489
- Стефан Урош II Милутин, српски краљ 180, 348, 489, 547
- Стефан Урош III Дечански, српски краљ 100, 180, 489, 607
- Стјепан II Котроманић, босански бан 629
- „сугуби венац” 46, 478 (15)
- Сулејман I, османски султан 108

Т

- Тага 108
- Твртко I Котроманић, босански бан и краљ 489, 639
- Твртко II Котроманић, босански краљ 489
- тегови в. мере
- Теодосије, хиландарски монах и писац 489
- територијална организација 500

тестаменти 583
техника, технологија 291, 478 (4), 506, 507, 603
титуле 489 *в.* и бан; велики жупан; војвода; деспоти; казнац; кефалија; краљ; ћесар
(кесар); херцег; цар; царица
трг, трговина 395, 522 *в.* и град; градска привреда; панађур
традиција 194, 195, 617 (12)
тржишна производња 202, 478 (2)
турско-босански односи 1, 18, 188, 597
турско-српски односи 19, 20, 222, 546, 580, 581, 616, 626, 633, 645
Турци, Турска (Османско царство) 1, 11, 18, 19, 20, 28, 102, 112, 125, 131, 133,
188, 212, 294, 546, 570, 580, 581, 595, 616, 626, 633, 645, 658

Ћ

ћесар (кесар) 214, 263, 278

У

Угарска, Угри 18, 34, 89, 102, 130, 133, 138, 188, 262, 334, 339, 410, 484, 595,
617 (2), 618
угарски извори 25, 26, 58, 97, 479
угарско-српски односи 18, 138, 188, 334, 339, 410, 479, 595, 618
угарско-турски преговори 102, 133, 595
уговори 522 *в.* и изам; књигоноше; поклисари; станак; удава
удава 88 *в.* и дужнички затвор
„Улијарска повеља” 348
Универзитет у Београду 276, 617 (14)
употреба историје 282, 361, 496, 520
урбанизација 371, 445, 617 (22) *в.* и град
утврђења 405, 440, 478 (25) *в.* и град
уходе 522
училиште 522
уџбеници историје, историјске читанке
за основну школу 156, 157, 238, 239, 240, 241, 242, 370, 569
за средње школе и гимназије 32, 44, 45, 51, 65, 113, 120, 271, 347, 369,
390, 434, 459, 480, 481, 497, 554
в. и настава историје

Ф

фалсификати 301
феудализам 10, 33, 67, 301, 478 (17)

финансије 301
Франци, Франачка 18, 112, 125, 212
фрањевци 328, 522

Х

Хабзбуршка монархија 112, 125, 212, 580, 581, 616, 626, 633, 645
хартције од вредности 636 *в.* и меница
хералдика 249, 302, 549 *в.* и грб
херцег 22, 118, 522
Херцеговина 301, 597
хијерархија, друштвена
    приморски градови 325, 478 (10)
    Србија 404
    Босна 10
хиландарска свећа 509, 510
Хрвати, Хрватска 18, 112, 125, 212, 364, 385, 435
хрватско-српски односи 364, 385, 430, 580, 581, 616, 626, 633, 645
Хреља, кесар 193
хрисовуље *в.* повеље
хришћанство *в.* религија
христијанизација 18, 112, 125, 212, 438, 478 (23), 533, 534
хронике 31, 37, 508, 617 (1)

Ц

цар 522
царина 514 *в.* и уговори
царица 522
царство, српско 290, 461, 503, 619
церемонијал 514
цехови 514, 522
цивилизације
    сусрети *ц.* 136, 137, 476, 478 (21)
црква *в.* Католичка црква; Православна црква; босанска црква
Црна Гора 18, 84, 85, 142, 542
    историографија о *Ц. Г.* 154, 170, 306, 526, 617 (23)
    в. и Дукља; Зета
Црна Гора (ваљевска) 410

Ч

часовник 522

„четвртина” 38

читанке, историјске в. уџбеници историје

Ш

Шајкашка, Шајкаши 138, 205, 522

школство в. настава историје

штампарије, штампарство 407, 421, 422, 464, 478 (28), 522

**РЕГИСТАР НАСЛОВА РАДОВА
АКАДЕМИКА СИМЕ ЂИРКОВИЋА**

A

- A. Бабић, Босански херетици – 39
A. Benac – D. Sergejevski – Ђ. Mazalić, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine – 6
A Short Review of the Serbian Academy of Sciences and Arts History – 176
A Historical Review of the Academy and Learned Societies in Serbia – 258
A History of Bosnian Harmony – 364
A History of Yugoslavia – 125
Agostino Pertusi, Martino Segono di Novo Brdo vescovo di Dulcigno – 216
Агресивни дилетанти – 233, 342
Address on the Battle of Kosovo – 313
Az emberi társadalom és kultúra története a XII. századtól a XVIII. századig : A
gimnázium II osztálya számára – 51
Аидин Радослав/Радослав Аидин, властелин Стефана Лазаревића – 584
Ајаз–паша, султанов намесник у БиХ – 584
Akademija / Srbija – 179, 207, 208, 209, 215, 230
Академик Георгије Острогорски у југословенској историографији – 162
Академик Игнациј Воје лауреат државне награде Словеније – 632
Akademik profesor dr Mihailo Dinić (23. IV 1899 – 12. V 1970) – 98
Albansko-jugoslavenski (jugoslovenski) odnosi – 179, 207, 208, 209, 230
Албанци – 652
Албанци у огледалу јужнословенских извора – 272
Алекса Божидаревић, кнез, војвода, спахија – 584
Алекса Ивић, Историја Срба у Војводини од најстаријих времена до оснивања
Потиско-поморишке границе 1703. – 479
Алекса Паштровић, босански властелин – 584
Александар Комнин Асен, великаш, осамостаљени господар делова Српског
царства – 584
Александар Соловјев, Историја српског грба и други хералдички радови – 549
Алтоман – 652
Алтоман, војвода, намесник Ђурђа Бранковића – 584
Алтоман Војиновић, великаш, жупан – 584
Амборија – 522
Ана, бугарска царица, кћерка краља Стефана Уроша II Милутина – 584
Ана, српска владарка, жена великог жупана Стефана Немање – 584
Ана, српска краљица – 584

- Ана (Агнеза), господарица Мачве и Босне – 584
 Ана (Анка, Анча, Ancha), царица, жена цара Уроша – 584
 Ана (Кирана, Cheranna) Косача, рођена Кантакузина, херцежица – 584
 Ана Дандоло, краљица, жена Стефана Првовенчаног – 584
 Анастасијевић Драгутин – 479
 Ангарија – 522
 Ангелина (Ангелија, Анђелина, Angela), деспотица, жена деспота Стефана Бранковића – 584
 Angelina Branković – 179, 207, 208, 209, 215, 230
 Angelović Mahmud-paša – 179, 207, 208, 209, 215, 230
 Андреј Митровић, Расправљања са Клио о историји, историјској свести и историографији – 377
 Андрија, велики кнез, господар Хума – 584
 Андрија, надбискуп – 584
 Андријаш, краљевић, територијални господар – 584
 Анђело Муадо (Angelo Muado), магистар, лекар физик – 584
 Antička baština na tlu Jugoslavije – 112
 Анто Бабић (1899–1974). In memoriam – 150
 Антонио де Монтефјоре (Antonius de Monteflore), магистер, лекар – 584
 Ањичков (Аничков) Евгеније – 479
 Ариљски крај у светлости дубровачких извора – 558
 Arkiv za povjestnicu jugoslavensku – 479
 Арсеније, монах, игуман – 584
 Архиви – 522
 Arhivski dokument – 15
 Archiv für slavische Philologie – 479
 Archiepiscopus Craynensis – 538
 Аспра – 522
 Atlas istoric, coordinator Ș. Pascu, autori: Arbore V., Berciu D., Cupșa I., Florescu R., Giurescu G. C., Mureșan C., Pall F., Pascu Ș., Tudor D., Zorin Z. – 123
 Аутор значајних научних дела и уважени педагог : поводом смрти академика Михаила Динића – 99
 Acta Bosnae – 479
 Acta Iugoslaviae Historica – 479
 Actes serbes [u *Actes de Lavra IV*] – 190
 Actes serbes; Index des actes serbes [u *Actes de Saint-Pantéléemôn*] – 191

Б

- В. Karacsonyi, Chronica Hungaro-polonica, Pars I (Textus cum varietate lectionum) – 97
 Б. Радојковић, Разматрања о деоном владању и деоним кнежевинама – 24
 В. Saria, Die Entwicklung des altserbischen Münzwesens – 7
 Бабић Анто – 479
 Бабуни – 522
 Бадањ Попадић, властеличић, поткнез Конавала, бунтовник – 584

- Бајазит I – 652
Бакић Ангелина (Angelica), властелинка – 584
Бали–бег Јахјапашић, намесник Србије – 584
Balkan u krugu. Trajan Stojanović, „Balkanski svetovi: prva i poslednja Evropa” – 515
Балша III Балшић, владар, господар Зете – 584
Балша Херцеговић, великаш, господар Доњих крајева – 584
Балша Херцеговић, великаш, херцег од светога Саве – 584
Бан – 522, 631
Бановине – 631
Барбара де Паиро (de Payro), херцезица, супруга херцега Стефана Вукчића Косаче – 584
Барбулеску (Barbulescu) Илие – 479
Барут – 522
Батало Шантић, великаш, тепчија босански – 584
Батић Мирковић, властелин, босански кнез – 584
Bauer, Bauerntum / Südosteuropa – 178
Бач – 74
Баштина – 522
Баштинске цркве – 522
Баштићи – 522
Bevölkerung / Byzantinisches Reich und Südosteuropa – 206
Belgrade (Beograd) – 651
Белешка о писцу [у *Немирно Поморје XV века* И. Божића] – 171
Белешка о писцу [у *Српске земље у средњем веку* М. Динића] – 163
Белослава, краљица, жена краља Владислава – 584
Бељак Санковић, жупан – 584
Бенац Алојз – 479
Бенедиктинци – 522
Београд под краљем Душаном? – 183
Беседа о косовском боју – 280, 312
Беседа Фрање Рачког сто година касније – 333
Between Kingdom and Empire: Dušan's State 1346–1355 Reconsidered – 461, 619
Библиографија Михаила Динића – 577
Библиографија радова академика Михаила Динића – 111
Библиографија радова Михаила Динића – 49
Библиографија радова проф. Михаила Динића – 27
Библиографска белешка уместо поговора [у *О историографији и методологији*] – 617
Биографија краља Милутина у Улијарској повељи – 348
Бирање прошлости – 496
Богатство изворне грађе: Љубица Кандић, Историја Правног факултета у Београду 1905–1941 – 579
Богдан, великаш – 584, 660
Богдан, великаш, брат Јована Оливера – 584
Богдан, великаш, протовестијар, ктитор – 584, 660
Богдан, властелин, жупан, поч. XIV в. – 584

- Богдан, властелин, жупан, пре 1319. – 584
Богдан, властелин, судија – 584
Богдан Заварица (Sauarica), властелин – 584
Богдан Злокијевић, властелин – 584
Богдан (Bogdan) Јоан – 479
Богдан Киризмич, трговац, протовестијар – 660
Богдан, Оливер и Вукашин у именима турских нахија – 570
Богдан Радојевић, великаш, казнац – 584
Богдан Станчић, војвода, великаш – 584
Богдан Чокеша, властелин – 584
Богиша Николић, кнез, властелин – 584
Богоје, великаш, војвода – 584
Богумили – 522
Богумилство – 631, 660
Бодин, властелин, жупан – 584
Бодин (Константин Бодин), краљ, дукљански владар – 584, 660
Божидар, великаш, васељенски (царски) судија – 584, 660
Божидар, дијак херцегов – 584
Божидар Горажданин (Божидар Љубавић), штампар, монах – 584
Божидар Решетевевић, великаш, војвода – 584, 660
Божидар Тараховић, свештеник – 584
Божидар Ферјанчић у Академији – 548
Божић, војни заповедник – 584
Божић Иван – 479
Божићко Брлић, властелин, жупан – 584
Божји суд – 522, 660
Вођји суд / у Србији – 197, 227, 228, 229
Бојазни без оправдања – 281
Боје – 522
Бојко, властелин – 584
Болеслава, властелинка, жупаница – 584
Бора, великаш, војвода – 584
Бориловић, казнац, великаш – 584
Борић, владар, бан Босне – 584
Боровина Вукашинић, властелин – 584
Борхграв (Borchgrave) Емил – 479
Bosanska crkva u bosanskoj državi – 254
Босна и Византија – 284
Bosna i Hercegovina / историја / од формирања до пропасти bosanske feudalne државе – 16, 95
Босна и Херцеговина / историја / средњи век – 660
Bosnia in the Middle Ages – 141
Bosnie (l'histoire de l'historiographie, les sources, les sciences historiques auxilliaires) – 57
Bosnien – 206
Брајан, великаш, намесник цара Душана – 584
Брајан, властелин деспота Стефана Лазаревића – 584

Брајан Петар („Петра а зовом жупана Брајана“), властелин, жупан – 584
Брајислав, властелин – 584
Брајко Бранивојевић, великаш – 584
Брајко Кузмић, властелин – 584
Брајко Пећпал, властелин – 584
Бран/Борен, српски владар, кнез из најстарије династије – 584, 660
Бранивој, српски властелин из Хума – 584
Branimir – 206
Бранислав, полулегендарни припадник дукљанског владарског рода – 584
Braniti druge od sebe – 386
Braničevo – 206
Бранко Занчић (Zanzich), властелин – 584
Бранко Растиславић, великаш, господар територије у североисточној Србији – 584, 660
Branković Đorđe, političar i istoričar – 197, 227, 228, 229, 264, 278
Brankovići – 206
Brankovići / Đurađ, srpski despot – 197, 227, 228, 229, 264, 278
Браноје Бранко Бранивојевић, српски великаш – 584
Братија – 522
Братослав, дворанин, логотет – 584
Братослав, свештеник – 584
Братство – 522
Budimir – 206
Будисав Богавчић, властелин, посланик – 584
Burg / Serben und Kroaten – 206
Bürger, Bürgertum / Südosteuropa / I Zentrale und westliche Balkanhalbinsel – 206
Byzanz und sein Erbe – 75

В

Важна је само истина – 270
Валтурк – 522
Варвари – 522, 631
Варлаам, митрополит зетски – 609
Варнава, монах, игуман – 609
Варош – 522
Василије, епископ босански – 609
Вејн Вучинић (23. јуни 1913 – 21. април 2005) – 615
Велај/Велоје/Белоје, жупан – 609
Велбуждска битка – 227, 229
Велики жупан – 227, 229, 522
Вељко, великаш, војни заповедник – 609
Вера – 522
Veran istoriji [u *Akademici* M. Markovića] – 253
„Верна служба” и „вјера господска” – 33, 478 (17)
Вести Броља да Лавело као извор за историју Босне и Дубровника – 37

- Veština istorijskog tumačenja. Dimitri Obolenski: „Vizantijski komonvelt. Istočna Evropa, 500–1453” – 383
 Вештина тумачења прошлости. Две књиге о дисциплини историје: Франсоа Фире, „Радионица историје”; Георг Зимел, „Проблеми филозофије историје” – 452
 Vzestupy a rády za středověku – 483
 Вигањ Милошевић, властелин – 609
 Византијски извори за историју народа Југославије VI – 245
 Винавер Вук – 479
 Вита Баранин, ђакон, дипломата – 609
 Вита Которанин, градитељ, протомајстор – 609
 Витез – 522, 631
 Витешке игре – 522
 Витомир Стањевић, властелин, жупан – 609
 Вишесав – 227
 Вишеслав, кнез (архонт) – 609
 Вишња, властелинка, ктиторка – 609
 Вјесник отпора – 421, 422
 Владавина Стефана Уроша III Дечанског – 180
 Владарски двори око језера на Косову – 246
 Владимир Петрецов (de Petreč), властелин, жупан – 609
 Vladislav – 108
 Владислав II / Vladislav II – 108, 227
 Владислав II, краљ – 609
 Владислав, великаш, војвода – 609
 Владислав, епископ босански – 609
 Владислав, српски краљ – 227
 Владислав Гонома/Јонима, жупан – 609
 Владислав Дабишић, кнез, властелин – 609
 Владислав Котроманић, кнез, регент бана Босне – 609
 Владислав Херцеговић Косача, велики војвода, херцег – 609
 Владислава, властелинка, севастократорица – 609
 Владоје, канцелар, логотет – 609
 Властела и краљеви у Босни после 1463. године – 2
 Властимир / Vlastimir – 108, 227
 Властимир, кнез (архонт) – 609
 Влатко, властелин, кастелан – 609
 Влатко Влађевић, великаш, кнез – 609
 Влатко Херцеговић Косача, владар, херцег – 609
 Vlaška, Moldavija i Erdelj prema Osmanskom carstvu u XVI i XVII veku – 131
 Влаштаци – 522
 Vlaštaci. Stranica iz socijalne istorije – 327
 Воихна, логотет, дворанин – 609
 Vojevoda / u srednjovekovnoj srpskoj državi – 108
 Војин/Војно, војвода, великаш – 609
 Vojinovići – 108

- Vojislav (Stefan Vojislav) – 108
Војислав Војиновић, кнез, великаш – 609
Војислав/Војслав Вукчић, властелин, кнез – 609
Војислав Јовановић (8. новембар 1930 – новембар 2005) – 600
Војислава, баница, жена бана Кулина – 609
Војислава/Теодора, властелинка – 609
Војихна, кесар, великаш, намесник српских царева – 609
Von der Ketzlerbewegung zur Landeskirche: Die „Bosnische Kirche“ – 224
Von Land des Despoten zum Land des Vojvoden – 623
Vražda – 489
Вратко, кнез, великаш – 609
Вук као историчар српских градова – 414, 617 (7)
Вук Балићевић, дворанин – 609
Вук Банић, властелин, кнез – 609
Вук Белмужевић/Биомужевић, властелин, кнез – 609
Вук Бранковић, обласни господар и владар – 609
Вук Дабишић, властелин, кнез – 609
Вук Колаковић, властелин, кастелан – 609
Вук Лазаревић, кнез, владар – 609
Вук Остојић, властелин, кнез – 609
Вук Стефан Котроманић, бан – 609
Вук Хранић, кнез, великаш – 609
Vukan – 108
Вукан, велики жупан, владар – 609
Вукан, владар, дукљански краљ, велики жупан – 609
Вукац Хранић, кнез, великаш – 609
Вукашин, дворанин, ризничар – 609
Вукашин/Влкашин, властелин, ктитор – 609
Вукашин Гргуревић, кнез, господар Поповог поља – 609
Вукашин Златоносовић, војвода, великаш – 609
Вукман Југовић, кнез, коморник, дворанин – 609
Вукмир Златоносовић, војвода, великаш – 609
Вукмир Семковић, властелин, жупан – 609
Вукосава, властелинка – 609
Вукослава, властелинка – 609
Вукша, властелин, кефалија – 609
Вуче (Ualço; Вльче), властелин, кнез – 609
Вучинић Вејн (Vucinich S. Wayne) – 479
Вучица, властелинка – 609

Г

- G. Ostrogorski, Serska oblast posle Dušanove smrti – 64, 69
Гаврило, монах, дворанин – 609
Гаврило, монах, преводацац – 609

- Гавриловић Славко – 479
 Генадије, монах, доместик, писац – 609
 Georg (Đurađ) Branković – 301
 Георгије Каравида, великаш – 609
 Георгије Медош, презвитер, ктитор – 609
 Георгије Острогорски, Историја Византије – 30
 Герман, монах, ктитор, после 1355. – 609
 Герман, монах, ктитор, после 1399. – 609
 Глама – 522
 Glas u horu čovečanstva – 428
 Гласник – Службени лист СПЦ – 479
 Гласник Југословенског професорског друштва – 479
 Гласник Српског ученог друштва – II одељак – 479
 Gli Slavi occidentali e meridionali e l'area balcanica – 435
 Глосе Срећковићевог јеванђеља и учење Босанске цркве – 192
 Говор академика Симе Ћирковића на отварању изложбе Историјског музеја Србије
 „Косовска битка 1389. године” – 381
 Govor prilikom otvaranja skupa „Srbija u modernizacijskim procesima XX veka” – 446
 Говор проф. др Симе Ћирковића на отварању изложбе „Оружје и опрема средњо-
 вековног ратника у Србији” 22. IX 1980. – 185
 Године криза и превирања – 188
 Годишњак Српске академије наука и уметности, Годишњак Српске академије
 наука, Годишњак Српске краљевске академије – 479
 Годишњица Николе Чупића – 479
 Гојко, властелин, велики логотет – 609
 Гојко Сладановић, властелин, војвода – 609
 Гојник, кнез, владар – 609
 Гојсав, духовник босанских крстана – 609
 Гојсава, властелинка – 609
 Голубац у средњем веку / Golubac u srednjem veku – 71, 249, 302
 Gospodin zemlji srpskoj – 380
 Гост – 522
 Градислав, великаш – 609
 Градислав Војшић, властелин, челник – 609
 Градић, Мароје (Marinus Blasii de Gradi), трговац, закупник царина – 609
 Градихна, дукљански краљ – 609
 Градови колевке културе у свим временима – 423
 Градоје Милтеновић, властелин, жупан – 609
 Грађа за историју Београда – Monumenta Historiam Belgradi Spectantia – 479
 Грађа за проучавање споменика културе Војводине – 479
 Грађани – 522
 Gramatika srpske civilizacije – 530
 Granice i demokratija – 362
 Границе, култура, европска интеграција – 323
 Графенауер Бого – 479

- Грб – 522
 Grb / Srbija – 249, 302
 Гргур, католички прелат, барски надбискуп – 609
 Гргур Милатовић, војвода – 609
 Гргур Поповић, властелин, дворанин – 609
 Грд/Грдеша, великаш, жупан – 609
 Грдомил, властелин, казнац – 609
 Григорович Виктор Иванович – 479
 Грубадин, властелин, кефалија – 609
 Грубеша, дукљански краљ – 609
 Grujić Radoslav – 249, 302
 Групша, властелин, севаст – 609
 Györfy György, Az arpad-kori magyarország történeti földrajza. Abaújvár, Arad, Arva, Bács, Baranya, Barrs, Békés, Bereg, Beszterce, Bihar, Bodrog, Borsod, Brassó, Csanádes Csongrad megye – 58

Д

- Д. Богдановић – В. Ј. Ђурић – Д. Медаковић, Хиландар – 211
 Da li je jugoslovenska katastrofa bila neminovna? – 477
 Дабижив, великаш, војвода – 622
 Дабижив, властелин, кефалија – 622
 Дабижив, властелин, ктитор – 622
 Дабижив, властелин, слуга – 622
 Дабижив, дворанин, протовестијар, логотет – 622
 Дабиша, дијак краљевске канцеларије – 622
 Давид, митрополит зетски, после 1396. – 622
 Давид, митрополит зетски, после 1435. – 622
 Давид, митрополит милешевски – 622
 Давид, монах, преписивач – 622
 Дамјан, јерођакон, преписивач – 622
 Дамјан, јеромонах, преписивач – 622
 Дамјан Велможовић, властелин – 622
 Danilo II – 248
 Данило, епископ струмички – 622
 Даница, властелинка, ктиторка – 622
 Dardanien (Dardania) – 248
 Даће (dažbine) / Srbija – 214, 263
 Два закаснела полета у балканском рударству: XV и XVI век – 478 (6)
 Две године босанске историје (1414 и 1415) – 1
 Две српске повеље за Лавру – 204
 Двор – 522, 631
 Dvor i kultura u srednjovekovnoj bosanskoj državi / Двор и култура у босанској држави – 285, 478 (26)
 Двор српских владара: Од утврђења до градског насеља – 478 (25)

- Dvorske službe / Srbija / srednjovekovna država – 214, 263
 Debar – 248
 Дејан, властелин, логотет – 622
 Дејан Манијак (Maniach), властелин, војвода – 622
 Дејерпис : пре 2. роџник гимназија всеобичног а сполоџенско–јазыковџо смеру – 480
 Дејерписна џитанка пре 6. роџник зџаќладнеј школу – 239
 Дејину сполоџности а културу (12. аџ 18. стороџе) : пре 2. роџник гимназија humanistickej
 ветву – 120
 Делови – 522
 Делфин, Јаков (Jacobus Delfini), млетачки патриџиј, кнез Дубровника – 622
 Демократски идеал културе јуџе и данас – 454, 455, 456
 Денар – 263
 Деодат, бискуп которски – 622
 Der Hof der serbischen Herrscher: von der Burg zur Residenzstadt – 405
 Derbendџије – 214, 263
 Desa – 248
 Деса, велики жупан – 622
 Деса, жупан, син краља Владислава – 622
 Desanka Коваџевиџ, Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni – 36
 Десетогодишњи резултати историографије о средњовековној Босни – 149
 Desislava – 248
 Десислава, кнегиња – 622
 Деспот Ђурађ Бранковић и угарско–турски преговори 1454. године – 102
 Deux conjonctures dans l'industrie minière balkanique : XVe–XVIe siècles – 525
 Die Bedeutung Jirečeks für die Geschichte der Serben und der Kroaten – 177
 Die bosnische Kirche – 47
 Die östlichen Teile Jugoslawiens 1350–1650 – 244
 Дијак / u srednjovjekovnoj Srbiji – 214, 263
 Дијалог s povodom: „Srbi међу европским народима” – 642
 Дилетанти у развоју српске историографије – 487, 488, 617 (9)
 Димитрије Вуканов (старац Давид), великаш, жупан – 622
 Димитрије Кидон о косовском боју – 101, 374
 Димитрије Кратовац, дијак, преписивач – 622
 Димитрије Прогонов, великаш, панхиперсеваст – 622
 Димитрије Сума, властелин – 622
 Димитријевић Сергије – 479
 Динић Михаило / Dinić Mihailo – 214, 263, 479
 Динић Михаило, историчар, универзитетски професор – 622
 Дионисије, монах, игуман – 622
 Дипломатар о узајамним односима Угарске и Србије 1198–1526. – 479
 Дипломатија – 522
 Diplomatika / Srbija – 214, 263
 Дипломација (diplomatiја) / Srbija / srednji vek – 214, 263
 Diskusija [учесник С. Ћирковић] – 161

- Дискусија на Ванредној скупштини Српске академије наука и уметности одржаној
18. децембра 1986. године – 308
- Dix Années d’Historiographie Yougoslave 1945–1955 – 8
- Дјед – 522
- Дједићи – 522
- Дмитар, кмет, ктитор – 622
- Дмитар Јакшић, великаш, војвода – 622
- Дмитар Крајковић, властелин, велики војвода – 622
- Дмитар Радојевић, великаш, војвода – 622
- Дмитар Хартофилаковић, властелин – 622
- Доба Балшића – 85
- Доба стварања и доба чувања – 420, 465
- Добровој, дијак – 622
- Добровој Бранивојевић, властелин – 622
- Доброслав, зетски владар – 622
- Доброслав Топлић, властелин, жупан – 622
- Дојчин Петар – 214, 263
- Domentijan – 248
- Доментијанова просопографија – 627
- Доминиканци – 522
- Допринос Војислава Ј. Ђурића познавању српског средњег века – 517
- Допринос Гордане Бабић–Ђорђевић познавању српске историје – 475
- Допринос Љубомира Ковачевића хронологији српских повеља – 657
- Допуне и објашњења [у *Историја и традиција* Ст. Новаковића] – 195
- Допуне и објашњења [у *Село* Ст. Новаковића] – 55
- Допуне и објашњења [у *Срби и Турци XIV и XV века* Ст. Новаковића] – 20
- Доротеј, архиепископ охридски – 622
- Доротеј, монах, игуман – 622
- Доротеј, монах, ктитор – 622
- Драгана, властелинка, монахиња – 622
- Драгоје Анагност, властелин, ктитор – 622
- Драгоје Живковић, Историја црногорског народа. Од старијега каменог доба до
краја средњег вијека – 306
- Драгослав, великаш, деспот – 622
- Драгослав, властелин, жупан – 622
- Драгослав, логотет – 622
- Драгослав/Јоан Драгослав, властелин, велики казнац – 622
- Драгослав Охмућ, властелин – 622
- Драгослав Пробишић, властелин, војни заповедник – 622
- Драгослав Тутић, властелин, монах, ктитор – 622
- Драгохна, епископ босански – 622
- Драгоцено дело Стојана Новаковића – 60
- Драгош, великаш, жупан – 622
- Драгушин/Јован Драгушин, великаш, дворски достојанственик – 622
- Дражен Богопенец, властелин – 622

- Država građana ili država nacije – 345
 Државно уређење – 18
 Држман Вукославић, властелин – 622
 Друго писмо митрополита јерусалимског Михаила Дубровчанима : 1387, април–мај,
 пре 7. јуна – 638
 Друштва u formiranju – 112
 Друштво i привреда srednjovekovne bosanske države [u *Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine* I] – 265
 Дуалистичка хетеродоксија у улози земаљске цркве: Босанска црква – 437, 478 (12)
 Дубровачка ковница и производња сребра у Србији и Босни – 146
 Дубровник и залеђе у средњем веку – 478 (3)
 Dubrovčani kao preduzetnici u rudarstvu Srbije i Bosne – 168, 478 (7)
 Дуг према умној српској глави – 493
 Дужници и дужнички затвор у средњовековној Србији – 592
 Дуhovници i бојовници – 521
 Душан – 16, 109

Ђ

- Ђорђе, великаш, војни заповедник – 622
 Ђорђе, великаш, посланик – 622
 Ђорђе, краљ, дукљански владар – 622
 Ђорђе Војтех/Георгије Војтах, великаш, вођа устанка – 622
 Ђорђе Кањижаји, великаш, бан – 622
 Ђорђе Пријановић (Jurech de Priano), властелин, жупан – 622
 Ђорђи, Марсилио/Марчело, кнез – 622
 Ђорђић, Мато (Matheus de Georgio), дипломата, трговац – 622
 Ђура Качић, властелин, кнез – 622
 Ђурађ I Балшић, обласни господар – 622
 Ђурађ II Страцимировић, обласни господар – 622
 Ђурађ Големовић, великаш, челник – 622
 Ђурађ Ђурашевић/Црнојевић, властелин, војвода – 622
 Đurađ Kastriot Skenderbeg i Bosna – 82
 Ђурађ Маченошић, властелин, војвода – 622
 Ђурађ Остоуша Пекпал, великаш, ктитор – 622
 Ђурађ Повика, дворанин, логотет – 622
 Ђураш Илијић, властелин, челник – 622

Е

- Евренос, великаш, војсковођа – 622
 Егидије (Egidius), лекар, физик – 622
 Економија рударског пословања – 553
 Емерт (Emmert) Томас – 479
 Енгел (von Engel) Јохан Христијан – 479

Енциклопедија српске историографије – 479
Ердујхели (Érdújhelyi) Мењхерт – 479
Esphigmenou and Serbia – 300
Есфигмен и Србија – 300
Etika informisanja – 429
Economic Development – 125

Ж

Živeti sa istorijom. Savremena historiografija o duhu i smislu kosovopoljskog sudara svetova – 317
Живи словенски траг – 382
Жича као архијерејско седиште – 536
Župa / u Srbiji – 108

З

За сузбијање ауторитарности школе се непрестано ваља борити – 122
Завида, кнез, припадник владарског рода – 622
Завршна разматрања: Рударство у развоју земље – 553
Задруга / Zadruga – 514, 522
Закон градски – 522
Zakonik – 514
Законодавац – 588
Замирање средњовековног рударства – 553
Занати – 522
Записки Русског научног института в Белграде – 479
Захарија Прибислављевић, владар, кнез – 622
Zahumlje – 514
Збор – 522
Зборник за историју, језик и књижевност српског народа – 479
Зборник за источњачку историјску и књижевну грађу – 479
Zbornik za likovne umetnosti 1 – 59
Зборник Матице српске за ликовне уметности – 479
Зборник Музеја примењене уметности – 479
Zbornik radova Vizantološkog instituta 8–1, 8–2 (Mélanges Georges Ostrogorsky) – 40
Зборник радова Византолошког института 29–30 (1991), 31 (1992) – 419
Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама Србије, Босне, Дубровника.
I : 1186. до 1321. – 656
Zbornik Historijskog instituta JAZU u Zagrebu – 479
Здравица – 522
Zdravstvene prilike u srednjovjekovnoj bosanskoj državi – 92, 105, 620
Земља Мачва и град Мачва – 635
Zeremoniell / Südosteuropa – 514
Zeta – 514

- Зета у држави Немањића – 84
 Зетско приморје у делу Ивана Божића – 170
 Зигелъ (Зигель) Фјодор Фјодорович – 479
 Zid carstva nebeskog – 399
 Значај Константина Јиречека за историју Срба и Хрвата – 617 (13)
 Zoll / Südosteuropa – 514
 Зундхаусен (Sundhaussen) Холм – 479
 Zunft, -wesen, -recht / Südosteuropa – 514
 Зупан (Suppan) Арнолд – 479
 Zur Ethnogenese auf dem Gebiet des ehemaligen Jugoslawien – 523

И

- I Serbi – 616
 I Serbi nel medio evo – 367
 Иван (Јован, Johannes), свештеник, протовестијар наследника кнеза Лазара – 640
 Иван Божић (23. април 1915 – 20. август 1977) – 165, 617 (17)
 Иван Божић (23. април 1915 – 20. август 1977) : поводом двадесетогодишњице смрти – 490
 Иван Влаховић, властелин, кнез – 640
 Иван Десисалић, властелин, кнез – 640
 Иван Марковић, властелин, кнез – 640
 Иван Мештровић и САНУ – 220
 Иванко Пробиштитовић, властелин, ктитор – 640
 Ивић Алекса – 479
 Игњатије из Смоленска/Игнатиј Смољанин, монах, писац – 640
 Игњатовић Јаков – 479
 Идеја светског царства код Константина из Островице – 28
 Ideološke злоупотребе историјских наука – 365
 Из дубровачке свакодневице XV столећа – 568
 Iz istorije Mađara. Staleška država i pokušaj centralizacije (XV–XVI vek) – 130
 Из радионице и о радионици и мајстору – 612
 Из рецензије [у *Тестамент Ђурђа Црнојевића* М. Милошевића] – 425
 Из старог Дубровника: грађани рођени и грађани стечени – 628
 Изабела Бранковић, деспотица, супруга Ђорђа Бранковића – 640
 Изам – 522
 Извод из рецензије [у *Лекар доктор Ђорђе Лазућ* : документи и сећања Лепосаве Кљаић] – 356
 Извори Мавра Орбина – 73, 605
 Изгубљени и нађени средњи век – 450
 Издава – 522
 „Изданак светог корена“ – 588
 Између Цариграда и Рима – 588
 Икономидис (Oikonomides) Никос – 479
 Il contributo di Agostino Pertusi alla conoscenza del Medioevo balcanico – 355

- Иларион, митрополит грачанички – 640
Илија Вранчић, властелин, кефалија – 640
Илија Загуровић, трговац – 640
Илић Јордан – 479
Шљуicum Sacrum – 479
Images of History: Same Objects, Different Perspectives – 471
Importazione di tecnologie dall'Italia ed esportazione di maestranze dalla Serbia – 603
Интеграције су неминовне – 402
Исак Нићифор (Кир Исак, Керсак), великаш, севастократор – 640
Исидор, митрополит београдски – 640
Istoria societății și culturii omenești (de la sec. al XII-lea pînă la sec. al XVIII-lea) – 44
Istoria, pentru clasa a II-a de liceu – 497
Историйна читанка за VI класу основней школи – 240
Историја [Брајево писмо] : за II разред гимназије општег и друштвено-језичког смера – 554
Историја града као људска биографија – 432
Istoriја za drugi razred gimnazije – 65
Историја за II разред гимназије природно-математичког смера – 347
Историја за други разред гимназије општег и друштвено-језичког смера – 369
Историја за други разред гимназије општег и друштвено-језичког смјера – 390
Историја за други разред усмереног образовања културолошко-језичке, правно-биротехничке, просветне и драмске струке – 271
Istoriја i društvene nauke – 106, 617 (25)
Istoriја i teorija – 495
Istoriја Jugoslavije – 112
Историја као поглед на свет – 319
Историја људског друштва и културе од XII до XVIII века : за ученике II разреда гимназије друштвено-језичког смера – 32
Историја се не понавља – 401
Историја Сомбора (одломци: Пролог, Корени) – 392
Историја Сомбора (II), средњовековно раздобље – 393
Историја Сомбора (III). Смењивање царстава – 469
Историја Сомбора (IV). Средиште нахије: стара паланка Сомбор – 512
Историја средњовековне босанске државе – 42
Историја српског народа – 217
Историја српског народа I. Од најстаријих времена до марицке битке (1371) – 180
Историја српског народа II. Доба борби за очување и обнову државе (1371–1537) – 188
Историја српског народа I–VI – 479
Историјска географија у делу Стојана Новаковића – 575
Историјска наука и модернизација – 424
Istoriјska pozadina „kosovskih problema” – 282
Историјска читанка за VI разред основне школе – 156, 238, 370, 569
Историјски извори о косовском боју – 299
Историографија као огледало времена. О једној Новаковићевој антиципацији – 472, 617 (11)

- Историографија у изолацији – 617 (27)
 Историческа читанка за VI клас – 157
 История за II класу гимназији – 481
 История людского друштва и култури (од XII до XVIII вику) : за школярох II класи
 гимназији друштвено-язичного напряму – 113
 История Сербов – 633

Ј

- Јављање „критичке историографије” на Великој школи и Универзитету – 276, 617 (14)
 Јагић Вагрослав – 479
 Jazigi – 23
 Јајсе – 353
 Јаквинта, дукљанска краљица, жена краља Бодина – 640
 Јакоб Буркхаргт – критички историчар културе – 473, 617 (30)
 Јаков, монах, ктитор – 640
 Јаков Монета, властелин – 640
 Јакша Брешчић, великаш, војвода – 640
 Jakšić Dmitar – 23, 277
 Jakšići – 353
 Jan Lešny (1947–1994). In memoriam – 448
 Јевдокија/Еудокија, жена великог жупана, царица – 640
 Јевдокија Балшић, деспотица – 640
 Јеврејски данак у византијским земљама – 4
 Јевстатје I – 335
 Јевстатје II – 335
 Један помен соћа на Пелопонезу – 29
 Један прилог о бану Кулину – 21
 Jedan primer kžuženja darova – 648
 Једна босанска краљевска пресуда – 104
 Једна парница сребрничких фрањеваца – 328
 Једно методолошко упозорење – 145
 Једно рано предање о паду Херцеговине – 597
 Једно столеће историјско-географских истраживања средњовековне Србије –
 159, 617 (16)
 Јелавић (Jelavich, рођ. Brightfield) Барбара – 479
 Јелавић (Jelavich) Чарлс – 479
 Jelena – 353
 Јелена/Јелача, деспотица, жена Стефана Лазаревића – 640
 Јелена, кнегиња, жена Младена III Брибирског – 640
 Јелена/Лена, Алена, Јевросима (монахиња Јелисавета), краљица, жена краља
 Вукашина – 640
 Jelena, kći kneza Lazara – 335
 Јелена (монахиња Јелисавета, Јевгенија), царица, жена цара Душана – 640
 Јелена, херцежица, жена Стефана Вукчића Косаче – 640

- Јелена Котроманић, кнегиња, регенткиња босанског бана – 640
Јелена Топија, властелинка – 640
Јелисавета (Elisabeth), краљица, жена краља Милутина – 640
Јелисавета Ерицо (Исабета/Isabetha Erizzo), кнегиња, жена Ђурђа Црнојевића – 640
Јелка Ређеп, Косовска легенда; Раде Михаљчић, Безимени јунак; Јелка Ређеп –
Раде Михаљчић, Бој на Косову у бугарштицама и епским песмама
кратког стиха – 418
Јеремија, војвода – 640
Jerina – 23
Jerina (Irina) – 335
Јероним де Санкто Миниато (Hieronymus de Sancto Miniato), магистер, лекар – 640
Jefrem, srpski patrijarh – 335
Јефтимије, епископ рашки – 640
Јоаким Ђураш, властелин – 640
Јоаникије II – 335
Јоаникије, митрополит призренски – 640
Jovan (Joasaf) – 335
Jovan V Paleolog – 335
Јован/Иван (Johannes), архиепископ барски – 640
Јован/Иван (Johannes), властелин – 640
Јован, епископ зетски – 640
Јован, епископ злетовско–морозвишки – 640
Јован, епископ хумски – 640
Јован, јеромонах, игуман (крај XIV в. – Хиландар, после 1426) – 640
Јован, јеромонах, игуман (почетак XIV в. – Света Гора, после 1354) – 640
Јован, јеромонах, игуман (друга половина XIII в. – Студеница, после 1314) – 640
Јован (Johannes), свештеник, титуларни бискуп призренски – 640
Јован Анђел (Калојан), великаш, господар Срема – 640
Јован Владимир, кнез, владар Дукље – 640
Јован Грубанић Лапор/Иван Грубановић Лапор, рударски стручњак, кнез Трепче – 640
Јован Лекеш де Кало (Johannes Lewkus de Kallo), угарски великаш, заступник
деспота Ђурђа – 640
Јован Рајић и почеци модерне историографије код Срба – 561, 574
Јован Рајић и српска историјска терминологија – 562, 617 (6)
Jovan Uglješa – 353
Јованка Калић, Срби у позном средњем веку – 451, 491
Јорга (Iorga) Никола – 479
Јосиф, епископ хвостански – 640
Johannes Vladimir – 353
Југа, властелин, поджупан – 640
Jugoslavenske zemlje [u *The Times Atlas svjetske povijesti*] – 243
Južni Sloveni između Vizantijskog i Franačkog carstva – 112
Južni Sloveni u Habsburškoj monarhiji u periodu apsolutističkih reformi – 112
Južnoslovanske dežele [u *The Times Atlas svetovne zgodovine*] – 293
Јура, великаш, сатник – 640

К

- Казер (Kaser) Карл – 479
 Kaznac – 35
 Казначина / Kaznačina – 35, 522
 Калиник, епископ рашки – 640
 Калист, јеромонах, игуман – 640
 Kalić Jovanka – 335
 Калић (Мијушковић) Јованка – 479
 Kalojan – 35
 Калојан Русота/Јован Росотас, цариник – 640
 Камата – 522
 Kanzlei, Kanzler / Südosteuropa – 353
 Кантакузин, трговац, цариник – 640
 Кантакузин, Манојло, властелин, кнез – 640
 Кантакузиновић, Јања/Јован, трговац, закупац царина – 640
 Kancelarije, dvorske / Srbija – 335
 Kanjižaji Đorđe – 35
 Карацић Вук Стефановић – 479
 Кастелан (Castellan) Жорж – 479
 Катарина, властелинка, жена Вукца Хранића – 640
 Катарина/Катерина, војвоткиња, жена Сандаља Хранића – 640
 Католичке парохије у средњовековној Србији – 478 (13)
 Качановски (Качановский) Владимир – 479
 Качановски Владимир Васильевич, историчар, универзитетски професор – 640
 Кемпфер (Kämpfer) Франк – 479
 Kefalija – 35
 Клаић Вјекослав – 479
 Кнежевачко Потисје у средњем веку – 573
 Књигоноше – 522
 Ковачевић Ljubomir – 35
 Колевка Србије – 288
 Коментари [у Краљевство Словена Мавра Орбина] – 72, 604
 Konstantin Vodin – 353
 Константин Михаиловић из Островице, Јаничарове успомене или Турска хроника,
 превод и предговор Ђорђа Живановића – 31
 Конструишу континуитете без обзира на епохалне разлике – 542
 Континуитет и прекид међу хијерархијама: приморски градови и њихово залеђе
 у средњем веку – 478 (10)
 Кос Милко – 479
 Kosáry Domokos, Bevezetés a Magyar történelem forrásaiba és irodalmába I, Budapest
 1951; II, Budapest 1954. – 25
 Косаче – 353
 Косаче у историографији – 557

- Косово и Метохија у повељама српских владара – 529
 Косово и Метохија у средњем веку – 286
 Kosovo polje – 353
 Косово поље, 15. јуни 1389. – 298, 315
 Kosovo polje, battle of – 651
 Kosovo und Metochien im Mittelalter – 287
 Косовска битка / Kosovska bitka – 261, 316
 Косовска битка и Европа – 309, 504
 Косовска битка као историјски проблем / Kosovska bitka kao istorijski problem – 331, 372, 617 (21)
 Косовска битка у контексту српске и балканске историје. Фрањо Рачки: Бој на Косову. Узроци и последице – 373
 Косовска битка у међународном контексту – 462
 Косовска битка у светлости нових истраживања – 295
 Kosovska bitka u svetlu najnovijih istraživanja (istoriografski osvrt) – 441
 Костренчић Марко – 479
 Котао – 522
 Kotromanići – 353
 Крај и крах феудалне Србије. Момчило Spremić : „Despot Đurađ Branković i njegovo doba” – 426
 Крај века – крај света. Стрепње и iščekivanja kod Srba u vezi sa 7000. godinom – 463
 Краљ – 522, 631
 Краљ и свештеник [*Владарска идеологија Немањића* С. Марјановић–Душанић] – 492
 Краљ Стефан Драгутин – 502
 Краљ у Душановом законику – 408
 Кратак преглед историје САНУ – 175
 Kratovo – 353
 Крекић Бариша – 479
 Крестић Василије – 479
 Кретања према северу – 188
 Кројење ишчезлог царства – 476
 Крстјани – 522
 Kulin – 353
 Kultura, demokratija i percepcija nacionalnog – 344
 Kulturna dimenzija jugoslovenske krize – 346
 Кућа – 522

Л

- L'Économie naturelle et la production marchande aux XIIIe–XVe siècles dans les régions actuelles de la Yougoslavie – 202
 La Serbia medioevale tra Oriente ed Occidente – 166
 La Serbie au Moyen âge – 368
 La Serbie des leures et des erreurs – 431

- La Serbie du roi Uros – 53
 Lazar Branković – 353
 Lazarević Stefan – 35
 Lazarević Vuk – 35
 Ламански (Ламанский) Владимир Иванович – 479
 Laskaris Mihail – 35
 Латини – 522
 Латинички препис Рударског законика деспота Стефана Лазаревића – 589
 Le Kosovo-Metohija au Moyen âge – 329
 Le Monastère de Studenica – 237
 Le territoire serbe avant la conquête ottomane – 294
 Le coût des mercenaires dans l'Europe du Sud-Est – 535
 Лекови – 522
 Лексикон српског средњег века – 522, 528
 Лемпи (Lampe) Џон – 479
 Леонид архимандрит (Кавелин Лев Александрович) – 479
 Les Albanais à la lumière des sources historiques des Slaves du Sud – 272
 Les mesures dans l'état médiéval serbe – 127
 Lecturi istorice pentru clasa a VI-a a şcolii elementare – 241
 Лешни (Lešny) Јан – 479
 Livno – 353
 Lipljan – 353
 Логика, информација и устав – 252
 Logotet – 35
 Ludwig Steindorf, Die Dalmatinischen Städte im 12. Jahrhundert – 250

М

- М. Благојевић – Д. Медаковић, Историја српске државности. Књига I. – 550, 551
 M. Vego, Naselja bosanske srednjevjekovne države – 9
 М. Ђунјић, Далмација у XV столјећу – 83
 Мавро Орбин – живот и дело – 617 (3)
 Мавро Orbini, Kraljevstvo Slavena, prevela Snježana Husić, priredio i napisao uvodnu studiju Franjo Šanjek – 586
 Мавроматис (Mavrommatis) Леонида – 479
 Макушев Викентије Васиљевич – 479
 Makušev Viktor Vasiljevič – 56
 Mályusz Elemér, Zsigmondkori oklevéltár I (1387–1399), Budapest 1951; II/1 (1400–1406), Budapest 1956; II/2 (1407–1410), Budapest 1958. – 26
 Манкен (Mahnken) Ирмгард – 479
 Маргалић (Margalits) Едуард – 479
 Marica, Schlacht an der – 395
 Марко Костренчић (21. март 1884 – 19. мај 1976) – 155
 Markt / Südosteuropa – 395
 Marczali Henrik – 56

- Maß / Südosteuropa – 395
Matl Јозеф – 479
Mauro Orbini: his Life and his Work – 225
Mbi fuginë e forcave ushtarake në Betejën e Kosovës – 297
Медаковић Дејан – 479
Medizin / Südosteuropa – 395
Међаши дуж Истра : о јужној граници Мађара у X веку – 484
Meeting Points of Great Civilizations around 1300. The East and the West in South–East Europe – 136
Мекензи (Mackenzie) Дејвид – 479
Меница – 522
Менталитет нових богаташа – 552
Мере и тегови – 522
Мере у средњовековној српској држави / Мерење и мере у средњовековној Србији – 127, 478 (8)
Mere u srednjovekovnom rudarstvu Srbije i Bosne – 153
Меропап – 56
Металургија – 522
Методологија историјске науке и методика историјске наставе – 354, 617 (28)
Методолошки проблеми проучавања средњовековне српске историје – 160, 617 (19)
Метоп – 56
Метролошки одломак Горичког зборника – 139
Мијатовић Чедомиљ – 479
Mijatović Čedomilj – 56
Милекер (Milleker) Феликс (Срећко, Bodog) – 479
Милешева и Босна – 256
Милко Кос (1892–1972). In memoriam – 124
Милорад Екмечић, Стварање Југославије, 1790–1918 – 337
Mirča Јон – 56
Mitsko, legendarno i naučno u istorijskoj svesti – 116
Михаи Берза (Mihai Berza) (23. август 1907 – 5. октобар 1978) – 174
Михаило Динић (1899–1970) у српској медиевистици – 576
Михаило Динић као историчар – 110, 617 (15)
Michael (Mihajlo), Herrscher von Zeta – 395
Мишљење проф. Симе Ћирковића о Андрићевом докторату / О Андрићевој дисертацији – 199, 641
„Млади краљ“ – 588
Морава – 395
Моравска Србија у историји српског народа / Moravska Srbija u istoriji srpskog naroda – 115, 376
Моћ и надмоћ – 387
Moyen âge : Serbie (l’histoire de l’historiographie, les sources, les sciences historiques auxilliaires) – 57

Н

- На путу ка синтези [у *Нове врсте српског средњовековног новца* С. Димитријевића]
– 598, 599
- Намисловски (Namyslawski) Владислав – 479
- Народ или атар – 387
- Народ Качића Јована Кинама – 391
- Народни међаши – 450
- „Насељени градови” Константина Порфиригенита и најстарија територијална
организација – 500
- Насиље прошлости – 398
- Настава историје пред изазовима плурализма – 417, 444, 617 (29), 624
- Натурална привреда и тржишна производња између XIII и XV столећа – 478 (2)
- Национални програм : Правдање катастрофалних резултата – 400
- Небески људи и земаљски анђели – 644
- Неваде. Непознати утврђени град у Србији – 440, 596
- Недовршено животно дело Стојана Новаковића – 540, 563
- Nelipčići – 395
- Nemanja (Nemanjiden, Nemanjići) – 395
- Неостварена аутономија: Градско друштво у Србији и Босни – 478 (14)
- Неуки реформатори науке – 234
- Nikola Radojčić (29. VIII 1882 – 12. XI 1964) – 50
- Николић Владимир – 479
- Новаковић Стојан – 479
- Novo Brdo – 395
- Новобрдски законик деспота Стефана Лазаревића из 1412. године – 582

О

- О „Ђаковачком уговору” – 34
- О деспоту Вуку Гргуревићу – 91, 103
- О историјској науци, методологији историјске науке и настави историје – 474
- О историографији и методологији – 617
- О једној „научној заблуди“ – 13
- О једној српско-угарској алијанси – 618
- О једном посредовању деспота Стефана између Угарске и Турске – 595
- О једном shvatanju i једној „kritici” Istorije Crne Gore – 154
- О језику и отаџбини у босанском средњем веку – 144
- О кнезу Лазару. Студија Илариона Руварца – 375
- О Косовском боју, 1389 – 260
- О ктитору Каленића – 466
- О најстаријим турским златницима – 11
- О раду на јединственом програму из историје за основне школе у СР Србији – 78
- О savremenim problemima nastave istorije – 267
- О sastavu i snazi Lazarevog tabora na Kosovu – 296

- О састанцима цара Андроника III и краља Стефана Душана – 349
 Област кесара Војихне – 439
 Оболенски (Obolensky) Димитри – 479
 Образовање српске државе – 180
 Обрачун са прошлошћу – 602
 Од историје спасења до националне историје: владарски култови код Срба – 646
 Од краља Стефана до Душана Силног: метаморфозе једног лика – 588
 Odgovor na anketu „Hvala na pitanju – uklonili smo brešu” – 543
 Odjeci rittersko-dvorjanske kulture u Bosni krajem srednjeg veka – 121, 478 (27)
 Ока на момка. Метролошка димензија оброка – 545
 Окосница знање из разреда – 360
 Орадање Османлијског царства и роџеси Истоћног питања – 112
 Општа стваралачка атмосфера је снажан подстицај млађим истраживачима – 62
 Осамостаљивање и успон дукљанске државе – 180
 Освајања и одолевања: Душанова политика 1346–1355. – 180
 Основа нове историографије : Димитри Оболенски, „Византијски комонвелт” – 384
 Основни проблеми наставе историје у средњој школи – 96
 Особености историографије о средњовековном периоду Црне Горе – 526, 617 (23)
 Оставина „младог краља“ – 588
 Оставка и оспорена политика – 322
 Остаци старије друштвене структуре у босанском феудалном друштву – 10
 Остоја – 395
 Осумњичене повеље деспота Стефана и кнегиње Милице – 5
 Откривање непознатог : *Београд у средњем веку* Ј. Калић-Мијушковић – 70
 Otkud Srbi na Balkanu – 338

II

- Павловић (Pavlowitch) Стеван К. – 479
 Павловића земља (Contrata dei Paulovich) – 572
 Пад Босне и покушаји отпора турском освајању – 188
 Пад Србије, Босне и Црне Горе под Турску власт – 18
 Палмов (Пальмов) Иван Саввич – 479
 Панађур – 522
 Папазоглу Фанула – 479
 Парница о цркви Светог Луке у Котору – 485
 Парохије – 522
 Pasqire se marrédhanjeve sërbo-shqiptare prej ardhjes se slavëve deri ne fund të shekullit XV – 3
 Патарени – 522
 Пач (Patsch) Карл – 479
 Педагог и научник [Михаило Динић] – 61
 Перцепција исхода Косовске битке – 310, 409
 Пет стотина година од пада средњовековне српске државе – 17
 Петровић Ђурђица – 479

- Петровић Мајкл Боро – 479
 Пећка патријаршија – 324
 Пешти (Pesty) Фриђеш – 479
Pisana poruka učesnicima Okruglog stola „Srbi među europskim narodima” – 643
 Писменост и образовање у средњовековној српској држави / Писменост и образовање у Србији (XIII–XV в.) – 126, 478 (24)
 Писмо бана Стјепана II Котроманића кнезу и општини дубровачкој о дугу дубровачких трговаца : [1352] – 629
 Писмо краља Стефана Твртка I о уступању куће у Дубровнику : [1389, пре 19. маја] – 639
 Писмо митрополита јерусалимског Михаила Дубровчанима : 1386. после 20. јула, а пре 19. новембра – 637
 Писмо Радоње Куделиновића Дубровнику о заоставштини требињског свештеника : 1375, пре октобра – 650
 Плашка (Plaschka) Рихард – 479
 Племе – 522
 Племенитост хришћанских поука – 494
 Племенство – 522, 631
 Плодови истраживачких напора – 321
 Пљевља у средњем веку – 634
 Повеља деспота Јована Угљеше за властелина Новака Мрасоровића : Скопље, 6874 (јануар 1366), индикта IV – 559
 Повеља краља Вукашина Дубровнику којом потврђује повеље ранијих српских владара : Брод у Поречи, 5. април 1370. године – 594
 Повеља краља Вукашина за властелина Новака Мрасоровића : Скопље, 6874 (јануар 1366), индикта IV – 560
 Повеља краља Стефана Уроша III Дечанског Дубровчанима из 1321. године : Дуго поље, 27. децембар – 607
 Повеља цара Стефана Душана о границама Котора : 1346–1355 : (прерада из XV века) – 663
 Повеља цара Душана Општини дубровачкој о исплати 200 перпера годишње цркви Светог Николе у Барију (спорне аутентичности) : Скопље, 20. август 1346. – 593
 Повеље и писма Стефана Лазаревића : (поводом књиге: Александар Младеновић, Повеље и писма деспота Стефана. Текст. Коментари. Снимци) – 630
 Повеље кнеза Лазара и његова канцеларија : (поводом књиге: Александар Младеновић, Повеље кнеза Лазара. Текст. Коментари. Снимци) – 571
 Повест народа а не државе – 187
 Подстицај за критичку рефлексију. Проф. др Миомир Дашић, Увод у историју са основама помоћних историјских наука – 279
 Поздравна реч академика Симе Ћирковића – 601
 Познавање наше прошлости – 541
 Поклад краља Вукашина – 169
 Поклисар – 522
 Покрштавање Јужних Словена – 18

- Polet i pad slovenskih država na Balkanskom poluostrvu – 112
Pomorie – 442
Помоћне историјске науке у делу Љубомира Стојановића – 653
Pop Dukljanin – 442
Поповић Владислав – 479
Поповић Д. Љубица – 479
Последње године – 522
Последње године и други век – 578
Последње године у последњем столећу српско-византијских односа – 608
Последњи Бранковићи – 188
Последњи деспоти – 188
Последњи полет – 553
Послуга – 522
Поствизантијски деспоти – 539
Pouke učiteljsice života – 283
Почеци манастира Фенека – 467
Почеци социјалне хијерархије у Срба – 404
Почеци хартија од вредности у Срба – 636
Почеци Шајкаша – 205
Почтени витез Прибислав Вукотић – 76
Поштење као политика – 219
Pravoslavna crkva / srednji vek – 56
Православна црква у средњовековној српској држави – 79, 478 (11)
Prva i poslednja Evropa. Trajan Stojanović, Balkanski svetovi: prva i poslednja Evropa – 516
Прва повеља краља Стефана Дечанског Дубровнику – 100
Превод повеље цара Стефана Душана граду Скадру : (1346–1355) – 621
Преглед историје Академије и учених друштава у Србији – 258
Преглед историје југословенских народа. I део – 18
Предговор [у *Битка на Косову 1389. године*] – 305
Предговор [у *Енциклопедија српске историографије*] – 479
Предговор [у *Законодавна делатност краља Милутина Ђ. Ђекића*] – 547
Предговор [у *Кнез и деспот Стефан Лазаревић М. Пурковића*] – 164
Предговор [у *Краљевство и светост Б. Бојовића*] – 527
Предговор [у *Лексикон српског средњег века*] – 522
Предговор [у *О историографији и методологији*] – 617
Предговор [у *Опеке српских средњовековних манастира*] – 304
Предговор [у *Речник наших старих мера у току векова М. Влајинца*] – 135
Предговор [у *Србија у доба Немањића М. Благојевића*] – 303
Предговор [у *Старо српско рударство*] – 553
Предговор [у *Стефан Душан краљ и цар (1331–1355)*] – 588
Предузетништво и рударско право – 553
Прелог Милан – 479
Преломни догађаји на граници две епохе српске историје – 411
Prelomno razdoblje srpske istoriografije – 413, 617 (8)
Prenošenje kraljevstva u Bosnu – 358

- Преосвећени Сава (Вуковић), епископ шумадијски (13. IV 1930 – 17. VI 2001) – 566
 Преци Немањини и њихова постојбина – 470, 532
 Пријепоље у средњем веку – 147
 Прилог дискусији о плану научног рада 1981–1985. – 186
 Прилози историји српског новца – 613
 Прилози за историју Ковина у средњем веку – 90
 Priština – 442
 Проблеми биографије светог Саве – 167, 617 (20)
 Проблеми изучавања етничких односа у средњем веку – 143
 Проблеми језика у настави историје – 198
 Проблеми модерне историјске синтезе – 94, 617 (18)
 Prodor baroka – 112
 Производња, занат, техника у средњовековној српској држави – 291, 478 (4)
 Производња злата, сребра и бакра у централним областима Балкана до почетка новог века – 478 (5)
 Пророчанства светог Саве – 556
 Противречности балканске политике – 188
 Протомајстор – 522
 Proceset e afrimit historik dhe të bashkimit të kombeve e të kombësive të Jugosllavisë si fushë kërkimesh – 257
 Procesi istorijskog približavanja i ujedinjenja naroda i narodnosti Jugoslavije kao polje istraživanja – 257, 275
 Прошлост / Средњи век [у *Социјалистичка република Србија I*] – 189
 Прошлост [у *Социјалистичка Република Србија*] – 222
 Прошлост потпуније сагледавати – 453
 Prošlost se ne može zaboraviti – 343
 Псовке – 522
 Путеви и токови рецепције античког наслеђа у средњовековној Србији – 555
 Путокази из прошлости – 340

Р

- Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана – 478
 Раваничка хрисовуља – 182
 Ragusa e il suo retroterra nel Medio Evo – 326
 Рад Јована Рајића на историји Босне – 486, 617 (5)
 Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti – 479
 Рад Мите Костића на средњовековној историји – 184
 Радна свеска „Стари век у историјским изворима” за I р. гимназије – 565
 Радна свеска „Стари век у историјским изворима” за V р. основне школе – 564
 Радојчић Никола – 479
 Развитак градске привреде – 18
 Развитак хрватске државе – 18
 Развој и заосталост на Балканском полуострву између XIII и XVI столећа – 478 (1)

- Razgovor sa S. Ćirkovićem, članom SANU i profesorom Katedre za istoriju Univerziteta u Beogradu – 531
- Raises and Falls in Serbian Statehood in the Middle Ages – 436
- Рајић Јован – 479
- Рајићева Историја и почети модерне српске историографије – 412, 617 (4)
- Рајсвиц (Reiswitz) Јохан – 479
- Распадање Душанове државе – 18
- Rasprava sa temom: Kultura kao samoodbrana društva i ličnosti – 457
- Rasciani regales Владислава I Јагелонца – 89
- Rat za buduće jubileje – 366
- Рат и друштво: Најамници и њихова цена – 478 (20)
- Рачки Фрањо – 479
- Raška – 442
- Religious Factor in Forming of Cultural and National Identity – 406
- Reforma univerzitetske nastave – 117
- Recenzija prof. dra Sime Ćirkovića od 5. januara 1987. godine [o Serbia illustrata Pavla Rittera Vitezovića] – 449, 587
- Реч аутора. Пред наслеђем српске медијевистике средином XX века – 478
- Реч на промоцији књиге Библиографија о закону цара Стефана Душана Гордане Радојчић-Костић – 614
- Реџ читаосу [u *Srednjovekovna civilizacija zapadne Evrope* Jacques-a Le Goff-a] – 134
- Ропци – 522
- Ротенберг (Rothenberg) Гунтер Ерик – 479
- Рудари – 522
- Рударство – 18, 522
- Рудници и рударски послови – 553
- Рудници у другој половини XV века – 553
- Rumunske kneževine i njihova borba za samostalnost (XIII–XV vek) – 93
- Русар – 522
- Русашка господа – 129, 478 (16)

С

- Са Симом Ћирковићем [разговор] – 151
- Sabesednik nepostojane muze. Andrej Mitrović: „Raspravljanja sa Klio” – 359
- Sava I – 442
- Sava II – 77
- Sava III – 77
- Sava IV – 77
- Савременост и историјска свест – 226
- Сариа (Saria) Балдуин – 479
- Саси / Sasi – 77, 442, 522
- S'bor. Zur Geschichte der Standesversammlungen bei den Südsalven – 152
- СЪБОРЪ. Прилог историји сталешких скупштина код Јужних Словена – 478 (18)
- Сборникъ Русскаго археологическаго общества въ Королевстве С. Х. С. – 479

- Свака нација изграђује своју културу – 218
 Свако време има историју какву заслужује – 397
 Сведочење карте – 352, 617 (24)
 Сведочење попа Ђурђа Сремца – 262, 617 (2)
 Sveta Gora – 108
 Sveti Sava 1990. – 357
 Свети Сава између Истока и Запада – 501
 Свети Сава у нашем огледалу – 269
 Светозар Радојчић (27. мај 1909 – 20. октобар 1978) – 173
 Светозар Радојчић у српској историографији о средњем веку – 172
 Светосавска словесност : Студенички типик – Цароставник манастира Студенице – 379
 Светосавски зборник, књ. 2: Извори – 479
 Sviluppo e arretratezza nella penisola balcanica fra il XIII e il XVI secolo – 203
 Sebar – 77
 Segedinski mir – 77
 „Село” Стојана Новаковића – 54
 Сентклараји (Szentkláray) Јене – 479
 Сеобе српског народа у краљевину Угарску у XIV и XV веку – 334, 339
 Сеоска општина код Срба у средњем веку – 158, 478 (19)
 Serbia (Rascia) – 651
 Serbia and Montenegro. Historiography, Sources and Related Historical Sciences – 140
 Serbia on the Eve of the Battle of Kosovo – 351
 Serbien – 442
 Serbien im XIII Jahrhundert – 66
 Serbien und Montenegro: Historische Geographie – 610
 Сербия – средние века – 458
 Szilágyi Mihály (Mihailo Siladi) – 108
 Siegel / Südosteuropa / Bulgarien, Serbien, Bosnien – 442
 Сима Ђирковић [у *Историчари* М. Јевтића] – 389
 Сима Ђирковић [у *Мислиоци* М. Јевтића] – 659
 Sima Ćirković [у *Моје уверење* Петра Џивадиновића] – 221
 Simonida – 77
 Simpozijum istoričara u Rimu – 41
 Ситнији списи Ђуре Даничића III. Описи ћирилских рукописа и издања текстова – 479
 Sklavinije – 77
 Слепило за вековни сан – 341
 Слика драматичног раздобља српске историје: Момчило Спремић, Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба – 447
 Слободан Јовановић – академик и председник Академије – 513
 Словеначке земље под страном влашћу – 18
 Sloveni na Balkanskom poluostrvu – 112
 Словенци и Хрвати у борби с Францима – 18
 Смедерево – престоница српске Деспотовине – 87
 Смедеревска тврђава на почетку турске власти – 658
 Sokalnik – 77

- Сомборске црте и цртице Николе Ђ. Вукићевића – 625
Sorkočević Paskoje (Pasqualis Junii de Sorgo) – 77
Society in Formation – 125
Socijalna istorija: susret sociologije i istorije – 148, 617 (26)
Списи о старом српском новцу – 654
Спомен на арханђела Михаила – 427
Споменик САНУ, САН, СКА – 479
Срби [у *Енциклопедија српског народа*] – 631
Srbi / etnički razvoj – 77
Srbi / Istorija do 1918. – 48
Srbi / od doseljenja do 1459. – 77
Срби и Македонци у борби против Византије и Бугара – 18
Срби и рани протестантизам – 274, 478 (29)
Срби и средњи век – 450
„Срби и Турци” Стојана Новаковића – 19
Srbi i Hrvati: Kolika je stvarna opterećenost istorijom – 430
Срби међу европским народима – 581
Srbi među evropskim narodima – 626
Срби у два хришћанска миленија – 533, 534
Срби у одбрани угарских граница – 188
Срби у средњем веку – 396, 433
Срби у хришћанској екумени средњег века – 478 (23)
Србија и царство – 503
Србија између Византијског царства и Бугарске – 180
Србија као велика сила на Балканском полуострву – 18
Србија краља Уроша – 52
Србија кроз векове – 114
Srbija od zabluda i obmana – 388, 567
Србија у дубровачким тестаментима у XV веку – 583
Србија уочи битке на Косову – 330
Србија уочи Царства – 290
Србобран Милојевић (1957–1989) – 307
Srbska zgodovina – 645
Srednjovekovna srpska država : izabrani izvori – 14
Средњи век – изгубљени, тражени, нађени – 378
Средњи век [у *Краљево и околина*] – 63
Средњи век [у *Шабац у прошлости*] – 86
Средњи вијек [у *Бар – град под Румијом*] – 213
Srednjovekovna Bosna u delu Ante Babića – 119
Средњовековна земљорадња у новом светлу – 585
Средњовековна прошлост данашњег Косова – 223, 259
Средњовековна Србија између Запада и Истока – 478 (22), 524
Средњовековна техника код Срба / Средњовековна техника и Србија – 506, 507
Srednjovekovna faza u tzv. etnogenezi balkanskih naroda – 460
Srećković Pantelija – 108

- Српска академија наука и уметности (Српска академија наука, Српска краљевска академија) – 479
- Српска властела у борби за обнову Деспотовине – 188
- „Srpska istorijska nauka danas” – 611
- Српске и поморске земље краља Уроша I – 180
- Српске Notitiae Episcopatum – 544
- Српски деспоти у јужној Угарској – 18
- Српски живаљ на новим огњиштима – 188
- Српски летописи и византијске кратке хронике – 508, 617 (1)
- Српски народ кроз историју. Успони и падови у средњем веку – 403
- Српски средњи век – 482
- Српско друштво у XIV веку – 18
- Српско–турски односи у делу Стојана Новаковића – 546
- Stabilization of Boundaries – 125
- Стакло – 522
- Станак / Stanak – 108, 522
- Старе и нове границе – 363
- Старе и нове контроверзе о кнезу Лазару и Србији уочи косовске битке – 332
- Starigrad – srednjovekovna Budva – 273, 649
- Стари српски записи и натписи – 479
- Старија и млађа редакција Душановог законика – 590, 591
- Старинар, нова серија III–IV, V–VI – 12
- Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti – 479
- Старо српско рударство – 553
- Starohrvatska prosvjeta – 479
- Statuta civitatis Cathari = Statut grada Kotora – 659
- Stefan Vladislav – 489
- Stefan Vojislav – 489
- Stefan Vukčić Kosača – 489
- Stefan der Erstgekrönte – 489
- Stefan Dragutin – 489
- Stefan Dušan – 132
- Стефан Душан краљ и цар (1331–1355) – 588, 661
- Stefan Uroš I – 489
- Stefan Uroš II Milutin – 489
- Stefan Uroš III Dečanski – 489
- Стојан Новаковић у развоју српске критичке историографије – 443, 617 (10)
- Стојановић Љубомир – 479
- Стојановић Трајан – 479
- Стојанчевић Владимир – 479
- Стојачковић Александар – 479
- Стоукс (Stokes) Гејл – 479
- Студеница – 235
- Studenica Monastery – 236
- Студеничка повеља и студеничко властелинство – 128

- Студије о Душановом законику 1 : Наслови и редни бројеви чланова – 606
 Студије о Душановом законику 2 : Удвојени, разделјени и фрагментарни чланови
 Раковачког рукописа – 662
 Сугуби венац (Прилог историји краљевства у Босни) – 46, 478 (15)
 Судбоносни прелом историје – 318
 Südslaven – 489
 Sulejman I – 108
 Сулис (Soulis) Џорџ Христос – 479
 Susreti velikih civilizacija oko 1300. Istok i Zapad u jugoistočnoj Evropi – 137, 478 (21)

Т

- Талоци (Thallóczy) Лајош – 479
 Тамбора (Tamborra) Анђело – 479
 Тарнанидис (Tarnanides) Јоанис – 479
 Tata – 108
 Тахиаос (Tachiaos) Антоније Емил – 479
 Tvrtko I – 489
 Tvrtko II – 489
 Тененти (Драгић) Бранислава – 479
 Teodosije – 489
 Теорије о етногенези, мода или нешто друго? – 200
 Територија Војводине у средњем веку – 74
 Titel / Südosteuropa – 489
 Томашевић (Tomasevich) Јозо – 479
 Tomka-Szaszky Ivan – 108
 Топије (Thopia) – 108
 Történelem : az általános és a társadalmi-nyelvi gimnáziumok II. osztálya számára – 434
 Történelmi olvasókönyv az általános iskolák 6. osztálya számára – 242
 Traganje za predmetom. Prilog kritičkom ispitivanju temelja istorijske nauke – 394, 617 (32)
 Трагови словенског становништва на тлу Албаније у средњем веку – 350
 Tragovima balkanskog rudarskog prava – 266
 Tradition Interchanged: Albanians in the Serbian, Serbs in the Albanian Late Medieval
 Texts – 505
 Традиције и историја традиција у делу Стојана Новаковића – 194, 617 (12)
 Трговина – 522
 Трерча – 489
 Третирање феудализма у настави историје – 67
 Turóczy (Thuróczy) János – 108
 The Assertion of the Baroque – 125
 The Decline of the Ottoman Empire and the Inception of the Eastern Question – 125
 The Kosovo Field, 15 June 1389 – 314
 The Legacy of Antiquity in Yugoslavia – 125
 The Production of Gold, Silver and Copper in the Central Parts of the Balkans from
 the 13th to the 16th Century – 181

The Serbs – 580
 The Slavs in the Balkan Peninsula – 125
 The South Slavs between the Byzantine and Frankish Empires – 125
 The South Slavs in the Hapsburg Monarchy during the Period of Absolutist Reforms – 125
 The Upsurge and Decline of the Slavic States in the Balkan Peninsula – 125
 The Field of Kosovo, 15 June 1389 – 298
 The Cradle of Serbia – 289

Њ

Ćesar (kesar) – 214, 263, 278
 Њирилско / Њириличко штампарство и култура балканских Словена – 407, 464, 478 (28)
 Њурчић Слободан – 479

У

У огледалу историје – 232
 У оквирима Угарске [у *Шајкашка, историја*] – 138
 У потрази за изгубљеним оригиналом Душановог законика – 647
 У свету модерних нација земља Босна може бити most који спаја Србе и Хрвате – 385, 519
 У трагању за изгубљеном реалношћу – 251
 Убеђенја и колебанја у савременој историографији (Marginalije uz jednu podsticajnu knjigu) – 415, 617 (31)
 Увод [у *Маглич Ј. Милићевића*] – 68
 Увод [у *Социјалистичка Република Србија*] – 231
 Уводна реч [у *Косовска битка у историографији*] – 336
 Уводна реч академика Симе Ћирковића приликом отварања изложбе „Грнчарство у Србији” – 210
 Уговори – 522
 Удава – 88
 Удео средњег века у формирању етничке карте Балкана – 478 (9)
 Уз прву књигу Старих српских записа и натписа [Љубомира Стојановића] – 196
 Уз седамдесету годишњицу Милутина Перовића – 518
 Улога цркве у старијој историји српског народа – 438
 Унутрашња политика краља Милутина – 180
 Унутрашње борбе почетком XIV века – 180
 Унутрашње и спољне кризе у време Немањиних наследника – 180
 Unfulfilled Autonomy: Urban Society in Serbia and Bosnia – 255
 Употреба историје – 361
 Урбанизација као тема српске историје – 371, 445, 617 (22)
 Urkunde, -nwesen / Südosteuropa / (1) Östlicher Bereich – 489
 Урош I – 108
 Успон босанске феудалне државе – 18
 Uspon privrede – 112

Ustaljivanje granica – 112
 Устанак банатских Срба – 468
 Уходе – 522
 Училиште – 522
 Udžbenici nacionalnih istorija – 107

Ф

Фајн (Fine J.V.A. Jr.) Џон – 479
 Fälschungen / Südosteuropa – 301
 Familie / In der Gesellschaft des Mittelalters / Südosteuropäischer Bereich – 301
 Ферјанчић Божидар – 479
 Фернан Бродел (Fernand Braudel) (24. август 1902 – 27. новембар 1985) – 268
 Feudalismus / Südosteuropa – 301
 Finanzwesen,- verwaltung / Südosteuropa – 301
 Флорински (Флоринский) Тимофеј Дмитријевић – 479
 Fontes Rerum Slavorum Meridionalium – 479
 Фрањевци – 522

Х

Хадровић (Hadrovics) Ласло – 479
 Хазелштајнер (Haselsteiner) Хорст – 479
 Хафнер Станислав – 479
 Heraldika / Srbija – 249, 302
 Херцег / Herceg – 22, 118, 522
 Херцег Стефан Вукчић Косача и његово доба – 43
 Hersegowina – 301
 Хефлер (Höfler) Константин – 479
 Hilandar and Serbia – 499
 Хиландар и Србија – 498
 Хиландарска свећа у Дубровнику – 509, 510
 Хиландарски игуман Јован (Проблем аката српске царске канцеларије) – 537
 Хиландарски метох у Зети – 511
 Historia : për klasën II të gjimnazit të drejtimit të përgjithshëm dhe atij shoqërorogjuhësor – 459
 Historia e shoqnisë dhe kulturës njerëzore prej shekullit të XII deri në shekullin e XVII : për klasën e II gjimnaz, drejtimi shoqnorogjuhësor – 45
 Historiography in Isolation: Serbian Historiography Today – 416
 Ходинка Антал – 479
 Hranic Sandalj – 22, 118
 Хрватска и Словенија у борби против Турака – 18
 Хрватска у другој половини XV века – 18
 Хрељин поклон Хиландару – 193
 Hrisovulje – 249, 302

Ц

- Цар – 522
 Цар и поданици: властела и себри – 588
 Царица – 522
 Цена најамника у југоисточној Европи крајем средњег века – 292
 Цермановић-Кузмановић Александрина – 479
 Цехови – 522
 Civitas Sancti Demetrii – 80
 Continuité et rupture des hiérarchies: le cas des villes dalmates et de leur arrière-pays – 325
 Црквене организације у југословенским земљама – 18
 „Црна Гора” и проблем српско–угарског граничног подручја – 410
 Црна Гора од досељавања Словена до пада под Турке – 142

Ч

- Часовник – 522
 „Четвртина” – 38
 Чија је наша прошлост? – 201
 Činjenice potisnute mitovima – 520
 Чудо без предрасуда – 320

Ш

- Шајкаши – 522
 Шест стотина година доцније – 311
 Шидак Јарослав – 479
 Штајндорф (Steindorff) Лудвиг – 479
 Штампарство – 522
 Štip – 489
 Штип у XIV веку – 247
 Шугар (Sugar) Петер – 479

КИНЕСКИ ЈЕЗИК

- 南斯拉夫 史 = Nánslāfù shǐ – 212
 专制政体改革时期哈布斯堡君主国内的南部斯拉夫人 – 212
 南斯拉夫疆土上的古代遗迹 – 212
 奥斯曼帝国的衰败和东方问题的发端 – 212
 巴尔干半岛斯拉夫诸国的崛起和衰亡 – 212
 巴尔干半岛的斯拉夫人 – 212
 巴罗科的传播 – 212
 拜占庭帝国和法兰克帝国之间的南部斯拉夫人 – 212
 社会在形成之中 – 212
 经济的发展 – 212
 边界的确立 – 212

Библиографија академика Симе Ћирковића

приредили: Славица Мереник, Невен Исаиловић, Властимир Ђокић

Издавач

Историјски институт Београд

За издавача

др Срђан Рудић
директор Историјског института

Регистри

Славица Мереник, Невен Исаиловић, Властимир Ђокић

Аутор фотографије

академик Гојко Суботић

Секретар Редакционог одбора

Снежана Ристић

Припрема за штампу

Слободан Симић

Штампа

Чигоја штампа
Студентски трг 13, Београд
e-mail: office@chigoja.com

Тираж

500 примерака

ISBN 978-86-7743-092-4

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

012 Ћирковић С.

МЕРЕНИК, Славица, 1965-

Библиографија академика Симе Ћирковића /
[приредили: Славица Мереник, Невен Исаиловић,
Властимир Ћокић] ; главни и договорни уредник
Срђан Рудић. - Београд : Историјски институт, 2011
(Београд : Чигоја штампа). - 156 стр. ; 24 см. - (Посебна
издања / Историјски институт ; књ. бр. 61)

На спор. насл. стр.: Bibliography of Academician Sima
Ćirković. - Подаци о ауторима преузети из колофона. -
Слика С. Ћирковића. - Тираж 500. - Стр. 9-12: Предговор
/ Приређивачи. - Регистри.

ISBN 978-86-7743-092-4

1. Исаиловић, Невен, 1981- [аутор] 2. Ћокић, Властимир,
1954- [аутор]
а) Ћирковић, Сима (1929-2009) - Библиографија

COBISS.SR-ID 188219148